

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2014

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Περιεχόμενα

B.7. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	4
B.7.1 Εισαγωγή	4
B.7.2 Διοίκηση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού.....	5
B.7.3 Συνεχιζόμενη Βελτίωση και τη Διασφάλιση της Ποιότητας των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών	5
B.7.4 Στόχοι/ μέτρα της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών για το 2014-20155	
B.7.4.1 Τομέας Εκπαίδευσης	8
B.7.4 Παροχή Υπηρεσιών Νοσηλευτικής Φροντίδας	11
B.7.4.1 Γενική Νοσηλευτική.....	12
B.7.4.1.1 Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας	12
B.7.4.1.2 Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας (Κοινωνική Νοσηλευτική) ...	12
Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας (Γενικής Νοσηλευτικής).....	12
B.7.4.1.3 Νοσηλευτική στο Τμήμα των Φυλακών.....	25
B.7.4.1.4 Νοσηλευτική Αερολιμένων	26
B.7.4.1.5 Νοσηλευτική Φροντίδα εντός του Νοσοκομείου	26
B.7.4.1.7 Κέντρο Αναφοράς Διαβήτη Νοσοκομείο Λάρνακας και Διαβητολογικές Κλινικές Παλαιού Νοσοκομείου Λάρνακας, Αγροτικά Κέντρα Υγείας Κοφίνου και Νοσοκομείο Αμμοχώστου.....	32
B.7.4.2 Κλάδος Επισκεπτών/τριών Υγείας.....	32
B.7.4.2.1. Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού (ΚΠΜΠ)	33
B. 7.4.2.2. Σχολική Υγιεινή.....	37
B. 7.4.2.3. Κέντρα Εμβολιασμού Ενηλίκων και Ταξιδιωτών.....	40
B. 7.4.2.4. Πρόληψη και Διερεύνηση Λοιμωδών Νοσημάτων	42
B. 7.4.2.5. Υπηρεσίες προς Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού.....	42
B.7.4.2.6. Οργάνωση εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα.....	42
B.7.4.3. Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας	42
B.7.4.3.1 Φροντίδα Εσωτερικής Νοσηλείας.....	45
B.7.4.3.4 Τμήμα Ενδονοσοκομειακής Νοσηλείας Εφήβων	52
B.7.4.3.5 Νοσηλευτική στον τομέα των Τοξικοεξαρτήσεων	54
B.7.4.4. Μαιευτική.....	63
B.7.4.4.1 Κλινική Προγεννητικής Φροντίδας	64
B.7.4.4.2 Τμήμα Προγεννητικής Διάγνωσης.....	65
B.7.4.4.3 Τμήμα Τοκετών.....	65

B.7.4.4.4 Μαιευτικά Τμήματα (Προγεννητικής και Μεταγεννητικής Φροντίδας)	65
B.7.4.4.5 Προώθηση Μητρικού Θηλασμού	66
B.7.4.4.6 Εκδηλώσεις Προώθηση Φυσιολογικού Τοκετού	68
B.7.4.4.6 Διαλέξεις για Μέλλοντες Γονείς και Εγκύους –Ψυχοπροφυλακτική για εγκύους.....	68
B.7.5. Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής.....	68
Πίνακας. Αριθμός Νέων Εγγραφών στα Μητρώα Νοσηλευτικής και Μαιευτικής κατά το έτος 2014.....	70

B.7. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

B.7.1 Εισαγωγή

Η Νοσηλευτική ως επιστήμη αποτελεί, αναπόσπαστο μέρος του συστήματος υγείας και διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην οργάνωση και λειτουργία της φροντίδας υγείας που παρέχεται στην κοινωνία μας.

Ο ρόλος των νοσηλευτών είναι πολυδιάστατος καθώς δεν περιορίζεται μόνο σε παρεμβάσεις για την αποκατάσταση της υγείας αλλά επεκτείνεται και σε παρεμβάσεις που σκοπό έχουν την πρόληψη ασθενειών και επιπλοκών. Ακόμη, σκοπό έχουν τη διατήρηση και προαγωγή του επιπέδου υγείας όλων των ομάδων του πληθυσμού, καθόλη τη διάρκεια της ζωής και δραστηριότητάς τους.

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών αποτελείται από το Διευθυντή Νοσηλευτικών Υπηρεσιών και τέσσερις Λειτουργούς Νοσηλευτικών Υπηρεσιών στο επίπεδο της Διοίκησης του Υπουργείου Υγείας, με διοικητικά προϊστάμενο τον εκάστοτε Γενικό Διευθυντή. Για κάλυψη των αναγκών της Υπηρεσίας το προσωπικό της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών ενισχύεται με τρεις Νοσηλευτικούς Λειτουργούς και μια Επισκέπτρια Υγείας με απόσπαση, μία Διοικητικό Λειτουργό, δύο Γραφείς και ένα Κλητήρα.

Το 2013 έχει λειτουργήσει ο Τομέας Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών με τη συμμετοχή έξι αποσπασμένων Νοσηλευτικών Λειτουργών που αποτελούν την Ομάδα Διαχείρισης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, με σκοπό την εκπαίδευση, το συντονισμό και τη διεκπεραίωση όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης του Νοσηλευτικού Προσωπικού.

Το **όραμα** της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών περιλαμβάνει: (α) Τη συνεχή βελτίωση της νοσηλευτικής φροντίδας με προληπτικές και θεραπευτικές παρεμβάσεις· (β) Την αναπροσαρμογή της παρεχόμενης φροντίδας υγείας στις εκάστοτε ανάγκες των ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων· (γ) Τη συνεχή αναβάθμιση των επιπέδων υγείας συνολικά του πληθυσμού.

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών για να πραγματοποιήσει και να διασφαλίσει τα πιο πάνω έχει προχωρήσει σε Στρατηγικό Σχεδιασμό λαμβάνοντας υπόψη την κείμενη Νομοθεσία περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής 1988 μέχρι 2012, των συστάσεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αποτελεσμάτων επιδημιολογικών ερευνών καθώς και των υφιστάμενων αναγκών υγείας του πληθυσμού.

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών επικεντρώνεται στους πιο κάτω τέσσερις βασικούς τομείς:

- Το Σχεδιασμό, τη Διαμόρφωση και την Εφαρμογή Πολιτικής για όλες τις Νοσηλευτικές Παρεμβάσεις και τη Συμμετοχή στη Διαμόρφωση της Γενικότερης Πολιτικής του Υπουργείου Υγείας·
- Τη Διοίκηση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού·
- Τη Συνεχιζόμενη Βελτίωση και τη Διασφάλιση της Ποιότητας των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών·
- Το Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη Πολιτικής για τη Νοσηλευτική Εκπαίδευση.

B.7.2 Διοίκηση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών έχει συνεχή μέλημα της τη διασφάλιση επαρκούς και ασφαλούς στελέχωσης όλων των υπηρεσιών παροχής νοσηλευτικής φροντίδας. Για το σκοπό αυτό, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών με βάση τις οικονομικές δυνατότητες προσπαθεί να αξιοποιήσει το υφιστάμενο προσωπικό στο μέγιστο δυνατό βαθμό και παράλληλα να ενημερώνει και να ζητά με βάση τις ανάγκες πρόσθετο προσωπικό. Στα πλαίσια αυτής της εργασίας η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών διεκπεραίωσε τις απαραίτητες διαδικασίες για πρόσληψη προσωπικού με έκτακτα συμβόλαια, μετακινήσεις, μεταθέσεις, αποσπάσεις, αξιολογήσεις, αφυπηρετήσεις και παραιτήσεις.

B.7.3 Συνεχιζόμενη Βελτίωση και τη Διασφάλιση της Ποιότητας των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών

Η διασφάλιση της ποιότητας στη Νοσηλευτική πρακτική αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς της πολιτικής που εφαρμόζει η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών. Η ποιότητα στη νοσηλευτική φροντίδα αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση των νοσηλευτών, δικαίωμα των ασθενών και συντελεστή επιτάχυνσης της πρόοδου, επιστημονικής και κλινικής, του νοσηλευτικού έργου.

Για το σκοπό αυτό τα πιο κάτω έγγραφα ολοκληρώθηκαν και ενσωματώθηκαν με σχετική τροποποίηση στη νομοθεσία που διέπει την άσκηση της Νοσηλευτικής και Μαιευτικής στην Κύπρο και προωθήθηκαν σε όλους του Νοσηλευτές για ενημέρωση:

- Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών·
- Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας·
- Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας
- Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική
- Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών·
- Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών

B.7.4 Στόχοι/ μέτρα της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών για το 2014-2015

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών δίνει μεγάλη βαρύτητα στη συστηματική αξιολόγηση της ποιότητας της νοσηλευτικής και μαιευτικής φροντίδας ώστε να γίνεται ολοένα και πιο αποτελεσματική, αξιόπιστη, ευαίσθητη, ολιστική και να αποτελεί μια συνεχή διαδικασία. Για αυτό το λόγο η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών προωθεί στόχους/ μέτρα που να συμβάλουν στην συνεχόμενη παροχή ποιοτικής νοσηλευτικής και μαιευτικής φροντίδας όπως αναφέρονται πιο κάτω:

- Εισαγωγή προτύπων εργασίας και πρωτοκόλλων συνεργασίας και ανάπτυξη συστήματος ελέγχου εφαρμογής των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών/ πρωτοκόλλων εργασίας·
- Εφαρμογή της Κυβερνητικής Πολιτικής για τις Υπηρεσίες Υγείας με βάση την οποία κάθε Λειτουργός θα πρέπει να έχει την ευκαιρία και να του παρέχεται κάθε δυνατή διευκόλυνση ώστε σε όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του να επιμορφώνεται·
- Συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού για τις οδηγίες, τους κανονισμούς και τη νομοθεσία που αφορούν τη νοσηλευτική και μαιευτική πρακτική·
- Συνεχής αναθεώρηση και βελτίωση των σχετικών Νομοθεσιών που αφορούν τη Νοσηλευτική και Μαιευτική·
- Σύστημα ελέγχου για πιστή εφαρμογή της Νομοθεσίας, των Κανονισμών και άλλων επιστημονικών κριτηρίων που διέπουν το Νοσηλευτικό και Μαιευτικό Επάγγελμα·
- Αξιολόγηση του προσωπικού με αντικειμενικά και ποιοτικά κριτήρια·
- Εισαγωγή πλαισίων συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού στον κλινικό χώρο με τα εμπλεκόμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα, για τη διεκπεραίωση όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων·

- Διευκόλυνση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών Νοσηλευτικής και Μαιευτικής με συνεχή καθοδήγηση και ενημερωμένο πρόγραμμα, από τους Νοσηλευτικούς Λειτουργούς όλων των βαθμίδων στα διάφορα τμήματα των Νοσοκομείων και των άλλων Υπηρεσιών·
- Βελτίωση της διεργασίας της επικοινωνίας του Νοσηλευτικού/Μαιευτικού Προσωπικού τόσο με τους ασθενείς και το κοινό όσο και με τους συνεργάτες του·
- Θεσμοθέτηση τακτικών συναντήσεων της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών με τους/τις Προϊστάμενους/ες των νοσοκομείων όλων των πόλεων, με στόχο την καλύτερη επικοινωνία και επίλυση προβλημάτων·
- Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Επιτροπές Υγείας για τη συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της Νοσηλευτικής και Μαιευτικής και της Υγείας γενικότερα·

Συγκεκριμένα, για το έτος **2014** έχουν πραγματοποιηθεί οι πιο κάτω Στόχοι/ Μέτρα της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών:

(α) Βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης Νοσηλευτικής Φροντίδας – Άσκηση Έλεγχου Ποιότητας- Επιτροπές Εσωτερικού Ελέγχου

Από το 2011, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών είχε προχωρήσει στη Σύσταση Επιτροπών Εσωτερικού Ελέγχου σ' όλα τα Κρατικά Νοσηλευτήρια και Υπηρεσίες. Η λειτουργία των Επιτροπών συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2014. Οι εν λόγω Επιτροπές συνεχίζουν να λειτουργούν με σαφείς Όρους Εντολής, για τη διασφάλιση της ποιότητας των προσφερόμενων Νοσηλευτικών/Μαιευτικών υπηρεσιών. Ουσιαστικός στόχος αποτελεί ο έγκαιρος εντοπισμός και η διαχείριση προβλημάτων/περιστατικών που αφορούν την παροχή νοσηλευτικής φροντίδας υγείας, και η άμεση λήψη μέτρων και παρεμβάσεων. Σημαντικό εργαλείο διάγνωσης προβλημάτων αποτελεί το ερωτηματολόγιο «Ικανοποίησης των ασθενών από τις παρεχόμενες νοσηλευτικές υπηρεσίες», το οποίο διανέμεται από τις επιτροπές σε διάφορα τμήματα των Νοσηλευτηρίων/υπηρεσιών. Ακολουθεί αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και λήψη βελτιωτικών /διορθωτικών μέτρων. Η διαδικασία έλεγχου είναι συνεχής, όπως συνεχής είναι η κατά τακτά ενημέρωση της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών από όλα τα Κρατικά Νοσηλευτήρια/Υπηρεσίες.

(β) Βελτίωση της Ποιότητας της Προσφερόμενης Νοσηλευτικής Φροντίδας/ Αποδοτικότητας του Νοσηλευτικού προσωπικού

Συνεχίστηκαν κατά το 2014 με επιτυχία οι εργασίες της Επιτροπής για την Ανάπτυξη Νοσηλευτικών Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών με την εμπλοκή όλων των αρμόδιων φορέων. Βασικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή στα κρατικά Νοσηλευτήρια (Χορήγηση Φαρμακευτικών Σκευασμάτων, Μέτρηση Ζωτικών Σημείων σε Ενήλικες, Αγγειακή Προσπέλαση, Υγιεινή των χεριών, Έλεγχος Σπονδυλικής Στήλης για Σκολίωση, Πρόληψη Κατακλίσεων, Θεραπεία Κατακλίσεων, Μαιευτικής) για σκοπούς ελέγχου και βελτίωσης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών φροντίδας υγείας. Σε εξέλιξη βρίσκεται η ανάπτυξη εξειδικευμένων Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών από την εν λόγω Επιτροπή μέσω εξειδικευμένων Ομάδων Εργασίας (Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής, Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες Τμήματος Αποστείρωσης κτλ).

Επίσης, στα πλαίσια της εφαρμογής των μέτρων του Μνημονίου Συναντίληψης που αφορούν στο τομέα της υγείας, καθώς και της προετοιμασίας εισαγωγής του Γενικού Συστήματος Υγείας, το Υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, είχαν προβεί στη σύσταση ομάδας για την ετοιμασία, εφαρμογή και παρακολούθηση Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών. Μεταξύ άλλων ΚΚΟ που έχουν αναπτυχθεί και προωθούνται ήδη μέσω

εκπαίδευσης για εφαρμογή, είχε προγραμματιστεί και η εφαρμογή της **Λίστας Ελέγχου για την Ασφάλεια στις Χειρουργικές Επεμβάσεις**, σε όλα τα Χειρουργεία των Κρατικών Νοσηλευτηρίων. Η Λίστα αναπτύχθηκε από την ΠΟΥ στα πλαίσια το προγράμματος της «**Η ασφαλής χειρουργική σώζει ζωές**», στην προσπάθεια του ΠΟΥ για την μείωση των θανάτων που σχετίζονται με τις χειρουργικές επεμβάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Κύριος σκοπός του προγράμματος αυτού ήταν να ελέγξει τις υποχρεώσεις σε διοικητικό επίπεδο και να διαμορφώσει την θέληση στην κλινική πράξη ώστε να αντιμετωπιστούν σημαντικά ζητήματα ασφάλειας στην άσκησης της χειρουργικής. Ανάμεσα σε αυτά περιλαμβάνονται οι ανεπαρκείς πρακτικές ασφάλειας στην αναισθησιολογία, ζητήματα που αφορούν χειρουργικές λοιμώξεις που μπορούν να αποφευχθούν, αλλά και η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των μελών μιας χειρουργικής ομάδας. Μέσα από συζητήσεις με χειρουργούς, αναισθησιολόγους, νοσηλευτές, ειδικούς στην ασφάλεια των ασθενών και ασθενείς από όλο τον κόσμο, η ΠΟΥ κατέληξε στον καθορισμό ενός καταλόγου ελέγχων ασφάλειας που θα πρέπει να εκτελούνται σε όλες τις χειρουργικές αίθουσες, ώστε να μειωθεί ο αριθμός των περιστατικών που οφείλονται στις πιο πάνω αιτίες. Το αποτέλεσμα ήταν η σύνταξη της **Λίστας Ελέγχου του ΠΟΥ για την Ασφάλεια στις Χειρουργικές Επεμβάσεις**. Στόχος λοιπόν, από την εφαρμογή της Λίστας είναι πρωτίστως η **αύξηση της ασφάλειας στις επεμβάσεις και η μείωση των ανεπιθύμητων συμβάντων**. Επιπλέον στόχος είναι να ενισχυθούν οι υπάρχουσες κλινικές πρακτικές ασφάλειας και να καλλιεργηθεί η **βελτίωση της επικοινωνίας** και το πνεύμα ομαδικής εργασίας μεταξύ της χειρουργικής διεπαγγελματικής ομάδας. Άδεια χρησιμοποίησης της Λίστας στην ελληνική γλώσσα είχε εξασφαλιστεί από τον **ΣΥΔΝΟΧ** (Σύλλογος Διπλωματούχων Νοσηλευτών Χειρουργείου) της Ελλάδας, ο οποίος και κατέχει τα ελληνικά πνευματικά δικαιώματα μετάφρασης από την ΠΟΥ. Ακολούθως, μετά την εξασφάλιση της σχετικής άδειας χρησιμοποίησης της Λίστας, πραγματοποιήθηκε **πολιτισμική προσαρμογή** της, με την συμβολή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Μικρές πρακτικές τροποποιήσεις στην Λίστα την έχουν καταστήσει κατάλληλη για εφαρμογή στα χειρουργεία των Κρατικών Νοσηλευτηρίων της Κύπρου.

Κατά το **2014** επεκτάθηκε η πιλοτική εφαρμογή της «**Λίστας Ελέγχου για την Ασφάλεια στις Χειρουργικές Επεμβάσεις από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας**», σε όλα τα χειρουργεία των Κρατικών Νοσηλευτηρίων.

(δ) Αποτελεσματική Διαχείριση Πληγών (κατακλίσεων) στα Κρατικά Νοσηλευτήρια και στην Κοινότητα

Συνεχίστηκαν να λειτουργούν με σαφείς Όρους Εντολής σε όλα τα κρατικά Νοσηλευτήρια και Υπηρεσίες, οι **Επιτροπές Διαχείρισης Πληγών** (κατακλίσεων). Στόχος η πρόληψη και η ασφαλής διαχείριση των περιστατικών κατάκλισης και η τήρηση στοιχείων, σ' όλους τους χώρους παροχής νοσηλευτικής φροντίδας (Νοσηλευτήρια, Κοινότητα). Η διαχείριση τους συνιστά στην εφαρμογή των Κλινικών Κατευθυντηρίων Οδηγιών (Πρόληψη Κατακλίσεων, Θεραπεία Κατακλίσεων). Οι Επιτροπές συλλέγουν και επεξεργάζονται τα δεδομένα και σε τακτά χρονικά διαστήματα ενημερώνουν τη Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών για τη λήψη βελτιωτικών μέτρων.

(ε) Αναζωογόνηση στα Κρατικά Νοσηλευτήρια

Από τις αρχές του 2013 στα Γενικά Νοσοκομεία Λευκωσίας και Λεμεσού λειτουργεί ο θεσμός των Ομάδων Αναζωογόνησης και γι' αυτό έχουν τοποθετηθεί Νοσηλευτικοί Λειτουργοί με πλήρη απασχόληση για τα θέματα αυτά. Στις υπόλοιπες επαρχίες (Νοσοκομείο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III, Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας, Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, Γενικό Νοσοκομείο

Πάφου), έχουν επιλεγεί εξειδικευμένοι νοσηλευτικοί λειτουργοί, χωρίς όμως να λειτουργεί ο θεσμός των Ομάδων Αναζωογόνησης.

Σε όλα τα νοσοκομεία, οι νοσηλευτικοί λειτουργοί που είχαν ορισθεί για να απασχολούνται με τα θέματα αναζωογόνησης, έχουν κατά την διάρκεια του 2014, εκπαιδεύσει σημαντικό αριθμό νοσηλευτών, αλλά και άλλου προσωπικού των νοσοκομείων, τόσο στην βασική όσο και στην εξειδικευμένη υποστήριξη ζωής. Η πιο πάνω εκπαίδευση βοήθησε σε σημαντικό βαθμό στην έγκαιρη αντιμετώπιση των ανακοπών εντός νοσοκομείου, με συνεπακόλουθο, ο χρόνος παραμονής του ασθενή στο νοσοκομείο να μειωθεί σημαντικά, με σημαντική μείωση στα κόστη.

Πέραν από την εκπαίδευση έχει επιτευχθεί συντονισμός και ιεράρχηση των αιτημάτων για ελλείψεις εξοπλισμού και αναλωσίμων όσον αφορά την αναζωογόνηση, σε παγκύπρια βάση. Ο συντονισμός όλων αυτών των ενεργειών, από νοσηλευτικούς λειτουργούς με εξειδικευμένη γνώση στην αναζωογόνηση, έχει βοηθήσει, στην επιλογή μόνο των αναγκαίων υλικών, σύμφωνα με τις τελευταίες κατευθυντήριες οδηγίες διεθνών αναγνωρισμένων επιστημονικών οργανισμών, που ασχολούνται με την αναζωογόνηση.

(ζ) Αναζωογόνηση εκτός Νοσοκομείου

Κατά το 2014 έγινε εκστρατεία ενημέρωσης, από το Λειτουργό Αναζωογόνησης του Υπουργείου Υγείας, προς αρκετές από τις Υπηρεσίες του Δημόσιου Τομέα, όπως και Ιδιωτικών οργανισμών/ εταιριών/ Υπηρεσιών. Απώτερος σκοπός αποτέλεσε η ευαισθητοποίηση και η συμβολή τους στην αύξηση του ποσοστού επιβίωσης σε θύματα αιφνίδιας ανακοπής εκτός Νοσοκομείου, μέσω της ορθής εγκατάστασης Αυτόματων Εξωτερικών Απινιδωτών και την κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού. Επιπλέον, εντός του 2014, πραγματοποιήθηκαν σειρά εκπαιδεύσεων/διαλέξεων και ενημερώσεων σε θέματα Πρώτων Βοηθειών και σε θέματα Αναζωογόνησης με την Χρήση ΑΕΑ, σε προσωπικό που εργάζεται σε διάφορες υπηρεσίες του Δημόσιου Τομέα.

B.7.4.1 Τομέας Εκπαίδευσης

Προτεραιότητα της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών αποτελεί η ανάπτυξη δομών οργάνωσης και προγραμματισμού Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης, σε εθνικό επίπεδο. Από το 2005, ξεκίνησε συστηματικά τις εργασίες του ο Πυρήνας Μάθησης της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών σε όλα τα Κρατικά Νοσοκομεία, με εκπροσώπους Νοσηλευτικούς Λειτουργούς όλων των ειδικοτήτων (Γενικής, Ψυχικής Υγείας, Μαιευτικής, Επισκέπτες/τριες Υγείας), ενώ το 2013 στα πλαίσια της υλοποίησης της στρατηγικής της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών, αντικαταστάθηκε από τον **Τομέα Εκπαίδευσης**.

Κύριος σκοπός του Τομέα Εκπαίδευσης, αποτελεί ο συντονισμός των ενεργειών της Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης, η ανάπτυξη του Νοσηλευτικού Προσωπικού και κατ' επέκταση η βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας. Όλα τα προγράμματα που προσφέρονται, γίνονται χωρίς κόστος και χωρίς την οικονομική επιβάρυνση των συμμετεχόντων. Κατά το **2014**, ο Τομέας Εκπαίδευσης δραστηριοποιήθηκε κυρίως στα ακόλουθα:

- Διερεύνηση των αναγκών μάθησης του Νοσηλευτικού προσωπικού των κρατικών Νοσηλευτηρίων·
- Ετοιμασία σχεδίου εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών μάθησης του Νοσηλευτικού Προσωπικού·

- Οργάνωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εξειδικεύσεων, ημερίδων, σεμιναρίων, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από τη διάγνωση αναγκών μάθησης και με βάση τις προτεραιότητες των υπηρεσιών·
- Έγκαιρη ενημέρωση του Νοσηλευτικού προσωπικού για εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια, κλπ., άλλων φορέων·
- Καταγραφή και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται·

Ο Τομέας Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών στελεχώνεται από το Συντονιστή Μάθησης στη Διεύθυνση, τους Διαχειριστές μάθησης σε κάθε νοσοκομείο/ υπηρεσία (Γραφείο Εκπαίδευσης Νοσοκομείου - Πυρήνες Μάθησης) και την Ομάδα Διαχείρισης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Ο Συντονιστής Μάθησης συνεργάζεται στενά τόσο με τα υπόλοιπα μέλη του Τομέα Εκπαίδευσης, όσο και με άλλες υπηρεσίες όπως τη Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης και τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, με στόχο την οργάνωση και πραγματοποίηση διεπαγγελματικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εργαστηρίων στα πλαίσια της υλοποίησης των μέτρων του μνημονίου της Τρόικας. Παράλληλα συντονίζει τις δράσεις σε σχέση με επιχορηγήσεις σε συναντήσεις και σε Συνέδρια/ Σεμινάρια εξωτερικού, καθώς και τις Υποτροφίες μικρής διάρκειας, που παραχωρούνται στους Νοσηλευτικούς Λειτουργούς.

A. Ομάδα Διαχείρισης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ομάδα Διαχείρισης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΟΔΕΠ) του Τομέα Εκπαίδευσης στελεχώνεται από πέντε Νοσηλευτικούς Λειτουργούς Γενικής Νοσηλευτικής και από ένα Νοσηλευτικό Λειτουργό της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας. Όλοι έχουν σημαντική εμπειρία στη Νοσηλευτική Εκπαίδευση. Η ΟΔΕΠ προγραμματίζει και οργανώνει νοσηλευτικά εκπαιδευτικά προγράμματα ποικίλης διάρκειας, σε παγκύπρια βάση. Κατά το 2014, διεξήχθησαν (ή ξεκίνησαν και θα βρίσκονται σε εξέλιξη και το 2015) τα πιο κάτω εκπαιδευτικά προγράμματα, ορισμένα από τα οποία επαναλαμβάνονταν ανά τακτά χρονικά διαστήματα:

- Νοσηλευτική Διεργασία – Αντικειμενική Αξιολόγηση Συστημάτων (διάρκειας 30 ωρών) – Κατά τη διάρκεια του 2014, ολοκληρώθηκαν 4 προγράμματα. Το πρόγραμμα θα συνεχίσει να διεξάγεται κατά τη διάρκεια του 2015.
- Διαχείριση και Επιτήρηση Λοιμώξεων σε Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (διάρκειας 50 ωρών, 20 άτομα) – Κατά τη διάρκεια του 2014, ολοκληρώθηκε 1 πρόγραμμα.
- Εντατική Νοσηλεία Ενηλίκων, Παίδων και Νεογνών (διάρκειας 9 μηνών, 25 νοσηλευτές) – Ολοκληρώθηκε ένα πρόγραμμα τον Ιούνιο του 2014 (το οποίο είχε ξεκινήσει το Σεπτέμβριο του 2013)
- Λίστα χειρουργείου για ασφαλείς χειρουργικές επεμβάσεις (διάρκειας 2 ωρών) – Ολοκληρώθηκαν 8 προγράμματα εντός του 2014 τα οποία παρακολούθησαν μέλη των χειρουργικών ομάδων (νοσηλευτές) των κρατικών νοσηλευτηρίων
- Πρόγραμμα εξειδίκευσης στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική (διάρκειας 12 μηνών, 23 νοσηλευτές) – ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2014 (αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Οκτώβριο του 2015)
- Πρόγραμμα εξειδίκευσης στην Επείγουσα Προνοσοκομειακή Φροντίδα Υγείας (για πληρώματα ασθενοφόρων) – ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2014 (αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2016) – 101 άτομα
- Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Διαχείριση Οξέος και Χρόνιου Τραύματος (διάρκειας 180 ωρών) – ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2014 (ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2014)
- Πρόγραμμα κατ' οίκον νοσηλείας ασθενών με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής (διάρκειας 4 μηνών) – ξεκίνησε το Νοέμβριο του 2014 (αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2015)

- Εκπαίδευση Νεοεισερχομένων Νοσηλευτικών Λειτουργιών Νοσοκομείου Πάφου διάρκειας 12 ωρών (Ιούνιος 2014), 8 άτομα
- Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Πληρωμάτων Ασθενοφόρων στη Διαχείριση Περιστατικών Ιού Ebola (9 φορές, διάρκειας 3 ωρών), Αύγουστος — Σεπτέμβριος 2014, 200 άτομα
- Εκπαίδευση Νοσηλευτικών και Ιδρυματικών Λειτουργιών Ιδρύματος Αγίου Χριστόφορος διάρκειας 12 ωρών (2 φορές, 25 άτομα) - Νοέμβριος 2014)
- Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας σε θέματα Πρόληψης Λοιμώξεων και Καρδιοπνευμονικής Αναζωογόνησης (7 ώρες, 10 άτομα) – Φεβρουάριος 2014
- Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα στον Τομέα των Εξαρτήσεων: Γνώσεις, Στάσεις, Δεξιότητες στην Επαγγελματική Πρακτική (διάρκεια 222 ωρών, 23 νοσηλευτές ψυχικής υγείας) ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2014 (αναμένεται να ολοκληρωθεί το Ιούνιο του 2015)
- Εκπαίδευση Νοσηλευτών για τη στελέχωση της Πτέρυγας 10 των Κεντρικών Φυλακών, διάρκειας 60 ωρών (10 μέρες-18 Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας).
- Εκπαίδευση Δεσμοφυλάκων για τη στελέχωση της Πτέρυγας 10 των Κεντρικών Φυλακών, διάρκειας 30 ωρών (5 μέρες-12 Δεσμοφύλακες)
- Προγραμματισμός προγράμματος *Διπλή Διάγνωση* (αναμένεται να ξεκινήσει τον Φεβρουάριο του 2015)

Σημειώνεται ότι η ΟΔΕΠ ανταποκρίνεται με εκπαιδευτικά προγράμματα και σε έκτακτες περιπτώσεις, όποτε προκύπτουν επείγουσες ανάγκες

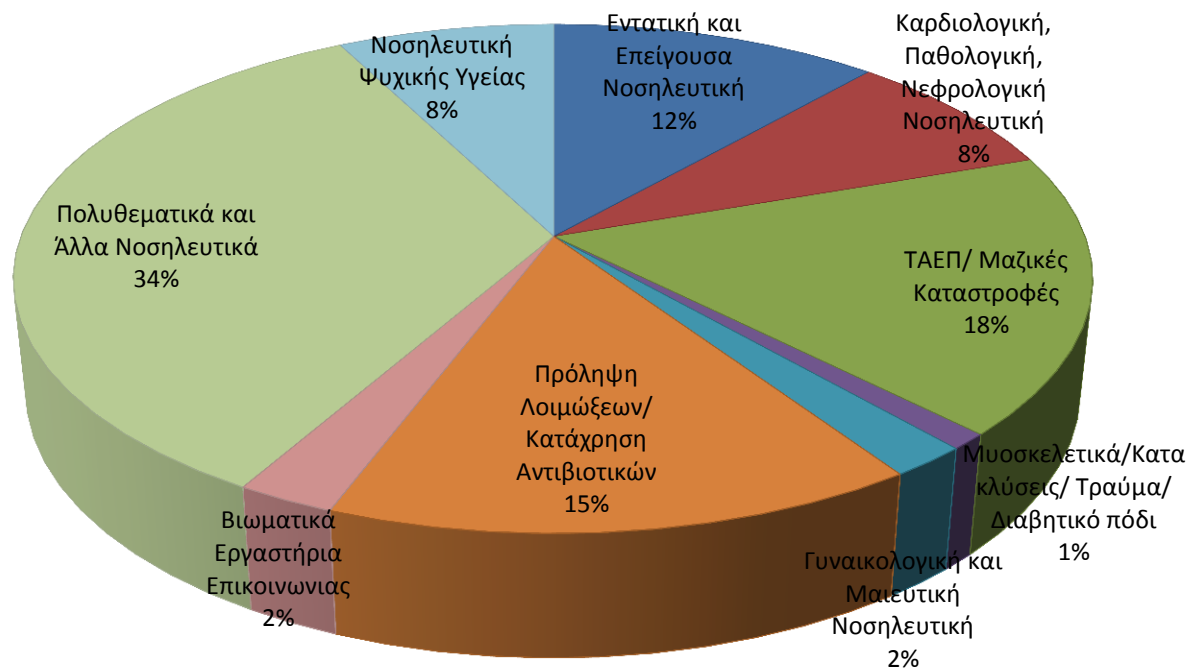
Το Δεκέμβριο του 2014 η ΟΔΕΠ προχώρησε στο σχεδιασμό έρευνας με τίτλο **«Εμπειρία των Νοσηλευτών Χειρουργείου από την εφαρμογή της Λίστας Ελέγχου της WHO για την Ασφάλεια στις Χειρουργικές Επεμβάσεις»**. Εντός του 2015 θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες που απαιτούνται προκειμένου να διεξαχθεί η έρευνα το 2015.

Επιπλέον, η ΟΔΕΠ είχε την ευθύνη του συντονισμού της Κλινικής Άσκησης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών Νοσηλευτικής των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΕΙ) της Κύπρου. Σε συνεργασία με τα ΕΙ και τους Συντονιστές Κλινικής Άσκησης φοιτητών των κρατικών Νοσοκομείων, προχωρεί στην οργάνωση των προγραμμάτων κλινικής άσκησης των φοιτητών, καθώς και στην επιλογή και την εκπαίδευση των μεντόρων που αναλαμβάνουν την κλινική τους εκπαίδευση.

B. Προγράμματα Εντόπιας Εκπαίδευσης

Οι Διαχειριστές μάθησης του εκάστοτε Νοσοκομείου, συνεργάζονται στενά με το Συντονιστή Μάθησης της ΔΝΥ και τα μέλη της ΟΔΕΠ, ενώ βασικός στόχος τους είναι η οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων ΣΝΕ σύμφωνα με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αναγκών του νοσηλευτικού προσωπικού σε τοπικό επίπεδο. Τα προγράμματα αυτά είναι μικρής διάρκειας, μέχρι δύο ημερών, αφορούν συγκεκριμένα θέματα όπως πχ «Σακχαρώδη Διαβήτης», «Επείγουσα Νοσηλευτική», κ.α. και οργανώνονται συνήθως σε επίπεδο νοσοκομείου. Κατά το 2014, έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερα από 100 Εκπαιδευτικά Προγράμματα, συνέδρια, ημερίδες και διημερίδες. Στο Διάγραμμα 1, φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή της συμμετοχής του Νοσηλευτικού προσωπικού σε εκπαιδευτικά προγράμματα, ημερίδες, κλπ, που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της Εντόπιας Εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία Κατανομή της Συμμετοχής Νοσηλευτικού Προσωπικού σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα, Ημερίδες, κλπ, της Εντόπιας Εκπαίδευσης

Τέλος, σε συνεργασία με την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (Κ.Α.Δ.Δ.), πραγματοποιήθηκε αριθμός προγραμμάτων που αφορούσαν την Εισαγωγική Κατάρτιση Νεοεισερχομένων, τη Διαπολιτισμικότητα - Διαφορετικότητα στον εργασιακό Χώρο, Εκπαίδευση Εκπαιδευτών, Εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία, Αποτελεσματική Κατοχύρωση και Προστασία των Δικαιωμάτων των Ασθενών, Διαχείριση Αλλαγής καθώς και άλλα. Σημαντική ήταν και συμμετοχή στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για τη Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας όπου ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση 350 Ανώτερων, Πρώτων, Βοηθών Προϊσταμένων και Προϊσταμένων Νοσηλευτικών Λειτουργιών.

Β.7.4 Παροχή Υπηρεσιών Νοσηλευτικής Φροντίδας

Η ανάγκη για φροντίδα υγείας εξελίσσεται συνεχώς και διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες, τις δυνατότητες, τον πολιτισμό και το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της κάθε χώρας. Η Νοσηλευτική από πολύ παλιά διαδραματίζει και συνεχίζει να διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην προσφορά ολοκληρωμένης φροντίδας υγείας. Η Νοσηλευτική είναι προσφορά υγείας με κοινωνική ευαισθησία, με σεβασμό στον άνθρωπο ως μια ξεχωριστή μοναδική οντότητα, σε όλα τα στάδια υγείας και ασθένειας, σ' όλη την πορεία της ζωής του πριν ακόμα από τη σύλληψη και τη γέννηση, μέχρι τα γηρατειά και το θάνατο.

Οι στόχοι των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών με βάση τους τομείς παροχής νοσηλευτικής φροντίδας περιλαμβάνουν:

- Την πρόληψη της ασθένειας.
- Την προσφορά ολοκληρωμένης νοσηλευτικής φροντίδας.
- Τη διατήρηση και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού.
- Την έγκαιρη παρέμβαση, γρήγορη θεραπεία και αποκατάσταση.

Η αποστολή της Νοσηλευτικής, που ουσιαστικά είναι η προσφορά ποιοτικής νοσηλευτικής φροντίδας επιτυγχάνεται δια μέσου ενός ευρέος φάσματος υπηρεσιών μέσα από τις διάφορες εξειδικεύσεις της νοσηλευτικής επιστήμης. Στόχος τους είναι η κάλυψη των αναγκών υγείας του

ανθρώπου σε όλο τον κύκλο της ζωής του, στα νοσοκομεία, στα διάφορα κέντρα υγείας και αποκατάστασης, αλλά και στην κοινότητα εκεί όπου ζει και εργάζεται.

Η Νοσηλευτική είναι το σύνολο ενός επιστημονικού κορμού γνώσεων, έρευνας και των **απαραίτητων εξειδικευμένων πρακτικών** που παρέχονται μέσα στα πλαίσια:

- της Γενικής Νοσηλευτικής συμπεριλαμβανομένης και της Κοινοτικής Νοσηλευτικής η οποία παρέχεται από τους Νοσηλευτές των Κέντρων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, τους Νοσηλευτές της Υπηρεσίας Κατ' οίκον Νοσηλείας, τους Νοσηλευτές του Τμήματος Φυλακών και Αερολιμένων
- τους/τις Επισκέπτες/τριες Υγείας που εφαρμόζουν σχέδια δράσης για πρωτογενή πρόληψη, προαγωγή και διατήρηση της Δημόσιας Υγείας
- της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας συμπεριλαμβανομένης και της Κοινοτικής Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας

B.7.4.1 Γενική Νοσηλευτική

Η Γενική Νοσηλευτική είναι ο μεγαλύτερος τομέας της Νοσηλευτικής με αρκετές εξειδικεύσεις και παρέχεται τόσο μέσα στα πλαίσια της εσωτερικής νοσηλείας όσο και στην κοινότητα. Εφαρμόζεται με προληπτικές και άλλες θεραπευτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν στην πρόληψη της ασθένειας, στην έγκαιρη αναγνώριση συμπτωμάτων για πρόληψη επιπλοκών της ασθένειας, πρόληψη λοιμώξεων στους χώρους παροχής φροντίδας υγείας, ατυχημάτων ή κινδύνων που απειλούν την υγεία και τη ζωή του ασθενή ώστε να επιτυγχάνεται γρήγορη αποκατάσταση του και επανένταξη του στο κοινωνικό σύνολο.

B.7.4.1.1 Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

Οι παρεμβάσεις των νοσηλευτών στα Αστικά και στα Αγροτικά Κέντρα Υγείας επικεντρώνονται κυρίως στην πρόληψη της ασθένειας και στην προαγωγή της υγείας. Η παροχή της νοσηλευτικής φροντίδας σε επίπεδο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, γίνεται μέσα από ένα δίκτυο Κέντρων και Υποκέντρων. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται εύκολη πρόσβαση στο κοινό ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές της χώρας γεγονός που συμβάλει στη μείωση των ανισοτήτων. Το 2014 λειτούργησαν 36 Κέντρα Υγείας (12 Αστικά Κέντρα Υγείας και 24 Αγροτικά Κέντρα Υγείας).

Λόγω της προσβασιμότητας των Κέντρων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας και των ανθρωποκεντρικών προσεγγίσεων που εφαρμόζονται, διευκολύνεται η αγωγή υγείας προς τα άτομα και τις οικογένειές τους. Η θέση των Νοσηλευτών στα Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας είναι προσδιοριστική και απαραίτητη αφού το αντικείμενο της εργασίας τους είναι η φροντίδα της υγείας όλων των μελών της οικογένειας (παιδιών και ενηλίκων) καθώς και της κοινότητας.

B.7.4.1.2 Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας (Κοινοτική Νοσηλευτική)

Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας (Γενικής Νοσηλευτικής)

Η «Κατ' οίκον Νοσηλεία» είναι κλάδος της Κοινοτικής Νοσηλευτικής που συνδυάζει γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που προέρχονται τόσο από τη Γενική Νοσηλευτική, όσο και από τη Δημόσια Υγεία της κοινότητας.

Η Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας περιλαμβάνει υπηρεσίες υγείας που μεταφέρονται στο σπίτι, με σκοπό να βοηθήσουν τα άτομα και τις οικογένειές τους να αντιμετωπίσουν προβλήματα που προκύπτουν μετά από ξαφνική αρρώστια, υποτροπή χρόνιας αρρώστιας ή μακροχρόνια αναπηρία και ανικανότητα, διατηρώντας το υψηλότερο δυνατό επίπεδο της υγείας, της δραστηριότητας και της ανεξαρτησίας τους. Η υπηρεσία κατ' οίκον νοσηλείας βοηθά τα άτομα να αυξήσουν το επίπεδο ανεξαρτησίας, περιορίζοντας στο ελάχιστο τις δυσμενείς επιδράσεις της αναπηρίας ή της αρρώστιας.

Ειδικότερα στοχεύει στην:

1. Παροχή επιδέξιας επιστημονικής φροντίδας στο άρρωστο ή ανάπηρο άτομο εκτός νοσοκομείου.
2. Παροχή εξειδικευμένων παρεμβάσεων σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού για βελτίωση του επιπέδου υγείας και της κοινωνικής συνοχής.
3. Διαχείριση οξέων και χρόνιων καταστάσεων, παράλληλα με την προώθηση της αυτοφροντίδας μεταξύ ατόμων και οικογενειών.
4. Πρόληψη της αρρώστιας και περιορισμό της εξέλιξης.
5. Πρόληψη των επιπτώσεων της νόσου.
6. Υποστήριξη και ενίσχυση των ατόμων που περνούν κάποια κρίση ή βρίσκονται σε κατάσταση άγχους, μετά από τη διάγνωση μίας ασθένειας.

Η Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας στοχεύοντας στην παγκύπρια εξυπηρέτηση των αναγκών υγείας των ατόμων της κοινότητας, συνέχισε να παρέχει υπηρεσίες μέσα από τις τομεοποιημένες περιοχές ευθύνης (αστικές και αγροτικές) των επαρχιών Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου. Κατά τη διάρκεια του 2014 έγινε επέκταση της Υπηρεσίας στην Επαρχία Πάφου. Ο αριθμός των Κοινοτικών Νοσηλευτών στο τέλος του 2014 ανήλθε στους 38 παγκύπρια.

Στον πίνακα 1 απεικονίζεται ο αριθμός των κοινοτικών νοσηλευτών σε κάθε επαρχία για το 2014.

Το πλαίσιο εργασίας των νοσηλευτών περιλαμβάνει τις πιο κάτω παρεμβάσεις:

Νοσηλευτικές Παρεμβάσεις

Αξιολόγηση Παραπομπών που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας

- Ένταξη ατόμου στο Πρόγραμμα Μακροπρόθεσμης ή Βραχυπρόθεσμης Παρακολούθησης με βάση τα κριτήρια ένταξης
- Παραπομπή στην Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας
- Συμβουλευτική και παραπομπή περιστατικών που δεν τηρούν τα κριτήρια ένταξης σε άλλες υπηρεσίες.

Νοσηλευτική Αξιολόγηση του ατόμου και της οικογένειας

- Συλλογή στοιχείων και πληροφοριών που έχουν σχέση με την υγεία του ατόμου σε ατομικό, οικογενειακό και περιβαλλοντικό πλαίσιο
- Νοσηλευτική διάγνωση βάσει εργαλείων αξιολόγησης
- Αξιολόγηση των αναγκών
- Σχεδιασμός πλάνου νοσηλευτικής φροντίδας

- Αξιολόγηση κατοικίας για παράγοντες κινδύνου
- Αξιολόγηση των κινδύνων υγείας για πρόληψη ασθενειών, επιπλοκών ή αναπηριών
- Δημιουργία φακέλων ασθενών και συνεχής συμπλήρωσης τους με τα απαραίτητα έντυπα για τεκμηρίωση

Συμβουλευτική /Καθοδήγηση: Εκπαίδευση ασθενών και φροντιστών για ολοκλήρωση της φροντίδας υγείας στα πιο κάτω:

- Διαχείριση Φαρμακευτικής Αγωγής
- Ατομική Υγιεινή
- Σωστή διατροφή σύμφωνα με τις ανάγκες ή προβλήματα υγείας του κάθε ατόμου (σακχαρώδης διαβήτης, υπερλιπιδαιμία, δυσκοιλιότητα, διαρροϊκές κενώσεις, αφυδάτωση, γαστρίτιδα, άτομα που τρέφονται μέσω γαστροστομίας ή ρινογαστρικού σωλήνα)
- Λήψη προληπτικών μέτρων για αποφυγή προβλημάτων ή επιπλοκών που προκύπτουν από μια κατάσταση ή μια ασθένεια (κλινοστατισμός, καρδιοπάθειες, σακχαρώδης διαβήτης, άνοιες)
- Προληπτικός έλεγχος (Τεστ Π΄ Νικολάου, μαστογραφία, κολonosκόπηση)
- Αντιμετώπιση μεταδοτικών νοσημάτων (γρίπη, γαστρεντερίτιδα, ηπατίτιδες)
- Υιοθέτηση υγιεινών προτύπων ζωής (αποφυγή καπνίσματος, άσκηση, σωστή διατροφή)
- Προσαρμογή του περιβάλλοντος ώστε να διευκολύνονται τα άτομα με ιδιαίτερες ανάγκες, στις δραστηριότητες του καθημερινού βίου για πρόληψη ατυχημάτων (στηρίγματα στο χώρο διακίνησης και στο μπάνιο, διαρρύθμιση επίπλων για εύκολη μετακίνηση, ράμπες για εύκολη πρόσβαση μέσα και έξω από το σπίτι, αλλαγή μπανιέρας σε ντουζιέρα)
- Αναγνώριση και αποφυγή παραγόντων κινδύνου με τη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος
- Δημιουργία αλλά και διατήρηση υγιεινού περιβάλλοντος (φυσικού και ψυχολογικού) (αποφυγή έκθεσης σε μολυσμένο περιβάλλον, απαραίτητη υγιεινή χώρου, διαχείριση των στρεσογόνων καταστάσεων, τεχνικές χαλάρωσης)
- Διατήρηση της ανεξαρτησίας του ατόμου, για αυτοφροντίδα στο μέγιστο δυνατό βαθμό και για το μεγαλύτερο δυνατό χρονικό διάστημα (εκπαίδευση και ενθάρρυνση για σίτιση, καθαριότητα σώματος, κινητοποίηση, διεκπεραίωση απλών δραστηριοτήτων)
- Έλεγχος σακχάρου / μετρητή και καταγραφής τιμών σακχάρου από τα ίδια τα άτομα ή φροντιστές τους
- Αναγνώριση και αντιμετώπιση συμπτωμάτων χρόνιων ασθενειών όπως για παράδειγμα του σακχαρώδη διαβήτη για αποφυγή επιπλοκών όπως υπογλυκαιμία, υπεργλυκαιμία
- Χορήγηση ινσουλινών (από τα ίδια τα άτομα ή τους φροντιστές τους)
- Περιποίηση τραχειοτομίας
- Αναρρόφηση βρογχικών εκκρίσεων
- Χορήγηση οξυγονοθεραπείας
- Έλεγχος κορεσμού οξυγόνου
- Φροντίδα ρινογαστρικού σωλήνα και διδασκαλία σίτισης (αποφυγή κινδύνου εισρόφησης)
- Φροντίδα ελκών πίεσης
- Φροντίδα οξέων και χρόνιων τραυμάτων
- Φροντίδα γαστροστομίας
- Φροντίδα κολοστομίας και ειλεοστομίας
- Φροντίδα ουρητηροστομίας
- Φροντίδα και αλλαγή ουρηθρικού καθετήρα
- Φροντίδα και αλλαγή υπερηβικού καθετήρα

- Φροντίδα κεντρικού φλεβικού καθετήρα
- Διαχείριση Περιτοναϊκής Κάθαρσης και αιμοκάθαρσης
- Προετοιμασία ασθενών για ακτινολογικές εξετάσεις και ενδοσκοπήσεις
- Ανακουφιστική φροντίδα ασθενών σε τελικό στάδιο χρόνιων ασθενειών

Αγωγή υγείας σε πρωτοβάθμιο επίπεδο για θέματα υγείας, σε συνεργασία με άλλους λειτουργούς υγείας, Διεπαγγελματικές Ομάδες, Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς και Τοπική Αυτοδιοίκηση (άσκηση, διατροφή, αποφυγή καπνίσματος και άλλων ουσιών, προληπτικές και διαγνωστικές εξετάσεις)

Ψυχολογική στήριξη ατόμων, φροντιστών η οικογενειών με ενσυναίσθηση και εγκαθίδρυση σχέσης εμπιστοσύνης για:

- Αποδοχή μιας χρόνιας ασθένειας ή αναπηρίας
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για να αντιμετωπίσουν τα όρια που τους επέβαλε η ασθένεια στη ζωή τους και να προσαρμοστούν στην αλλαγή εικόνα του σώματος (μαστεκτομή, γαστροστομία, ουρητηροστομία, κολοστομία, ακρωτηριασμός άκρων)

Παρεμβάσεις με βάση τη Νοσηλευτική Διεργασία:

- Λήψη δειγμάτων για εργαστηριακό έλεγχο:
 - Αιμοληψία και μεταφορά δειγμάτων στα Κέντρα Υγείας
 - Λήψη δειγμάτων (ούρων, κοπράνων, πτυέλων)
 - Λήψη δειγμάτων ούρων από καθετήρες
 - Λήψη χρισμάτων από ρώθωνες, φάρυγγα, τραχειοτομία, γαστροστομία, πληγές
- Αξιολόγηση εργαστηριακών αποτελεσμάτων σε συνεργασία με τους θεράποντες γιατρούς
- Χορήγηση υποδόριων ενέσεων, (Eprex, Clexane)
- Χορήγηση ενδομυϊκών ενέσεων
- Χορήγηση εμβολίων (γρίπης, πνευμονιόκοκκου)
- Διαχείριση Φαρμακευτικής Αγωγής
- Μέτρηση, καταγραφή και αξιολόγηση ζωτικών σημείων
- Μέτρηση, καταγραφή και αξιολόγηση τιμών σακχάρου
- Φροντίδα πληγών και ελκών πίεσης σε όλα τα στάδια
- Αφαίρεση ραφών / συνδετήρων
- Φροντίδα τραχειοτομίας
- Αναρρόφηση βρογχικών εκκρίσεων
- Χορήγηση οξυγονοθεραπείας
- Μέτρηση κορεσμού οξυγόνου
- Τοποθέτηση και αλλαγή ρινογαστρικού σωλήνα
- Φροντίδα γαστροστομίας
- Φροντίδα κολοστομίας/ειλεοστομίας
- Τοποθέτηση και αλλαγή ουρηθρικού καθετήρα
- Αλλαγή υπερηβικού καθετήρα
- Φροντίδα ουρητηροστομίας
- Ηπαρινισμός υποκλειδίου καθετήρα και αλλαγή επιθεμάτων
- Φροντίδα περιτοναϊκού καθετήρα

Συνεργασία με λειτουργούς υγείας για την μέγιστη παροχή ποιοτικής φροντίδας στους πελάτες με

- Τηλεφωνικές παρεμβάσεις και συζήτηση για τυχόν αλλαγές στην θεραπευτική αγωγή των ασθενών
- Αποστολή εντύπων αναφοράς με τηλεομοιότυπο

Συνεργασία με άλλες υπηρεσίες και την οικογένεια για συντονισμό του θεραπευτικού προγράμματος.
Σύνδεση ατόμων με άλλες Διεπαγγελματικές Ομάδες, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Κοινοτικούς Φορείς, άλλες Κρατικές και μη Υπηρεσίες.
Παροχή νοσηλευτικών παρεμβάσεων σε Κέντρα Ημέρας και Κοινοτικές Στέγες στις αγροτικές περιοχές (αιμοληψίες, έλεγχος σακχάρου, έλεγχος ζωτικών σημείων και συμβουλευτική για περιποίηση πληγών).
Συμβουλευτική, διδασκαλία και εκπαίδευση ατόμων που εμπλέκονται στην φροντίδα ασθενών σε Κέντρα Ημέρας και Κοινοτικές Στέγες για συγκεκριμένες νοσηλευτικές διεργασίες
Εκπαίδευση φοιτητών Νοσηλευτικής και συμπλήρωση εντύπων αξιολόγησης τους
Συμμετοχή στις Ομάδες Εργασίας για τη συνεχή ανάπτυξη των νοσηλευτικών εργαλείων αξιολόγησης, απαραίτητων εντύπων, κατευθυντήριων νοσηλευτικών οδηγιών.
Οργάνωση Υπηρεσίας στα Κέντρα Υγείας

Στον πίνακα 2 παρουσιάζονται τα Στατιστικά Στοιχεία της Υπηρεσίας Κατ' Οίκον Νοσηλείας για το 2014

Πίνακας 2. Στατιστικά στοιχεία 2014

Επαρχία/ Τομέας/Έδρα	Μακροπρόθεσμα									Βραχυπρόθεσμα					Σύνολο Επισκ. Κατ' Οίκον	Σύνολο Επισκ. στην Βάση	Σύν. Νοσηλ/κών Παρεμβάσεων	Τηλεφωνικές Συνομιλίες
	Αριθμός Πελατών την 01/01/2014			Νέα Περιστατικά			Αριθμός Πελατών στις 31/12/2014			Αρ. Πελατών			Αρ. Επισκέψ.					
	Α	Γ	Σύν	Α	Γ	Σύν	Α	Γ	Σύν	Α	Γ	Σύν	Κατ' Οίκο	Βάση				
ΛΕΥΚΩΣΙΑ																		
Δήμος Λευκωσίας	22	43	65	19	25	44	21	47	68	107	217	324	443	0	1967	0	5888	1096
Δήμος Αγλαντζιάς	2	2	4	4	9	13	4	7	11	8	18	26	39	0	207	0	495	176
Δήμος Αγίου Δομετίου	15	15	30	9	8	17	21	17	38	61	108	169	225	5	831	5	1998	357
Δήμος Έγκωμης	12	23	35	8	8	16	12	25	37	46	73	119	185	7	1040	11	1819	558
ΑΚΥ Στροβόλου	32	49	81	17	17	34	35	48	83	83	142	225	352	21	1621	36	4291	3604
Πολυδύναμο Κέντρο Λακατάμιας	24	29	53	4	4	8	25	26	51	242	180	422	524	57	1610	76	5756	2095
ΑΚΥ Ακακίου	15	18	33	7	12	19	11	19	30	74	152	226	346	24	1002	81	3548	1200
ΑΚΥ Γερίου	9	20	29	10	10	20	9	19	28	37	86	123	287	5	1423	5	3129	1486
ΑΚΥ Ευρύχου	7	24	31	12	10	22	11	21	32	47	185	232	745	35	1540	36	3342	
ΛΕΜΕΣΟΣ																		
Κέντρο Υγείας Λινόπετρας	24	17	41	38	30	68	43	31	74	218	249	467	481	133	3036	158		1826
Δήμος Λεμεσού (από Οκτώβρη)	0	0	0	3	2	5	3	11	14	8	20	28	31	0	420	2	383	79
Δυτική Λεμεσός Γ.Ν.Λεμεσού	11	18	29	10	16	26	12	22	34	65	80	145	242	0	1201	12	1767	477
Βόρεια Λεμεσός Γ.Ν.Λεμεσού	7	7	14	16	9	25	15	9	24	30	105	135	206	0	1103	3	1270	205
ΑΚΥ ΟΜΟΔΟΥΣ	7	14	21	4	15	19	2	21	23	148	260	408	611	19	1184	19	1478	689
ΑΚΥ ΑΓΡΟΥ	12	25	37	5	6	11	8	24	32	62	116	178	192	10	991	15	778	80
Νοσοκ. Κυπερούνας	13	25	38	15	11	26	18	30	48	368	371	739	69	670	1671	740	2498	419
ΑΥΚ ΠΕΛΕΝΔΡΙΟΥ	3	4	7	2	0	2	5	3	8	2	6	8	17	0	139	0	282	123
ΛΑΡΝΑΚΑ																		
Παλαιό Νοσοκομείο	39	44	83	33	63	96	34	52	86	34	52	86	148	4	2592	16	3958	1458
ΠΑΦΟΣ																		
Γενικό Νοσοκομείο	22	17	39	31	64	95	22	39	61	205	301	509	784	0	3494	37		731
Πόλης Χρυσοχούς	8	19	27	10	13	23	10	18	28	78	156	234	347	5	928	12	477	477
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ																		
Γενικό Νοσοκομείο	9	19	28	18	24	42	16	18	34	86	67	153	181	14	1199	35	2498	675

Διασυνδεδετική Συμβουλευτική Υπηρεσία Κοινωνικής Νοσηλευτικής

Για την καλύτερη προσφορά των Υπηρεσιών Κατ' οίκον νοσηλείας λειτουργεί η Υπηρεσία Διασυνδεδετικής και Συμβουλευτικής στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας από το Μάιο του 2007 και στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού από τον Νοέμβριο του 2011. Το Δεκέμβριο του 2012 έχει ξεκινήσει η λειτουργία αυτής της υπηρεσίας και στο

Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας. Παράλληλα, υπηρεσίες διασυνδετικής προσφέρονται και στο Νοσοκομείο Πάφου από τους κοινοτικούς νοσηλευτές.

Η Διασυνδετική Νοσηλευτική Υπηρεσία θεωρείται η ζωτική γέφυρα σύνδεσης της δευτεροβάθμιας με την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και αποτελεί το συνδετικό κρίκο των ασθενών που νοσηλεύονται στο νοσοκομείο με την υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας.

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι:

Νοσηλευτικές Παρεμβάσεις

1. Νοσηλευτική Αξιολόγηση των περιστατικών που παραπέμπονται στην Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας(κριτήρια ένταξης, γενική κατάσταση, φάρμακα, ιστορικό, οικογένεια)

- Επικοινωνία με τις νοσηλευτικές μονάδες του νοσοκομείου για παραπομπή ατόμων στην Υπηρεσία Κ.Ν.
- Επίσκεψη στις νοσηλευτικές μονάδες για αξιολόγηση του περιστατικού αν εμπίπτει στα κριτήρια ένταξης, νοσηλευτική αξιολόγηση του ατόμου της οικογένειας και συμπλήρωση εντύπων,
- Προγραμματισμός εξιτηρίου
- Επεξήγηση της λειτουργίας της Υπηρεσίας στον ασθενή και την οικογένεια του
- Επικοινωνία με το νοσηλευτικό προσωπικό και τον θεράποντα ιατρό για τη συνέχεια της φροντίδας στο σπίτι
- Διευθέτηση συμπλήρωσης έντυπου παραπεμπτικού από τον ιατρό.
- Επικοινωνία με τον/την Κοινοτικό/ή Νοσηλευτή/τρια και ενημέρωση για το περιστατικό που παραπέμπεται
- Σύνδεση με την Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας

2. Συμβουλευτική /Καθοδήγηση στους ασθενείς και στις οικογένειες τους για τα πιο κάτω:

- Διαθέσιμα τεχνικά μέσα στο εμπόριο για πρόληψη ελκών πίεσης (π.χ. στρώματα, μαξιλάρια)
- Αποκατάσταση του ασθενή και συνέχεια της φροντίδας στο σπίτι.
- Εξασφάλιση πόρων (οικονομικών και υλικών) και άλλων δικαιωμάτων του ασθενή, από τις Δημόσιες Υπηρεσίες, ΜΚΟ, Συνδέσμους που προσφέρουν υλική και οικονομική βοήθεια σε άτομα με αναπηρίες με χρόνια νοσήματα. Δίνονται οι απαραίτητες πληροφορίες, έντυπα και αιτήσεις.
- Σύνδεση του ατόμου με άλλες Υπηρεσίες (κοινωνικές, κοινοτικές, ψυχικής υγείας, κ.ά.)
- Σωστή διατροφή στο σπίτι
- Τρόποι εξασφάλισης παρασκευασμάτων σίτισης από τις φαρμακευτικές υπηρεσίες.
- Καθοδήγηση για την προμήθεια των αναλωσίμων υλικών απαραίτητα για τη φροντίδα στο σπίτι
- Εξασφάλιση τεχνικού εξοπλισμού (οξυγόνο, συσκευή αναρρόφησης)
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για διαχείριση του άγχους που προέρχεται λόγω της ασθένειας

<p>3. Εκπαίδευση στους φροντιστές των ασθενών με σκοπό την προώθηση της αυτονομίας και ανεξαρτησίας σε θέματα φροντίδας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ατομική υγιεινή • Ινσουλινοθεραπεία • Έλεγχος Σακχάρου Αίματος με γλυκομετρητή • Φροντίδα κολοστομίας • Φροντίδα γαστροστομίας • Φροντίδα τραχειοστομίας • Χρήση ασκού ανάνηψης • Έλεγχος κορεσμού οξυγόνου • Αναρρόφηση βρογχικών εκκρίσεων • Φαρμακευτική αγωγή, νοσηλευτικές παρεμβάσεις, παρενέργειες • Οξυγονοθεραπεία στο σπίτι • Σίτιση ασθενή μέσω ρινογαστρικού σωλήνα και γαστροστομίας • Φροντίδα ουρηθρικού καθετήρα και αλλαγή ασκού συλλογής ούρων • Φροντίδα υπερηβικού καθετήρα • Φροντίδα χειρουργικού τραύματος, ελκών κατάκλισης, διαβητικού ποδιού • Πρόληψη επιπλοκών ακινησίας στο σπίτι • Μετεγχειρητική φροντίδα στο σπίτι, αναγνώριση επιπλοκών • Χορήγηση ενέσεων • Τρόποι κινητοποίησης και μεταφοράς από το κρεβάτι
<p>4. Επικοινωνία με το νοσηλευτικό και ιατρικό προσωπικό για σχεδιασμό του εξιτηρίου του ασθενή και τη συνέχιση της φροντίδας στο σπίτι.</p>
<p>5. Έλεγχος και παραγγελία αναλωσίμων υλικών σε ασθενείς που νοσηλεύονται στο σπίτι και παρακολουθούνται από Κ.Ν. Επικοινωνία με αποθήκη, αποστολή εντύπων.</p>
<p>6. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων αναλύσεων αίματος και επικοινωνία με τον θεράποντα ιατρό για αλλαγή Φ.Α. αν χρειάζεται (π.χ. έλεγχος INR και ρύθμιση αντιπηκτικής αγωγής). Ενημέρωση της Κ.Ν. για τις νέες οδηγίες και τεκμηρίωση.</p>
<p>7. Επισκέψεις ασθενών στις νοσηλευτικές μονάδες του νοσοκομείου όταν χρειαστεί να επανεισαχθούν, ενημέρωση για την πορεία της κατάστασης, επικοινωνία με Κ.Ν. , την οικογένεια</p>
<p>8. Κατ' οίκον επισκέψεις για αξιολόγηση της κατοικίας του ασθενή με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής και θα νοσηλευθεί στο σπίτι. Εισηγήσεις στην οικογένεια για τροποποιήσεις. Συμπλήρωση εντύπων.</p>
<p>9. Διευθέτηση ραντεβού ασθενών που νοσηλεύονται στο σπίτι για επίσκεψη στο εξωτερικό ιατρείο των εντατικολόγων ή άλλων ειδικοτήτων, παραλαβή εξοπλισμού ή αναλωσίμων και επικοινωνία με οικογένεια.</p>
<p>10. Παραλαβή/αποστολή τεχνικού εξοπλισμού για συντήρηση. Παραλαβή εξοπλισμού από την αποθήκη και παράδοση στην οικογένεια του ασθενούς. Συμπλήρωση εντύπων</p>

11. Εκτύπωση αναλύσεων των ατόμων που νοσηλεύονται στο σπίτι, αποστολή στο υπεύθυνους Κ.Ν.

12. Ψυχολογική στήριξη των ατόμων και των οικογενειών τους.

Άλλα καθήκοντα:

- Διοικητικά. (διοικητική και κλινική επίβλεψη κοινοτικών νοσηλευτών σε άλλα νοσοκομεία ή κέντρα υγείας)
- Ετοιμασία μηνιαίων και ετήσιων στατιστικών στοιχείων
- Οργάνωση παρουσιάσεων στα πλαίσια εντόπιας εκπαίδευσης που αφορά την μηχανική υποστήριξη
- Γραφειακή εργασία για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας
- Παραγγελία απαραίτητου υλικού από φαρμακείο, αποθήκη
- Συμμετοχή σε επιτροπές για αναθεώρηση εντύπων της Υ.Κ.Ν., δημιουργία πρωτοκόλλων, επιτροπή για διαχείριση κατακλίσεων, επιτροπή πυρήνα μάθησης του νοσηλευτικού προσωπικού, επιτροπή διαχείρισης εξοπλισμού
- Εκπαίδευση φοιτητών δημόσιου και ιδιωτικών πανεπιστημίων
- Κλινικές συναντήσεις με τους Κ.Ν. ή με άλλους επαγγελματίες υγείας
- Θεσμικές συναντήσεις

Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για τις Υπηρεσίες της Διασυνδεδετικής/Συμβουλευτικής στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας

Πίνακας 3. Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας – Στατιστικά 2014

Αρ. Νοσηλευτικών Παρεμβάσεων	Αρ. ατόμων που εξυπηρετήθηκαν	Αρ. νέων περιστατικών
4460	976	114

Πίνακας 4. Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού – Στατιστικά 2014

Αρ. Νοσηλευτικών Παρεμβάσεων	Αρ. ατόμων που εξυπηρετήθηκαν	Αρ. νέων περιστατικών
4021	712	212

Πίνακας 5. Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας – Στατιστικά 2014

Αρ. Νοσηλευτικών Παρεμβάσεων	Αρ. ατόμων που εξυπηρετήθηκαν	Αρ. νέων περιστατικών
1700	798	88

Υπηρεσία Κατ' οίκον Νοσηλείας ατόμων με Μηχανική Υποστήριξη της Αναπνοής

Σκοπός της υπηρεσίας είναι να βοηθήσει τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειες τους να λειτουργήσουν στο μέγιστο δυνατό επίπεδο τους, να βελτιώσει την ποιότητας ζωής τους και παράλληλα να μειώσει το οικονομικό κόστος της φροντίδας. Οι νοσηλευτικές υπηρεσίες που προσφέρονται, κυρίως είναι σε άτομα με νευρομυϊκά νοσήματα, όπως Πλάγια Αμυοτροφική Σκλήρυνση (ALS) ή Μυοδυστροφία Duchenne, χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια και παθήσεις του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος.

Η πιο πάνω υπηρεσία λειτουργεί στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας από το 2007 και στο Νοσοκομείο Λεμεσού από το 2011.

Το 2014 λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της κοινωνίας και των υπηρεσιών υγείας για νοσηλεία στο σπίτι παιδιών με χρόνια νοσήματα, η Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας Ατόμων με μηχανική υποστήριξη αναπνοής έχει προχωρήσει στην αλλαγή πολιτικής όσο αφορά τα κριτήρια ένταξης. Συγκεκριμένα, έχει διαφοροποιηθεί το κριτήριο ηλικίας και έτσι υπάρχει η δυνατότητα νοσηλείας στο σπίτι παιδιών με μηχανική υποστήριξης αναπνοής.

Νοσηλευτικές Παρεμβάσεις
1. Παρακολούθηση του ασθενή από τον Κοινοτικό Νοσηλευτή στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του νοσοκομείου μετά την παραπομπή του στην Υπηρεσία Κατ' οίκον Νοσηλείας.
2. Νοσηλευτική αξιολόγηση των αναγκών και προβλημάτων του ασθενή και της οικογένειάς του. <ul style="list-style-type: none">• Συλλογή στοιχείων και πληροφοριών που έχουν σχέση με την υγεία του ατόμου σε ατομικό, οικογενειακό και περιβαλλοντικό πλαίσιο• Νοσηλευτική διάγνωση βάση εργαλείων αξιολόγησης• Αξιολόγηση των αναγκών/προβλημάτων του ατόμου και της οικογένειας• Σχεδιασμός πλάνου νοσηλευτικής φροντίδας στο σπίτι• Εντοπισμός προβλημάτων και επίλυση τους (είναι το ίδιο με την αξιολόγηση• Συμπλήρωση εντύπων για τεκμηρίωση
3. Οργάνωση και συμμετοχή του Κοινοτικού Νοσηλευτή στο πλάνο εξόδου του ασθενή από το νοσοκομείο, το οποίο γίνεται σε συνεργασία με την υπόλοιπη Διεπαγγελματική Ομάδα της Μ.Ε.Θ.
4. Εκπαίδευση και αξιολόγηση των φροντιστών η οποία περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none">• Ατομική Υγιεινή του ασθενή• Μέτρα πρόληψης ελκών πίεσης• Φροντίδα ουροκαθετήρα• Φροντίδα τραχειοστομίας και διατήρηση ανοικτού αεραγωγού• Τεχνική αναρρόφησης μέσω τραχειοστομίας• Φροντίδα γαστροστομίας και ασφαλή σίτιση του ασθενούς<ul style="list-style-type: none">➤ Τεχνική σίτισης➤ Εξασφάλιση σκευασμάτων διατροφής➤ Λειτουργία αναπνευστήρα➤ Χρήση/γενικές αρχές λειτουργίας➤ Σωστή λειτουργία του αναπνευστήρα και έλεγχος των βασικών παραμέτρων➤ Σύνδεση κυκλώματος αλλαγή φίλτρων, χρήση υγραντήρα➤ Σωστή χορήγηση και σύνδεση οξυγόνου για ασφαλή χρήση➤ Αναγνώριση και αντιμετώπιση ηχητικών συναγεμμών➤ Έλεγχος και αλλαγή φίλτρων➤ Διαδικασία στάθμισης του κυκλώματος

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Συντήρηση και καθαριότητα του εξοπλισμού ➤ Αντιμετώπιση επείγουσας κατάστασης (πχ απόφραξη τραχειοστομίας, τυχόν πρόβλημα λειτουργικότητας του αναπνευστήρα) συμπεριλαμβανομένης και καρδιοπνευμονικής αναζωογόνησης σε βασικό επίπεδο. ➤ Χρήση και ασφαλή χορήγηση οξυγόνου στο σπίτι ➤ Πρόληψη και αναγνώριση λοιμώξεων ➤ Πλύσιμο χεριών ➤ Σημεία και συμπτώματα λοιμώξεων ➤ Φαρμακοθεραπεία (Όνομα φαρμάκου, τρόπος, οδός, ώρα χορήγησης, ανεπιθύμητες ενέργειες, χρήση νεφελοποιητή για χορήγηση εισπνεόμενων φαρμάκων)
<p>5. Συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας (ψυχολόγο, φυσιοθεραπευτή, διαιτολόγο) ή κοινωνικούς και κοινοτικούς φορείς (κοινωνική λειτουργό, σύνδεσμοι) εντός ή εκτός του νοσοκομείου και οι οποίοι θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα πορεία του ασθενούς για παροχή οποιασδήποτε μορφής στήριξης.</p>
<p>6. Επίσκεψη στο σπίτι του ασθενή πριν από την απόλυση του, για αξιολόγηση της κατοικίας και ρύθμιση του χώρου, τόσο για την ασφαλή διαμονή του όσο και για την διευκόλυνση των δραστηριοτήτων του καθημερινού βίου. Εισηγήσεις στην οικογένεια και συμπλήρωση εντύπων.</p>
<p>7. Διαδικασίες εξασφάλισης του απαραίτητου εξοπλισμού και εκπαίδευση για την σωστή χρήση και συντήρηση τους καθώς και αναλώσιμων υλικών πριν από την μετάβαση στο σπίτι.</p>
<p>8. Συνεργασία με την ομάδα και συντονισμός διαδικασιών για την απόλυση του ασθενούς και την μεταφορά του στο σπίτι. Κατά την μεταφορά του ασθενή στο σπίτι ο Κοινοτικός Νοσηλεύτης πραγματοποιεί επίσκεψη, τόσο για στήριξη και καθοδήγηση της οικογένειας, όσο και για επίλυση πιθανών προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν.</p>
<p>9. Πραγματοποιούνται κατ' οίκον επισκέψεις οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με τις ανάγκες των ασθενών όπως αυτές προκύπτουν μέσα από την αξιολόγηση της Κοινοτικής Νοσηλεύτριας και στις οποίες γίνεται εφαρμογή του θεραπευτικού πλάνου και παροχή εξειδικευμένης Νοσηλευτικής φροντίδας που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αιμοληψία όταν χρειάζεται, λήψη αποτελεσμάτων, αξιολόγηση, επικοινωνία με τον εντατικολόγο, επικοινωνία με την οικογένεια και εφαρμογή νέων οδηγιών για τη θεραπεία, συμπλήρωση εντύπων • Λήψη χρισμάτων από ρώθωνες, φάρυγγα, τραχειοτομία, γαστροστομία, πληγές, κ.ά. και αποστολή στο εργαστήριο. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων, επικοινωνία με εντατικολόγο, επικοινωνία με την οικογένεια και εφαρμογή τυχόν νέων οδηγιών για τη θεραπεία, συμπλήρωση εντύπων • Λήψη δείγματος πτυέλων, ούρων και κοπράνων και αποστολή στο εργαστήριο. Αξιολόγηση αποτελεσμάτων, επικοινωνία με εντατικολόγο, επικοινωνία με την οικογένεια και εφαρμογή τυχόν νέων οδηγιών για τη θεραπεία, συμπλήρωση εντύπων • Μέτρηση και αξιολόγηση ζωτικών σημείων • Μέτρηση και αξιολόγηση τιμών σακχάρου

<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρηση και αξιολόγηση κορεσμού • Έλεγχος για τυχόν δημιουργία νέων κατακλίσεων • Έλεγχος αναλώσιμου υλικού στο σπίτι και παραγγελία νέου • Ψυχολογική στήριξη του ασθενή για αποδοχή και προσαρμογή στην νέα εικόνα του σώματος του, καθώς και των ορίων που του επέβαλε η ασθένεια στη ζωή του. • Στήριξη και ενθάρρυνση της οικογένειας / φροντιστών στην φροντίδα του ασθενή. • Ενημέρωση και παρότρυνση της οικογένειας για χρήση των παρεχόμενων κοινωνικών και κοινοτικών υπηρεσιών / πόρων. • Αξιολόγηση των κινδύνων υγείας για πρόληψη ασθενειών και ατυχημάτων (μεταδοτικών νοσημάτων, ατυχημάτων στο σπίτι) • Διατήρηση της ανεξαρτησίας του ατόμου, για αυτό-φροντίδα στο μέγιστο δυνατό βαθμό • Δημιουργία και διατήρηση υγιεινού περιβάλλοντος (φυσικού και ψυχολογικού) (αποφυγή έκθεσης σε μολυσμένο περιβάλλον, απαραίτητη υγιεινή χώρου, διαχείριση των στρεσογόνων καταστάσεων, κ.α.)
<p>10. Προγραμματισμός και διευθέτηση των ραντεβού για επίσκεψη των ασθενών της ΜΕΘ στα εξωτερικά ιατρεία ΜΕΘ ανά διμηνία. Ενημέρωση τόσο των εντατικολόγων όσο και των οικογενειών του ασθενούς καθώς επίσης και την υπηρεσία ασθενοφόρων.</p>
<p>11. Οργάνωση και λειτουργία από τις Κοινοτικές Νοσηλεύτριες εξωτερικού Ιατρείου Μ.Ε.Θ που λειτουργεί μια φορά την εβδομάδα για αξιολόγηση των ασθενών από κοινοτικό νοσηλευτή, εντατικολόγο ή άλλες ειδικότητες. Στο εξωτερικό ιατρείο διεξάγονται σε συνεργασία με τον εντατικολόγο αλλαγή της τραχειοστομίας, της γαστροστομίας και διάφορες εργαστηριακές εξετάσεις αν κριθεί απαραίτητο. Επίσης, διεξάγεται συζήτηση με την οικογένεια για διάφορα προβλήματα που αφορούν τη νοσηλεία στο σπίτι. Στα πλαίσια του ιατρείου γίνονται διευθετήσεις για συντήρηση των αναπνευστήρων, καθώς και για παραχώρηση φαρμακευτικού και αναλώσιμου υλικού στους ασθενείς.</p>
<p>12. Συντήρηση εξοπλισμού με απαραίτητη επικοινωνία με την επιτροπή εξοπλισμού και την υπεύθυνη εταιρία</p>
<p>13. Εξασφάλιση τραχειοστομιών και γαστροστομιών για τις ανάγκες των ασθενών</p>
<p>14. Διευθέτηση ραντεβού και συνοδεία για αξιολόγηση ασθενών από άλλες ειδικότητες στα εξωτερικά ιατρεία.</p>
<p>15. Συμβουλευτική από το τηλέφωνο στους φροντιστές των ασθενών για αντιμετώπιση πιθανό προβλημάτων που θα προκύψουν</p>
<p>16. Διαδικασία παραγγελίας αναλώσιμου υλικού και διευθέτηση παραλαβής από την αποθήκη</p>
<p>17. Διευθέτηση της φαρμακευτικής αγωγής σε συνεργασία με τον εντατικολόγο ή των παρασκευασμάτων σίτισης σε συνεργασία με την διαιτολόγο και παραλαβή από την οικογένεια</p>

18. Παρακολούθηση της πορείας της υγείας των ασθενών σε περίπτωση που χρειάζεται να νοσηλευτούν στο νοσοκομείο
19. Συμβουλευτική / καθοδήγηση και εκπαίδευση ασθενών με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας για τους οποίους δεν είναι δυνατή η παρακολούθηση στο σπίτι.
20. Διατήρηση νοσηλευτικών φακέλων ατομικά για κάθε ασθενή όπου καταχωρούνται σημαντικά για την κατάσταση υγείας του έντυπα ή για την παρακολούθηση του καθώς και έντυπα αναφοράς τα οποία συμπληρώνονται για τις οποιεσδήποτε παρεμβάσεις.
21. Οργάνωση εντύπων /πρωτοκόλλων για την καλύτερη λειτουργία του προγράμματος. Τήρηση αρχείου.
22. Καταγραφή στατιστικών στοιχείων.
23. Εκπαίδευση φοιτητών
24. Κλινικές συναντήσεις με υπεύθυνη υπηρεσίας για επίλυση των προβλημάτων των ασθενών και καλύτερη ποιότητα φροντίδας
25. Συναντήσεις με υπεύθυνο εντατικολόγο κατά διαστήματα για καλύτερη συνεργασία
26. Θεσμικές συναντήσεις όλης της Υπηρεσίας Κατ'Οίκον Νοσηλείας

Στον πίνακα 6 παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία της πιο πάνω υπηρεσίας για το 2014.

Πίνακας 6. Στατιστικά Υπηρεσίας Κατ' Οίκον Νοσηλείας Ατόμων με Μηχανική Υποστήριξη Αναπνοής

Επαρχία/ Τομέας/Έδρα	Μακροπρόθεσμα									Βραχυπρόθεσμα						Σύνολο Επισκ. Κατ' Οίκον	Σύνολο Επισκ. στην Βάση	Σύν. Νοσηλ/κών Παρεμβάσεων	Τηλεφωνικές Συνομιλίες
	Αριθμός Πελατών την 01/01/2014			Νέα Περιστατικά			Αριθμός Πελατών στις 31/12/2014			Αρ. Πελατών			Αρ. Επισκέψ.						
	A	Γ	Σύν	A	Γ	Σύν	A	Γ	Σύν	A	Γ	Σύν	Κατ' Οίκο	Βάση					
ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ																			
Γ.Ν.ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	10	6	16	1	3	4	11	8	19	34	28	62	4	63	751	353	4979	1324	
Γ.Ν.ΛΕΜΕΣΟΥ	8	3	11	2	0	2	8	3	11	60	100	160	129	157	854	368	5044	1428	

B.7.4.1.3 Νοσηλευτική στο Τμήμα των Φυλακών

Το Κέντρο Υγείας του Τμήματος Φυλακών στελεχώνεται επί 24ώρου βάσεως με έξι (6) Νοσηλευτικούς Λειτουργούς, Γενικής Νοσηλευτικής και μια (1) Ανώτερη Νοσηλευτικό Λειτουργό. Ο ρόλος των Νοσηλευτών στο Τμήμα Φυλακών είναι πολυδιάστατος με άμεσο στόχο την ολιστική αντιμετώπιση των ατόμων δίνοντας ταυτόχρονα έμφαση σε όλες τις ανάγκες των χρηστών των υπηρεσιών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη βελτίωση της υγιούς συμπεριφοράς και της ψυχικής υγείας των κρατουμένων με στόχο την πρόληψη της επαναλαμβανόμενης παραβατικής συμπεριφοράς.

Στόχοι:

1. Η αξιολόγηση των αναγκών υγείας και η παροχή ολιστικής φροντίδας στους ασθενείς/ κρατουμένους.
2. Η γρήγορη ανάρρωση και ο περιορισμός των επιπτώσεων της ασθένειας.
3. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και καθοδήγηση των κρατουμένων για υιοθέτηση υγιεινών προτύπων ζωής, πρόληψη ασθενειών και ατυχημάτων.
4. Η συλλογή και η τήρηση των αναγκαίων στοιχείων για στατιστικούς σκοπούς.
5. Η διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των ασθενών.
6. Η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του προσωπικού του Τμήματος Φυλακών κυρίως για θέματα που αφορούν την πρόληψη της ασθένειας και την προαγωγή της υγείας.

Βασικοί τομείς προσφοράς:

- Προαγωγή της Υγείας
- Συμβουλευτική
- Θεραπεία
- Αποκατάσταση και Κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων.

Οι νοσηλευτικές παρεμβάσεις (Πίνακας 7) εφαρμόζονται μέσα από πλαίσιο εργασίας το οποίο έχει καταρτιστεί βάσει επιστημονικών κριτηρίων και των αρχών της παροχής φροντίδας στο περιβάλλον των Φυλακών, με τη στήριξη προτύπων εργασίας και πρωτοκόλλων συνεργασίας.

Πίνακας 7. Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στο Τμήμα Φυλακών κατά το 2014

Νοσηλευτική Αξιολόγηση Νεοεισερχομένων	Συμβουλευτική	Έλεγχος Ζωτικών Σημείων	Έλεγχος Σακχάρου	Αιμοληψία	Χορήγηση Άμεσης Φαρμακευτικής Αγωγής	Χορήγηση ενέσεων	Αλλαγές Πληγών	Νεφελτοποιτές	Ηλεκτροκαρδιογραφή-ματα	Πρώτες Βοήθειες	Φροντίδα Τραύματισμένων	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΕ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ	ΟΛΙΚΟ ΠΑΡΑΜΒΑΣΕΩΝ
1000	1000	2070	3835	2013	852	585	267	150	140	117	53	15	12,097

B.7.4.1.4 Νοσηλευτική Αερολιμένων

Η παροχή νοσηλευτικής φροντίδας στους αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου αποσκοπεί στην έγκαιρη παρέμβαση για πρόληψη ή αποτελεσματική αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών που μπορεί να απειλήσουν ακόμη και την ίδια τη ζωή των ταξιδιωτών που χρησιμοποιούν τους δύο αερολιμένες, καθώς και του προσωπικού που εργάζεται στους χώρους αυτούς. Οι Νοσηλευτικοί Λειτουργοί που στελεχώνουν τους αερολιμένες έχουν σημαντική εμπειρία στην αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών εκτός νοσηλευτηρίου και εργάζονται με το σύστημα βάρδιας παρέχοντας κάλυψη στους αερολιμένες καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου.

Κατά τη διάρκεια του **2014** είχαν επισκεφτεί το ιατρείο του αερολιμένα Λάρνακας **1502** άτομα και του αερολιμένα Πάφου **355** άτομα, για παροχή άμεσης φροντίδας υγείας. Τα περιστατικά αφορούσαν περιπτώσεις υπογλυκαιμίας, βραδυκαρδίας, ταχυκαρδίας, στηθάγχης, λιποθυμικά επεισόδια, καρδιακή ανακοπή, υπερτασική κρίση, προβλήματα εγκυμοσύνης, εργατικά ατυχήματα, ασθματική κρίση, γαστρεντερίτιδα, κα. Σε **152** περιπτώσεις (**84** Λάρνακα και **68** Πάφο) οι ασθενείς κρίθηκε αναγκαίο να μεταφερθούν στα αντίστοιχα Τμήματα Ατυχημάτων και Επείγοντων Περιστατικών του Κρατικού και Ιδιωτικού Τομέα για παροχή περαιτέρω φροντίδας.

Οι εν λόγω νοσηλευτές των αερολιμένων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λήψη μέτρων και στο συντονισμό των δράσεων για πρόληψη της μετάδοσης λοιμωδών νοσημάτων τα οποία μπορούν να μεταδοθούν με τη διακίνηση του πληθυσμού μέσω των αεροδρομίων.

B.7.4.1.5 Νοσηλευτική Φροντίδα εντός του Νοσοκομείου

Η ποιότητα της νοσοκομειακής νοσηλευτικής φροντίδας διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο για την αποθεραπεία και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Για την άσκηση της νοσοκομειακής νοσηλευτικής, απαραίτητη προϋπόθεση είναι το υψηλό επίπεδο επιστημονικής και επαγγελματικής κατάρτισης των νοσηλευτών και η ενεργητική συμμετοχή τους στη θεραπευτική ομάδα. Ο Νοσηλευτής είναι ίσως ο μοναδικός λειτουργός υγείας, ο οποίος είναι σε θέση να γνωρίζει τον ασθενή, το χαρακτήρα του, τις βιοψυχοκοινωνικές του ανάγκες, τις ανησυχίες του, τους φόβους του και ενεργεί σαν συντονιστής της Ομάδας Υγείας.

Ο νοσηλευτής είναι ο μοναδικός επαγγελματίας υγείας ο οποίος έχει 24ωρη παρουσία στο νοσοκομείο ειδικά κοντά στον ασθενή. Η νοσοκομειακή νοσηλευτική απαιτεί ένα σύνολο τεχνικών νοσηλείας, οι οποίες πρέπει να εκτελούνται με δεξιότητες και συνεχώς εξελίσσονται. Αναμφίβολα η άσκηση της νοσοκομειακής Νοσηλευτικής, περιλαμβάνει γνώσεις για το χειρισμό ορισμένων οργάνων, συσκευών και μηχανημάτων. Ο χειρισμός αυτός απαιτεί πολύ καλή γνώση λειτουργίας τους και υπεύθυνη παρακολούθηση.

Η Νοσοκομειακή Νοσηλευτική Φροντίδα προσφέρεται με προγράμματα εξατομικευμένης νοσηλευτικής φροντίδας, λαμβάνοντας υπόψη τις σωματικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, πνευματικές, οικονομικές και αποκαταστασιακές ανάγκες του ασθενή μέσα από αρκετές εξειδικεύσεις, σε δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο. Η κατανομή του νοσηλευτικού προσωπικού που στελεχώνει τα Δημόσια Νοσηλευτήρια κατά επαρχία φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 8.

Πίνακας 8. Κατάσταση νοσηλευτικού προσωπικού και επισκεπτών/τριών υγείας το οποίο στελεχώνει τα κρατικά νοσηλευτήρια/αγροτικά και αστικά κέντρα υγείας και τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας

A/A	ΚΡΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΡΙΑ ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΙ Ν.Λ	ΒΟΗΘΟΙ ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΙ	ΠΡΩΤΟΙ Ν.Λ	ΑΝΩΤΕΡΟΙ Ν.Λ	ΝΟΣΗΛ. ΛΕΙΤ.	ΝΟΣΟΚΟΜΟΙ/ ΠΡΑΚΤΙΚΟΙ	ΕΚΤΑΚΤΟΙ Ν.Λ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	0	7	33	101	454	8	299	902
2	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΡΧ. ΜΑΚ. Γ' ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	1	5	23	48	167	6	90	340
3	ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	0	0	1	6	30	3	9	49
4	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ	2	6	26	38	363	5	126	566
5	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	1	4	20	50	190	3	66	334
6	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΦΟΥ	0	2	9	15	120	13	96	255
7	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	0	2	3	7	88	1	58	159
8	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ	0	0	3	7	26	0	1	37
9	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ	0	0	1	1	21	0	11	34
10	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ	0	0	2	9	38	2	7	58
11	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	0	2	3	67	199	11	101	383
12	ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ	0	2	6	36	42	0	13	99

Στους Πίνακες 9 και 10 αναφέρονται τα διάφορα εξειδικευμένα Τμήματα τα οποία λειτουργούν κατά επαρχία για την παροχή νοσοκομειακής φροντίδας σε δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο.

Πίνακας 9. Εξειδικευμένα Τμήματα Εσωτερικής Νοσηλείας τα οποία στελεχώνονται από Νοσηλευτικό Προσωπικό, κατά Νοσοκομείο

	Γ. Νοσοκομείο Λευκωσίας	Γ. Νοσοκομείο Λεμεσού	Γ. Νοσοκομείο Λάρνακας	Γ. Νοσοκομείο Πάφου	Γ. Νοσοκομείο Αμμοχώστου	Νος. Αρχ. Μακ. Γ' Λευκωσίας	Νοσοκομείο Κυπερούντας	Νοσοκομείο Πόλεως Χρυσούχους
Παθολογικό	*	*	*	*	*		*	*
Χειρουργικό	*	*	*	*	*			
Ορθοπαιδικό	*	*	*	*	*			
Καρδιολογικό	*	*	*	*	*		*	
Εντατική Καρδιολογική Μονάδα	*	*			*			
Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)	*	*	*	*	*			
Ογκολογικό	*	*						
Ω.Ρ.Λ	*	*	*					
Νεφρολογικό	*	*	*					
Αιμοκάθαρση	*	*	*	*	*			
Ουρολογικό	*	*	*					

Μαιευτικό		*	*	*	*	*		
Γυναικολογικό		*	*	*	*	*		
Παραπληγικό	*							
Αγγειο/καρδιο/θωρακό	*							
Νευροχειρουργικό	*							
Πλαστική Χειρ/ Μονάδα Εγκαυμάτων	*							
Αιματολογικό	*	*						
Οφθαλμολογικό		*	*			*		
Παιδιατρικό Παθολογικό		*	*	*	*	*		
Παιδοχειρουργικό						*		
Παιδογκολογικό						*		
Μονάδα Εντ. Παίδων						*		
Μονάδα Εντ. Νεογνών		*				*		
Θάλαμος AIDS			*					
Πνευμονολογικό	*			*				
Θάλαμος Φυματίωσης							*	

Η Δευτεροβάθμια Νοσηλευτική Φροντίδα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών και παρέχεται μέσα από τα διάφορα τμήματα τα οποία λειτουργούν σ' όλα τα Γενικά Νοσοκομεία των επαρχιών, στο Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος ΙΙΙ στη Λευκωσία καθώς και στα Νοσοκομεία Κυπερούντας και Πόλεως Χρυσοχούς.

Πίνακας 10. Εξειδικευμένα Τμήματα Δευτεροβάθμιας Φροντίδας τα οποία στελεχώνονται από Νοσηλευτικό Προσωπικό, κατά Νοσοκομείο

	Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας	Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού	Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας	Γενικό Νοσοκομείο Πάφου	Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστο μ	Νοσοκομείο Αρχ. Μακ. Γ. Λευκωσίας	Νοσοκομείο Πόλεως Χρυσοχούς	Νοσοκομείο Κυπερούντα ς
Τμήμα Ατυχημάτων και Επείγοντων Περιστατικών	*	*	*	*	*		*	*
Κέντρο Επείγοντων Κλήσεων	*							
Χειρουργικές Αίθουσες	*	*	*	*	*	*		
Ομάδα Αναζωογόνησης	*	*						
Χειρουργεία Ημέρας	*	*						
Ενδοσκοπήσεις	*	*	*	*	*			
Αγγειογραφικό	*	*						
Εξωτερικά Ιατρεία	*	*	*	*	*	*	*	*
Κλινική Καταγμάτων	*	*		*	*			
Ακτινολογικό/Αξονικός τομογράφος	*	*	*	*	*	*		
Νοσοκομειακές Λοιμώξεις	*	*	*	*	*	*	*	*
Αποστείρωση	*	*	*	*	*	*		

Γηροκομεία		*	*	*				
Διαβητολογική Κλινική	*	*	*	*	*	*		
Καρδιολογικό Εργαστήριο	*	*	*	*	*			
Μεσογειακή Αναιμία		*	*	*		*		
Αγγειολογικό Εργαστήριο	*							
Στηθικά Νοσήματα	*							
Δερματολογικό	*	*	*		*			
Ακουσολογικό	*					*		
Κωδικοποίηση	*	*	*	*	*	*	*	*

B.7.4.1.6 Πρόληψη και έλεγχος των Λοιμώξεων στους χώρους παροχής φροντίδας Υγείας από τους Νοσηλευτές Ελέγχου Νοσοκομειακών Λοιμώξεων:

Οι Νοσηλευτές Ελέγχου Νοσοκομειακών Λοιμώξεων (NEΛ) αποτελούν βασικά μέλη της Ομάδας Εργασίας και Επέμβασης (ΟΕΕ), καθώς και της Τοπικής Επιτροπής Ελέγχου Λοιμώξεων (ΤΕΕΛ) των νοσοκομείων όπου υπάγονται οργανικά. Η δραστηριότητα και το έργο τους, κινείται στο πλαίσιο που χαράσσεται από την **Κεντρική Επιτροπή Νοσοκομειακών Λοιμώξεων (ΚΕΕΛ) του Υπουργείου Υγείας**. Κύριος στόχος των NEΛ αποτελεί η Πρόληψη και ο Έλεγχος των Λοιμώξεων στους χώρους Παροχής Φροντίδας Υγείας. Κυριότερες δραστηριότητες των NEΛ για το 2014 αποτέλεσαν:

- **Έλεγχος και Καταγραφή Νοσοκομειακών Λοιμώξεων:**

Πραγματοποιήθηκαν περιοδικές επισκέψεις από τους NEΛ στα τμήματα σε στενή συνεργασία με τους Επιτηρητές Ελέγχου Λοιμώξεων του κάθε τμήματος. Σκοπός ήταν η παρακολούθηση και η ενίσχυση των πρακτικών νοσηλευτικής φροντίδας, η επίβλεψη εφαρμογής συστάσεων και Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών, η τήρηση κανόνων υγιεινής και καθαριότητας, κανόνων αποστείρωσης, απολύμανσης και αντισηψίας, καθώς και η διαχείριση των απορριμμάτων. Παράλληλα πραγματοποιούνταν επί καθημερινής βάσεως επισκέψεις στα τμήματα και συλλογή αποτελεσμάτων από το μικροβιολογικό εργαστήριο, για διερεύνηση των διαγραμμάτων των ασθενών για τον εντοπισμό πολυανθεκτικών μικροοργανισμών. Στην συνέχεια προέβαιναν σε άμεση ενημέρωση του θεράποντα ιατρού και του νοσηλευτικού προσωπικού για τη λήψη αναγκαίων μέτρων. Προέβαιναν επίσης στην καταγραφή και παρακολούθηση των Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, της χρήσης αντιβιοτικών, της ποσότητας αντισηπτικών χεριών, έλεγχο για τήρηση οδηγιών για άνοιγμα βρυσών σε σημεία που δεν χρησιμοποιούνται για πρόληψη Legionellas και υποβολή των ευρημάτων προς τη ΟΕΕ και ΤΕΕΛ.

Επιπλέον κατά το **2014** οι NEΛ έχουν συμβάλει στη συλλογή και καταγραφή της Επίπτωσης Νοσοκομειακών Λοιμώξεων στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και του Επιπολασμού σε όλα τα τμήματα των πέντε μεγάλων κρατικών νοσοκομείων, βάση προγράμματος του ECDC (Point Prevalence Survey of Health care Associated Infections and Antimicrobial Use in European Acute Care Hospitals). Όλα τα στοιχεία της καταγραφής έχουν προωθηθεί ηλεκτρονικά μέσω του διαδικτύου στο ECDC.

Με στόχο την αύξηση του επιπέδου κάλυψης με το εμβόλιο της εποχικής γρίπης, έγινε προγραμματισμός και συστάσεις από τους ΝΕΛ προς όλο το προσωπικό όλων των κρατικών νοσηλευτηρίων. Επιπρόσθετα, για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού, το Γραφείο Ελέγχου Λοιμώξεων λειτούργησε ως Κέντρο Εμβολιασμού, σε όλα τα Κρατικά Νοσηλευτήρια.

Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν επίσης στην πρόληψη και τον έλεγχο των τραυματισμών από αιχμηρά αντικείμενα, στο χώρο εργασίας, αφού στα περισσότερα νοσηλευτήρια, είναι αρμόδιοι για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων των περιστατικών στη Διεύθυνση. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζονται οι πρόνοιες του νόμου και πρωτόκολλο καταγραφής τους.

Τέλος συνεχίστηκαν από την ομάδα των ΝΕΛ σε συνεργασία με την ΚΕΕΛ, οι εργασίες για την αναθεώρηση των υφιστάμενων Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών που αφορούν στον έλεγχο και πρόληψη λοιμώξεων σε χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας.

- **Συναντήσεις:**

Πραγματοποιήθηκαν αρκετές συναντήσεις της Παγκύπριας Επιτροπής Νοσηλευτών Ελέγχου Νοσοκομειακών Λοιμώξεων (ΠΕΝΕΛ), στη Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών με μέλος της ΚΕΕΛ, με θέματα συζήτησης δραστηριότητες/ προβλήματα αναφορικά με την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων στους χώρους παροχής φροντίδας υγείας. Έγιναν επίσης σε επίπεδο νοσηλευτηρίων των ΝΕΛ, συναντήσεις με τους Επιτηρητές Ελέγχου Νοσοκομειακών Λοιμώξεων και με τους συνδέσμους νοσηλευτές των τμημάτων.

- **Εκδόσεις:**

Εκδόθηκαν ενημερωτικά τρίπτυχα, καθώς και αφίσες με οδηγίες προς τους εργαζόμενους και ασθενείς που νοσηλεύονται για πρόληψη διασπορά των μικροοργανισμών στους χώρους παροχής φροντίδας υγείας.

- **Εκπαίδευση:**

Οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα από τις ΝΕΛ σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, βοηθούς θαλάμων, προσωπικό καθαριότητας και άλλο προσωπικό των νοσηλευτηρίων. Σκοπός ήταν η συνεχής ενημέρωση στα νέα δεδομένα και οι εξελίξεις σε θέματα που αφορούσαν τις βασικές προφυλάξεις, προφυλάξεις επαφής, σταγονιδίων, αερογενείς προφυλάξεις και τη χρήση του προστατευτικού εξοπλισμού, διαχείριση πληγών, ορθή καθαριότητα, απολύμανση και χρήση αντισηπτικών, πολιτική διαχείρισης αποβλήτων και αιχμηρών αντικειμένων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη κατανόηση από το προσωπικό, του τρόπου της μετάδοσης των μικροβίων και η μεταφορά στους ίδιους και στους άλλους ασθενείς. Στη Επαρχία Λευκωσίας η ΠΕΝΕΛ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, πραγματοποίησε εκπαιδευτικά σεμινάρια σε Λειτουργούς της Σχολικής Εφορίας σε θέματα πρόληψης των λοιμώξεων και κανόνων υγιεινής και καθαριότητας. Στο Νοσοκομείο Κυπερούντας έγινε ενημέρωση του προσωπικού για μέτρα προστασίας όσον αφορά τη νοσηλεία ασθενών με Φυματίωση. Συμμετείχαν

επίσης ως ομιλητές σε αριθμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Τομέα Εκπαίδευσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών.

- **Εκδηλώσεις:**

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων της Παγκόσμιας Ημέρας «Υγιεινής των Χεριών» στις 5 Μαΐου, πραγματοποιήθηκε από τους ΝΕΛ εκστρατεία διάρκειας μίας εβδομάδας από 5-10 Μαΐου 2014 σε όλα τα κρατικά νοσηλευτήρια. Το σύνθημα της εκστρατείας ήταν «Πλένω τα χέρια μου συχνά, κρατώ τα μικρόβια μακριά». Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, έγινε προβολή ταινιών με θέμα την υγιεινή των χεριών, διανομή έντυπου υλικού, αναρτήθηκαν αφίσες και έγιναν διαλέξεις σε προσωπικό και σε επισκέπτες για το σωστό πλύσιμο των χεριών και για την πρόληψη διασποράς μικροβίων στο χώρο του νοσοκομείου. Παράλληλα παιδιά-ασθενείς που νοσηλεύονταν στα παιδιατρικά τμήματα, ζωγράφισαν με θέμα την υγιεινή των χεριών.

Σημαντική υπήρξε και η συμμετοχή των ΝΕΛ στις δραστηριότητες για την Ευρωπαϊκή Ημέρα Αντιβιοτικών, που έχει καθιερωθεί στις 18 Νοεμβρίου. Οι εκδηλώσεις περιλάμβαναν την παρουσία ενημερωτικού περιπτερού στις εισόδους των κρατικών νοσηλευτηρίων με την διανομή ενημερωτικών εντύπων για το κοινό. Στα πλαίσια αυτά, πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις στους Επαγγελματίες Υγείας με θέμα τη Μικροβιακή Αντοχή. Τέλος οι ΝΕΛ συμμετείχαν ενεργά με παρουσιάσεις, στις εργασίες του 4^ο Παγκύπριου Συνέδριου του Τομέα Νοσηλευτικής Ελέγχου Λοιμώξεων του ΠΑ.ΣΥ.Ν.Μ., με θέμα «Πολυανθεκτικοί Μικροοργανισμοί στους Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας: Απειλή-Πρόληψη-Έλεγχος», που πραγματοποιήθηκε στη Λάρνακα.

- **Ενέργειες σε Σχέση με την Αντιμετώπιση Περιστατικών Αιμορραγικού Πυρετού από τον Ιό Ebola**

Η συνεχιζόμενη επιδημία Έμβολα στις πληγείσες χώρες της Δυτικής Αφρικής και ο κίνδυνος μετάδοσης στους εργαζόμενους στην υγειονομική περίθαλψη, είχε ως αποτέλεσμα να συσταθεί Κεντρική Επιτροπή σε Επίπεδο Υπουργείου Υγείας καθώς και σχέδιο Δράσης Αντιμετώπισης Αιμορραγικού Πυρετού από τον Ιό Ebola. Τόσο η ΠΕΝΕΛ, όσο και οι ΝΕΛ, συμμετείχαν ενεργά ως μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, αλλά και σε επίπεδο Νοσοκομείου στον καταρτισμό και εφαρμογή σχεδίων δράσεων σε όλα τα Γενικά Νοσοκομεία και ιδιαίτερα στο νοσοκομείο αναφοράς – Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσία, αλλά και για τον ιδιωτικό τομέα. Σε συνεργασία με την ΤΕΕΛ πραγματοποίησαν μεγάλο αριθμό εργαστηρίων σε επαγγελματίες υγείας και άλλους εργαζόμενους, για θεμελιώδεις έννοιες στη διαχείριση του Ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού και το νοσηλευτικό φράγμα για στήριξη της ετοιμότητας. Συμμετείχαν επίσης ενεργά στην άσκηση «Έμβολα 2014», καθώς και σε ασκήσεις για την αξιολόγηση των διαδικασιών σε σχέση με πύλες εισόδου, όπως τα αεροδρόμια. Τέλος όσον αφορά τον υλικοτεχνικό προστατευτικό εξοπλισμό, συμμετείχαν ενεργά στην αναγνώριση αναγκών, στις απαραίτητες διαδικασίες για προμήθεια και επίβλεψη ώστε να υπάρχουν πάντοτε τα ανάλογα αποθέματα.

B.7.4.1.7 Κέντρο Αναφοράς Διαβήτη Νοσοκομείο Λάρνακας και Διαβητολογικές Κλινικές Παλαιού Νοσοκομείου Λάρνακας, Αγροτικά Κέντρα Υγείας Κοφίνου και Νοσοκομείο Αμμοχώστου

Το Κέντρο Αναφοράς Διαβήτη στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας εκπροσωπεί το Υπουργείο Υγείας στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα EUBIROD. Ο κύριος στόχος του Κέντρου, είναι η ενδυνάμωση μέσω της εκπαίδευσης του ατόμου με Διαβήτη για να αναλάβει την αυτοφροντίδα του, που είναι και ο ακρογωνιαίος λίθος της ολικής φροντίδας του Διαβήτη. Όλα τα άτομα με διαβήτη (και κάποιον μέλος της οικογένειάς τους) εντάσσονται σε πρόγραμμα εκπαίδευσης το οποίο εξασφαλίζεται βάση του τύπου διαβήτη, της ηλικίας, της θεραπευτικής αγωγής κτλ. Επίσης μέσα στα πλαίσια της πρόληψης του διαβήτη διεξάγεται πρόγραμμα εκπαίδευσης πρόληψης για τις οικογένειες των ατόμων με διαβήτη. Το κέντρο δέχεται άτομα για εκπαίδευση που παραπέμπονται από τους θεράποντες ιατρούς τους από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, επίσης άτομα με διαβήτη τα οποία ζητούν οι ίδιοι να εκπαιδευτούν στην αυτοφροντίδα.

Στο Κέντρο Αναφοράς Διαβήτη συλλέγονται δεδομένα για το EUBIROD ως επίσης και για το Αρχείο Διαβήτη του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με την Μονάδα Πληροφορικής του Υπουργείου Υγείας.

Διαβητολογικές Κλινικές με εφαρμογή του προγράμματος EUBIROD λειτουργούν στα εξωτερικά ιατρεία του Παλαιού Νοσοκομείου Λάρνακας, στα Αγροτικά Κέντρα Υγείας Κοφίνου και στο Νοσοκομείο Αμμοχώστου. Ακολουθούν το ίδιο πρόγραμμα εκπαίδευσης των ατόμων με διαβήτη όπως πιο πάνω. Οι Διαβητολογικές Κλινικές, στελεχώνονται με Νοσηλεύτριες Ειδικές σε θέματα Διαβήτη και λειτούργησαν το **2014** ως ακολούθως:

- **Κέντρο Αναφοράς Διαβήτη Λάρνακα:** Καθημερινώς από τις 7:00π.μ. μέχρι 2:30μ.μ . Την Τρίτη και Πέμπτη λειτουργεί Διαβητολογική Κλινική, την Τετάρτη, Κλινική Διαβήτη Κύησης, και μια φορά τον μήνα Κλινική Αντλίας Ινσουλίνης. Αριθμός επισκέψεων **1294** για το **2014**
- **Παλιό Νοσοκομείο Λάρνακας:** Εξωτερικά Ιατρεία: Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή: Αριθμός επισκέψεων **948** για το **2014**
- **Αγροτικό Κέντρο Υγείας Κοφίνου:** Τρίτη - Αριθμός επισκέψεων **703** για το **2014**
- **Νοσοκομείο Αμμοχώστου:** Τετάρτη- Αριθμός επισκέψεων **1447** για το **2014**

B.7.4.2 Κλάδος Επισκεπτών/τριών Υγείας

Η υπηρεσία επισκεπτών/τριών υγείας εφαρμόζει σχέδια δράσης για την Πρόληψη, τη Διατήρηση και την Προαγωγή της Δημόσιας Υγείας, στοχεύοντας στην Ποιοτική παροχή υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, για μεγιστοποίηση της ποιοτικά σταθμισμένης διάρκειας ζωής του ατόμου. Κύρια αποστολή τους είναι:

A) η πρωτογενής πρόληψη (αποφυγή έκθεσης σε βλαπτικούς παράγοντες π.χ. αποφυγή καπνίσματος και η ισχυροποίηση του οργανισμού π.χ. φυσική άσκηση, εμβολιασμοί).

B) διαφώτιση και ενημέρωση του πληθυσμού για το δικαίωμά του στη δευτερογενή πρόληψη, (για προ συμπτωματική και κατά το δυνατό πρώιμη διάγνωση της προ κλινικής νόσου).

Ο κλάδος παρέχει υπηρεσίες Πρόληψης, με Ισότητα και Αποδοτικότητα (σε ολόκληρο τον πληθυσμό της Κύπρου δωρεάν), μέσω των Κέντρων Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας του Παιδιού, και της Σχολικής Υγιεινής.

B.7.4.2.1. Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού (ΚΠΜΠ)

Η δικτύωση των ΚΠΜΠ έχει γίνει με βασικό στόχο την εύκολη πρόσβαση στις υπηρεσίες που παρέχονται, και στοχεύουν στην ισότητα, στη μείωση του αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων και στη διασφάλιση των επιθυμητών ποσοστών 100% της εμβολιαστικής κάλυψης του πληθυσμού.

Πρώτιστη φροντίδα είναι η προαγωγή, προστασία και στήριξη του Μητρικού Θηλασμού και η εκπαίδευση της μητέρας στη διαδικασία του θηλασμού.

Καμπύλες Ανάπτυξης: Παρακολούθηση και Καταγραφή Βάρους, Ύψους, Περίμετρος Κεφαλής. Τοποθετούνται στην Εκατοστιαία θέση ανάλογα με το φύλο και την ηλικία του παιδιού. Η μητέρα ενημερώνεται και εκπαιδεύεται για τη φροντίδα και τη περιποίηση του βρέφους καθώς και για τη διατροφή.

Παρακολούθηση της ψυχοκινητικής ανάπτυξης και εξέλιξης του βρέφους και του παιδιού (κινητικότητα, κοινωνικότητα, αντίληψη ακοή και ομιλία) και παραπέμπεται όταν κρίνεται αναγκαίο.

Προληπτικός έλεγχος των παιδιών για έγκαιρη ανίχνευση πιθανών προβλημάτων υγείας και παραπομπή σε ειδικούς. Έλεγχος οπτικής και ακουστικής οξύτητας σε παιδιά 4 χρονών και ακουστικής οξύτητας σε βρέφη 7-9 μηνών.

Κατ' οίκον επισκέψεις κυρίως σε οικογένειες με πρωτότοκο νεογέννητο για διαφώτιση και Αγωγή υγείας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις οικογένειες υψηλού κινδύνου όπως οι οικογένειες οικονομικών μεταναστών, κ.ά.

Οργάνωση Διαφωτιστικών Προγραμμάτων για Έγκυες και Μέλλοντες Γονείς σε συνεργασία και με άλλους Επαγγελματίες Υγείας (σύνολο διαλέξεων **83** και αριθμός παρουσιών στις διαλέξεις **2193**).

Χορήγηση εμβολίων με βάση το Εκτεταμένο Πρόγραμμα Εμβολιασμών του Υπουργείου Υγείας. Κατά τη διάρκεια του 2014 στα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Παιδιού έγιναν **77.020** εμβόλια, σε βρέφη και παιδιά 0 -12 χρονών και **784** εμβόλια σε παιδιά και έφηβους 12 - 18 χρονών και **20.038** εμβόλια σε ενήλικες και ταξιδιώτες.

Οι εμβολιασμοί, είναι ένα μέτρο του οποίου η αποτελεσματικότητα και η συνεισφορά είναι αποδεδειγμένο ότι επηρεάζουν θετικά το επίπεδο άρα και τους δείκτες υγείας και ευημερίας του γενικού πληθυσμού.

Συγκεκριμένα οι δραστηριότητες των επισκεπτών/τριών υγείας στα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού (Πίνακας 11) κατά το 2014 επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

Πίνακας 11. Στατιστικά δεδομένα Κέντρων Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού για το έτος 2014.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ / ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΑΣΤΙΚΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ			
Διαλέξεις σε Μέλλοντες Γονείς και Εγκύους	71	12	83
Αριθμός παρουσιών στις διαλέξεις	2039	154	2193
ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ			
Αριθμός Λεχώνων	916	234	1150
Αριθμός Επισκέψεων σε Λεχώνες	128	53	181
ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ			
Αριθμός Εγγεγραμμένων Παιδιών (0-18 ετών)	14146	6931	21077
Κάτω του έτους	5598	2708	8306
Πάνω του έτους	8548	4223	12771
Αριθμός Νέων Εγγραφών	14146	6931	21077
Κάτω του έτους	5598	2708	8306
Πάνω του έτους	8548	4223	12771
Αριθμός Νέων Περιστατικών	5668	3007	8675
Κάτω του έτους	3652	1859	5511
Πάνω του έτους	2016	1148	3164
Αριθμός Επισκέψεων στο Κέντρο	43404	21452	64856
Κάτω του έτους	23834	11679	35513
Πάνω του έτους	19570	9773	29343
Εξέταση Ακουστικής Οξύτητας Βρεφών	971	139	1110
Εξέταση Ακουστικής Οξύτητας Νηπίων	40	26	66
Εξέταση Οπτικής Οξύτητας Νηπίων	562	167	729
Αριθμός Κατ' οίκον Επισκέψεων	79	189	268
Κάτω του έτους	79	103	182
Πάνω του έτους		86	86
ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
Αριθμός Εγγεγραμμένων Ενηλίκων	10016	563	10579
Αριθμός Επισκέψεων	14678	636	15314
Αριθμός Κατ' οίκον Επισκέψεων (Λεχώνες)	80	7	87
Συμβουλευτική Ενηλίκων	3862	146	4008

Πίνακας 12. Εμβολιασμοί παιδιών ηλικίας 0-12 ετών κατά το έτος 2014, στα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΕΜΒΟΛΙΟ	ΔΟΣΗ ΕΜΒΟΛΙΟΥ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ
0-1χρ.	ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β	1	2628	1374	4002
		2	2697	1439	4136
		3	2644	1361	4005
	DTaP/ IPV	1	2636	1328	3964
		2	2637	1392	4029
		3	2626	1336	3962
1-2χρ.	DTaP/ IPV	1	55	20	75
		2	53	29	82
		3	100	56	156
		EN	2720	1360	4080
	M.M.R.		3246	1485	4731
	ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β	1	25	23	48
		2	44	13	57
		3	203	73	276
		EN	4	13	17
	1-5χρ.	Men C		2143	1080
A Δημ.	Men C		160	60	220
ΣΤ Δημ.	Men C		203	118	321
2-6χρ.	DTaP/ IPV	1	10	4	14
		2	26	17	43
		3	40	35	75
		EN	2184	1218	3402
	M.M.R.	1	209	118	327

		2	2350	1260	3610
2-12χρ.	ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β	1	44	13	57
		2	60	31	91
		3	113	62	175
		EN	15	2	17
	ΓΡΙΠΗΣ		117	32	149
7 – 12 χρ.	Td Adults/ IPV		257	191	448

Πίνακας 13. Εμβολιασμοί παιδιών ηλικίας 0-12 ετών κατά το έτος 2014, στα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΕΜΒΟΛΙΟ	ΔΟΣΗ ΕΜΒΟΛΙΟΥ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ
2-6 μηνών	PCV	1	2924	1495	4419
		2	2821	1542	4363
		3	484	156	640
7-11 μηνών	PCV	1	19	14	33
		2	30	10	40
12-15 μηνών	PCV	EN	2839	1448	4287
12-23 μηνών	PCV PCV	1	134	30	164
		2	107	34	141
2-5 χρ.	PCV	1	210	61	271
2-6 μηνών	HIB	1	2670	1360	4030
		2	2694	1436	4130
		3	2618	1348	3966
12-15 μηνών	HIB	EN	1184	675	1859
7-11 μηνών	HIB	1	30	7	37
		2	20	5	25

12-18 μηνών	HIB	EN	1710	727	2437
12-14 μηνών	HIB	1	2	7	9
		EN	23	5	28
15-59 μηνών	HIB	1	201	148	349

Πίνακας 14. Εμβολιασμοί Εφήβων ηλικίας 12-18 ετών κατά το έτος 2014 στα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΕΜΒΟΛΙΟ	ΔΟΣΗ ΕΜΒΟΛΙΟΥ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ
12-18χρ.	M.M.R.	1	18	7	25
		2	48	16	64
	ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β	1	31	5	36
		2	10	7	17
		3	25	8	33
		EN	7	7	14
	ΔΙΦΘ.ΤΕΤ. ΕΝΗΛ.		308	152	460
	IPV		108	27	135
12-18 χρονών	PPV23				

B. 7.4.2.2. Σχολική Υγιεινή

Στη σχολική υγιεινή οι επισκέπτες/τριες υγείας παρέχουν προληπτική φροντίδα υγείας προς το σχολικό πληθυσμό, διενεργούν προληπτικές εξετάσεις στους μαθητές, (πίνακας 15), εμβολιασμούς (σύνολο **3.413**) , σύμφωνα με το Σχήμα Εμβολιασμών του Υπουργείου Υγείας καθώς επίσης προγραμματίζουν και οργανώνουν προγράμματα αγωγής υγείας με στόχο την υγιεινολογική παιδεία.

Πίνακας 15. Προληπτικές εξετάσεις που διενεργήθηκαν σε μαθητές κατά τη σχολική χρονιά 2013 – 2014 από επισκέπτες/τριες υγείας.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ
Σωματομετρήσεις Δημ. Εκπαίδευσης	10581	5895	16476
Σκολιωμετρήσεις Δημ. Εκπαίδευσης	10594	5770	16364
Οπτική Οξύτητα Δημ. Εκπαίδευσης	10777	6026	16803
Ακουστική Οξύτητα Δημ. Εκπαίδευσης	10621	5757	16378
Σωματομετρήσεις Μέσης Εκπαίδευσης	5120	2727	7847
Σκολιωμετρήσεις Μέσης Εκπαίδευσης	15186	7704	22890
Οπτική Οξύτητα Μέσης Εκπαίδευσης	5355	3258	8613
Ακουστική Οξύτητα Μέσης Εκπαίδευσης	5099	2872	7971
Έλεγχος Αχρωματοψίας	5968	3207	9175
Επισκέψεις σε σπίτια		1	1
Δείκτης Μάζας Σώματος Δημ. Εκπαίδευσης	10545	5979	16524
Δείκτης Μάζας Σώματος Μέσης Εκπαίδευσης	4963	2695	7658

Συγκεκριμένα στον παρακάτω πίνακα 16, παρουσιάζονται τα θέματα που καλύπτονται από τη Σχολιατρική Υπηρεσία- Σχολική Υγιεινή:

Πίνακας 16. Θέματα Αγωγής Υγείας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΑΞΗ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Ατομική υγιεινή	A	1Χ40
Παιδικά ατυχήματα	B	2Χ40
Υγιεινό πρόγευμα και διατροφή	Γ	1Χ40
Πρόληψη καρδιοπαθειών (άγχος, παχυσαρκία, κάπνισμα, σωματική άσκηση)	Δ	2Χ40
Εφηβεία –έμμηνος ρύση	E	2Χ40
Κάπνισμα	ΣΤ	4Χ40
Aids	ΣΤ	2Χ40

Μέσα από την αγωγή υγείας οι Λειτουργοί της Υπηρεσίας στοχεύουν στην πρόληψη της ασθένειας και την προαγωγή της υγείας προσφέροντας γνώσεις αλλά και δεξιότητες ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να αποφασίζουν και να ενεργούν συνειδητά για την υγεία τους. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν τα πιο κάτω Εκπαιδευτικά Προγράμματα Αγωγής Υγείας μαθητών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης κατά τη σχολική χρονιά 2013 – 2014 από επισκέπτες/τριες υγείας:

1. Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας για το HIV/AIDS και τα Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα σε μαθητές Α΄ τάξης Λυκείου και Τεχνικών Σχολών.

Εφαρμόστηκε με επιτυχία το πιο πάνω πρόγραμμα συνολικά σε **53** σχολεία, Λύκεια και Τεχνικές σχολές. Οι Επισκέπτες/τριες Υγείας αναλαμβάνουν να ενημερώσουν και να εκπαιδεύσουν τους μαθητές ώστε να είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για την πρόληψη και προαγωγή της υγείας τους. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει 4 ενότητες και διεξάγεται σε 3 διδακτικές περιόδους.

2. Εργαστήρι Αγωγής Υγείας «Μαθαίνω για το κάπνισμα» σε μαθητές Στ΄ τάξης Δημοτικού

Το Εργαστήρι πραγματοποιήθηκε σε **272** Δημοτικά σχολεία παγκύπρια. Το Εργαστήρι Αγωγής Υγείας «Μαθαίνω για το κάπνισμα» περιλαμβάνει τέσσερις θεματικές ενότητες, «Μαθαίνω την πραγματική αλήθεια για το κάπνισμα», «Μαθαίνω γιατί οι έφηβοι αρχίζουν το κάπνισμα», « Μαθαίνω και διεκδικώ με υπομονή και ευγένεια τα δικαιώματά μου» και «Γνωρίζω τον εαυτό μου και παίρνω τις σωστές αποφάσεις». Μέσα από ομαδικές εργασίες δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να συζητήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις, να λύσουν σταυρόλεξα και αντιστοιχίες, καθώς και να υποδυθούν ρόλους με σκοπό την ενδυνάμωση της αντίστασης σε τυχόν προτροπές για έναρξη του καπνίσματος.

3. Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «Ταξιδεύοντας προς τον κόσμο των ενηλίκων» σε μαθητές Α΄ τάξης Γυμνασίου

Το πρόγραμμα στοχεύει στη διατήρηση και προαγωγή της σωματικής και ψυχοσυναισθηματικής υγείας κατά την εφηβική ηλικία και πραγματοποιήθηκαν **633** διαλέξεις για το θέμα αυτό σε 67 Γυμνάσια.

4. Πρόγραμμα Πρόληψης Παιδικών Ατυχημάτων σε μαθητές Β΄ τάξης Δημοτικού

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας για την πρόληψη ατυχημάτων πραγματοποιήθηκε σε **419** τμήματα μαθητών της Β΄ τάξης σε 251 δημοτικά σχολεία.

Με έξυπνες εικόνες που προβάλλονται με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και με διάφορες δημιουργικές εργασίες, τα παιδιά μαθαίνουν τι μπορούν τα ίδια να κάνουν για να προλάβουν τα ατυχήματα.

5. Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας μαθητών Δημοτικής Εκπαίδευσης για την αξία του Υγιεινού Προγεύματος

Οι Επισκέπτες/τριες Υγείας σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις και το προσωπικό των σχολείων καθώς και τους Συνδέσμους γονέων και Διαιτολόγων Κύπρου πραγματοποίησαν το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας για την αξία του Υγιεινού Προγεύματος σε **81** Δημοτικά σχολεία και σε **8** Δημόσια νηπιαγωγεία. Συνολικά έγιναν **405** διαλέξεις σε μαθητές δημοτικής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα μετά την ενημέρωση των παιδιών για το θέμα προσφέρθηκε στα παιδιά πρότυπο υγιεινό πρόγευμα. Επίσης σύμφωνα με το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας πραγματοποιήθηκαν στη Γ΄ τάξη δημοτικού **366** διαλέξεις για την Υγιεινή Διατροφή.

6. Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας μαθητών Δημοτικής Εκπαίδευσης για την πρόληψη των καρδιοπαθειών

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Αγωγής Υγείας για την πρόληψη των καρδιοπαθειών «Αγαπάω την καρδιά μου» πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία σε **265** Δημοτικά σχολεία. Το πρόγραμμα αποτελείται από φύλλα εργασίας όπου οι μαθητές μαθαίνουν πως με την υγιεινή διατροφή και άσκηση, την αποφυγή του καπνίσματος και του άγχους προστατεύουν την καρδούλα τους για μια ζωή.

Άλλες δραστηριότητες επισκεπτών/τριών υγείας στη Σχολιατρική Υπηρεσία περιλαμβάνουν:

Κάλυψη σχολικών μαθητικών αγώνων και κατασκηνώσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στον Πρόδρομο και του Ερυθρού Σταυρού στη Λεμύθου.

Συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες για θέματα εθελοντικής αιμοδοσίας των μαθητών του Λυκείου και οργάνωση εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα.

B. 7.4.2.3. Κέντρα Εμβολιασμού Ενηλίκων και Ταξιδιωτών

Τα Κέντρα Εμβολιασμού Ενηλίκων και Ταξιδιωτών λειτουργούν σε καθημερινή βάση, στη Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο, Λάρνακα και έχουν πραγματοποιήσει **20.038** εμβολιασμούς. Αναμνηστικές δόσεις εμβολίων ενηλίκων, και στόχο την αύξηση του ποσοστού ανοσοποίησης των ηλικιωμένων κατά της Γρίπης και του Πνευμονόκοκκου καθώς και εμβολιαστική κάλυψη σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (πολιτικούς πρόσφυγες, οικογένειες χαμηλών εισοδηματικών τάξεων, κλπ.).

Οδηγίες και Συμβουλευτική όσον αφορά την πρόληψη των νοσημάτων και τις συνθήκες υγιεινής για ταξιδιώτες σε αναπτυσσόμενες ή τροπικές χώρες και ενημέρωση ανάλογα με τους κινδύνους για προληπτικά μέτρα που πρέπει να λάβουν στη χώρα του ταξιδιού τους, (π.χ. κίνδυνοι από κατανάλωση μολυσμένων τροφών και ποτών, προληπτικά μέτρα νυγμάτων και δηγμάτων από έντομα ή ζώα κ.α.).

Πίνακας 17. Εμβόλια τα οποία έχουν χορηγηθεί στα Κέντρα Εμβολιασμού Ενηλίκων και Ταξιδιωτών κατά το 2014

ΕΜΒΟΛΙΟ	ΔΟΣΗ ΕΜΒΟΛΙΟΥ	ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΙΦΘ.ΤΕΤ. ΕΝΗΛ.	1	176	5	181
	2	339	12	351
	3	264	3	267
	ΕΝ	1458	113	1571
ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Β	1	736	58	794
	2	519	50	569
	3	429	39	468
	ΕΝ	187	23	210
ΗΠΑΤΙΤΙΔΑ Α	1	734		734
	2	331	2	333
Μ.Μ.Ρ.	1	30	1	31
	2	110	7	117
ΓΡΙΠΗ		10378	314	10692
ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΠΥΡΕΤΟΣ		466		466
ΤΥΦΟΣ		863	5	868
ΜΗΝΙΓΓΙΤΔΑ Α+C		245		245
Men C		37	7	44
IPV		390	12	402
ΠΝΕΥΜΟΝΙΟΚΟΚΚΟΣ		514	8	522
ΛΥΣΣΑ		61		61
B.C.G.		10		10
Mantoux Test		1036		1036
ΑΙΜΟΦ. ΙΝΦΛ.		23	2	25
ACYW 135		41		41

B. 7.4.2.4. Πρόληψη και Διερεύνηση Λοιμωδών Νοσημάτων

Σε συνεργασία με τη Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Ελέγχου Λοιμωδών Νοσημάτων των Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, έγιναν οι διερευνήσεις, βάση του Σχεδίου Δράσης, της Φυματίωσης και της Ιογενούς Μηνιγγίτιδας. Διερευνήθηκαν 11 περιπτώσεις ιογενούς μηνιγγίτιδας και 34 περιπτώσεις φυματίωσης, σε συνεργασία και με άλλους λειτουργούς ή υπηρεσίες.

B. 7.4.2.5. Υπηρεσίες προς Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού

Ανάληψη δράσης για τον εμβολιασμό σε μετανάστες όπως οι **πολιτικοί πρόσφυγες - αιτητές πολιτικού ασύλου, οικονομικοί μετανάστες, το τμήμα φυλακών και οι εγκλωβισμένοι.**

Σε συνεργασία με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες ή Φορείς, συνεχίστηκαν τα προγράμματα πρόληψης σε ειδικές ομάδες όπως **οι εγκλωβισμένοι.** Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών **προς τους εγκλωβισμένους** που διαμένουν στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου, κατά το 2014, παραπέμφθηκαν για νοσηλευτική φροντίδα 20 άτομα, και έγιναν 122 επισκέψεις σε διάφορες ειδικότητες ιατρών (αναλύσεις αίματος, ακτινογραφίες, διερευνήσεις). Επίσης σε 17 μαθητές του Ριζοκαρπάσου, που μετέβησαν στις ελεύθερες περιοχές έγιναν προληπτικές εξετάσεις, οπτική και ακουστική οξύτητα, σκολιωμέτρηση, αχρωματοψία και ιατρική εξέταση.

Οι δραστηριότητες των επισκεπτών/τριών υγείας στο Τμήμα Φυλακών συνίσταντο στη **διενέργεια εμβολιασμών** και έλεγχο **Mantoux test** καθώς επίσης στην οργάνωση προγραμμάτων προαγωγής της υγείας τόσο των ατόμων που εκτίουν ποινή φυλάκισης όσο και του προσωπικού που απασχολείται στο χώρο των φυλακών. Αναλυτικότερα, έγιναν 32 εμβόλια Ηπατίτιδας Β, 46 εμβόλια για τη Γρίπη, 1 εμβόλιο Διφθερίτιδας και Τετάνου (τύπου ενήλικα) και διενεργήθηκαν 1036 Mantoux test (δερμοαντίδραση).

B.7.4.2.6. Οργάνωση εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα

Οι επισκέπτες/τριες υγείας σε συνεργασία και με άλλους λειτουργούς υγείας συμμετείχαν στην οργάνωση εκδηλώσεων, πραγματοποιώντας αγωγή υγείας για επίκαιρα θέματα που αφορούν την Πρόληψη και Προαγωγή της Υγείας. Τέτοιες εκδηλώσεις αφορούσαν την Παγκόσμια Ημέρα Υγείας 2014, την Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος, την Εβδομάδα Πρόληψης Καρδιοπαθειών, την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Εμβολιασμών.

B.7.4.3. Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Η Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στην Κύπρο με την προσφορά ποικίλων παρεμβάσεων μέσα από ένα ευρύ φάσμα κοινοτικών προγραμμάτων.

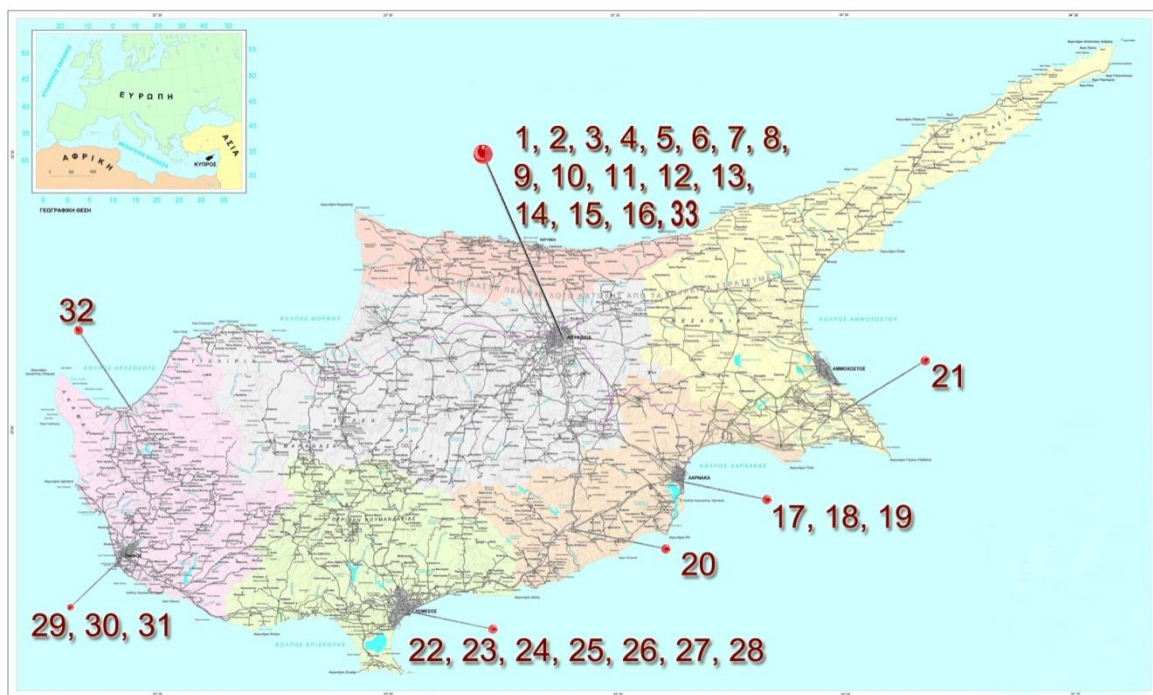
Γενικά οι Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας, που σύμφωνα με τον ΠΟΥ, αποτελούν ένα πολύ σημαντικό ανθρώπινο πόρο, έχουν οικοδομήσει ένα σημαντικό πυρήνα για τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας στην Κύπρο εφαρμόζοντας μέσω προγραμμάτων και υπηρεσιών τις εξειδικευμένες γνώσεις τους.

Οι βασικές αρχές των προγραμμάτων της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας είναι:

- Η προσφορά ολιστικής φροντίδας με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια·
- Η μετάθεση του κέντρου βάρους της φροντίδας από το νοσοκομείο στην κοινότητα·
- Η παροχή ανθρωποκεντρικής και προσιτής φροντίδας·
- Η θεραπευτική συνέχεια·
- Η οικογενειακή και κοινοτική προσέγγιση στην προσφορά φροντίδας με ομαδική εργασία·
- Η αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων.

Η φροντίδα Νοσηλευτικής Ψυχικής υγείας είναι πολυδιάστατη και προσφέρεται με πολύ εξειδικευμένες παρεμβάσεις μέσα από εξειδικευμένους νοσηλευτικούς ρόλους, για την ανταπόκριση στις ποικίλες ανάγκες του πολύ ιδιαίτερου και ευαίσθητου τομέα της ψυχικής υγείας. Τα νοσηλευτικά προγράμματα σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα του σύγχρονου τρόπου ζωής που έχουν άμεσο αντίκτυπο στη ψυχική υγεία των ατόμων σε όλα τα στάδια ζωής (βρεφική, παιδική, εφηβική, ενήλικη ζωή), το πρόβλημα των τοξικοεξαρτήσεων και τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας. Η ανάπτυξη των εξειδικευμένων νοσηλευτικών ρόλων βασίζεται στην ανάπτυξη των ειδικών επιστημονικών γνώσεων αλλά και εμπειριών. Οι εξειδικευμένες παρεμβάσεις οδηγούν στη βελτίωση των προσφερομένων υπηρεσιών σε ειδικούς πληθυσμούς ασθενών και οικογενειών συμβάλλοντας και στην καλύτερη διαχείριση των οικονομικών πόρων.

Οι Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας, αποτελούν την ραχοκοκαλιά των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, στελεχώνοντας τις υπηρεσίες όπως απεικονίζονται στον πιο κάτω χάρτη:

1	Νοσοκομείο Αθαλάσσης
2	Ψυχιατρική Κλινική Λευκωσίας
3	Άγιος Χριστόφορος Λευκωσία
4	ΘΕΜΕΑ (Λευκωσία)
5	ΚΠΠ (Λευκωσία)
6	ΠΕΡΣΕΑΣ (Λευκωσία)
7	ΓΕΦΥΡΑ
8	Τμήμα Φυλακών
9	Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Α' (Αγλαντζιά)
10	Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Β' (Στρόβολος)
11	Κέντρο Ημέρας Στροβόλου
12	Μ.Ε.Ρ.Α (Λευκωσία)
13	Τμήμα Εσωτερικής Νοσηλείας Εφήβων (ΤΕΝΕ) Λευκωσία
14	Διασυνδετική Συμβουλευτική Παιδοψυχιατρική (Λευκωσία)
15	Κέντρο Πρόληψης και Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης (ΚΕΠΨΥΠΑ) Λευκωσία
16	Κέντρο Πρόληψης Αντιμετώπισης Διατροφικών Διαταραχών (Λευκωσία)
17	Κοινοτική και Εξωτερικά Ιατρεία Λάρνακας και Υπηρεσία Υποκαταστάτων
18	Τμήμα Παιδικής/ Εφηβικής Ψυχιατρικής (Λάρνακας)
19	Κέντρο Ημέρας Λάρνακας
20	Εξωτερικά Ιατρεία Κοφίνου
21	Κοινοτική και Εξωτερικά Ιατρεία, Αμμοχώστου
22	Ψυχιατρική Κλινική Λεμεσός
23	Κοινοτική Λεμεσός
24	Κέντρο Ημέρας Λεμεσού
25	ΑΝΩΣΗΣ Λεμεσός
26	Τμήμα Παιδικής/ Εφηβικής Ψυχιατρικής (Λεμεσός)
27	ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ Λεμεσού
28	ΣΩΣΙΒΙΟ Μονάδα Υποκατάστατων Λεμεσού
29	Κοινοτική και Εξωτερικά Ιατρεία Πάφου
30	Τμήμα Παιδικής/ Εφηβικής Ψυχιατρικής (Πάφος)
31	Κέντρο Ημέρας Λεμεσού
32	Κοινοτική και Εξωτερικά Ιατρεία Πόλεως Χρυσοχούς
33	ΣΤΟΧΟΣ

Οι κυριότερες δραστηριότητες των Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας είναι:

Η παροχή νοσηλευτικής φροντίδας με προγράμματα εσωτερικής ή εξωτερικής φροντίδας με στόχο τη γρήγορη ανάρρωση και τον περιορισμό των επιπτώσεων της ψυχικής ασθένειας.

- Η εφαρμογή ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων για ψυχοκοινωνική αποκατάσταση.
- Η εκπαίδευση των ατόμων, οικογενειών και φροντιστών υγείας για διαχείριση συμπτωμάτων της ψυχικής ασθένειας και της φαρμακευτικής αγωγής.
- Η εκπαίδευση και ψυχοεκπαίδευση των ατόμων και οικογενειών για να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα που προκύπτουν από την παρουσία μιας χρόνιας νόσου, αλλά και να αναπτύξουν εναλλακτικούς τρόπους διαβίωσης με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής τους.
- Η διεπαγγελματική συνεργασία για την ολοκλήρωση του σχεδίου φροντίδας.
- Η συνεργασία και οικοδόμηση σχέσεων με τους κοινοτικούς φορείς και άλλα οργανωμένα σύνολα για προώθηση δραστηριοτήτων με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας.
- Η Διασυνδετική/Συμβουλευτική Υπηρεσία

Βασικοί τομείς προσφοράς είναι:

- Πρόληψη και Προαγωγή της Ψυχικής Υγείας
- Συμβουλευτική
- Φροντίδα Υγείας/Θεραπεία
- Αποκατάσταση

Τα νοσηλευτικά προγράμματα παρεμβαίνουν στα τρία επίπεδα πρόληψης (πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή) μέσα από τους πιο κάτω κύριους άξονες:

Α) Κοινωνική Νοσηλευτική με αντικείμενο λειτουργίας την προαγωγή της ψυχικής υγείας και τη διαχείριση των προβλημάτων της ψυχικής ασθένειας των ενηλίκων και ατόμων τρίτης ηλικίας

Β) Νοσηλευτική Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και για τη διαχείριση των προβλημάτων που αφορούν στην ψυχική υγεία των παιδιών και εφήβων μέχρι της ηλικίας των 17 χρόνων.

Γ) Νοσηλευτική στον τομέα των Τοξικοεξαρτήσεων για την πρόληψη και διαχείριση των προβλημάτων που αφορούν στη σωματική και ψυχολογική εξάρτηση από αλκοόλ και άλλες νόμιμες ή παράνομες ουσίες καθώς και απεξάρτηση από το τζόγο.

Δ) Νοσηλευτική εσωτερικής νοσηλείας (φροντίδα εσωτερικής νοσηλείας), για εντατική νοσηλευτική ψυχικής υγείας και διαχείριση οξέων περιπτώσεων, παροχή προγραμμάτων θεραπείας και αποκατάστασης.

B.7.4.3.1 Φροντίδα Εσωτερικής Νοσηλείας

Τα οξέα περιστατικά που χρήζουν εσωτερικής νοσηλείας, νοσηλεύονται στις Ψυχιατρικές Κλινικές Λευκωσίας, και Λεμεσού για αποφυγή του στίγματος και της ιδρυματοποίησης ενώ το Νοσοκομείο Αθαλάσσης είναι η τελευταία επιλογή για θεραπεία. Σε όλες τις μονάδες εσωτερικής νοσηλείας προσφέρονται προγράμματα για εξατομικευμένη νοσηλευτική φροντίδα και άλλα προγράμματα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.

Το Νοσηλευτικό Προσωπικό συνέβαλε στην αναβάθμιση των θεραπευτικών προγραμμάτων για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών με γνώμονα το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και αξιοπρέπεια. Υπάρχει στενή συνεργασία με τη CPT και την Επιτροπή Εποπτείας Ψυχικά Ασθενών (Νόμος 77 (1) 1997), που διερευνούν τις συνθήκες διαβίωσης των ασθενών.

B.7.4.3.2 Κοινωνική Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Πρόκληση για τα εθνικά συστήματα Υγείας, αποτελεί η επικείμενη γήρανση του πληθυσμού καθώς και η συνεχής αύξηση των χρόνιων νοσημάτων. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων ψυχικής υγείας και κυρίως των σοβαρών ψυχικών νοσημάτων που οδηγούν τα άτομα στην αναπηρία (ΠΟΥ, 2010) πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα για τα κράτη. Οι Νοσηλευτικές Υπηρεσίες δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των Κοινωνικών Υπηρεσιών, αφού ο θεσμός της Κοινωνικής Νοσηλευτικής αποτελεί μια από τις βασικότερες προϋποθέσεις για βελτίωση του επιπέδου υγείας του γενικότερου πληθυσμού με ταυτόχρονη συγκράτηση των δαπανών. Η Κοινωνική Νοσηλευτική είναι ένα επάγγελμα με μέλλον και σήμερα αποτελεί μία πρόκληση διότι η μεταφορά της φροντίδας υγείας από το νοσοκομείο

στο σπίτι, στην κοινότητα βρίσκεται ψηλά στις προτεραιότητες των Συστημάτων Υγείας παγκόσμια.

Όλες οι δράσεις της Κοινοτικής Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας προσφέρονται μέσα από ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων και υπηρεσιών όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα 18.

Πίνακας 18. Τμήματα Προσφοράς Κοινοτικών Υπηρεσιών των Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας

A. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΩΝ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ
<u>Κοινοτική Νοσηλευτική</u>
<ul style="list-style-type: none">• Κατ' οίκον επισκέψεις σε όλες τις επαρχίες• Κοινοτικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας σε όλες τις επαρχίες• Εξωτερικά Ιατρεία Π.Φ.Υ.• Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης• Κέντρα Ηλικιωμένων Ατόμων• Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας στο Τμήμα των Φυλακών, Λευκωσία
B. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ
<u>Συμβουλευτική/Κοινοτική Νοσηλευτική</u>
<ul style="list-style-type: none">• Τμήμα Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής Λευκωσίας• Τμήμα Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής Λάρνακας και Αμμοχώστου• Τμήμα Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής Λεμεσού• Τμήμα Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής Πάφου
Γ. ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΞΙΚΟΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ
<u>Εξωτερικά Προγράμματα</u>
<ul style="list-style-type: none">• Κέντρο Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «ΠΕΡΣΕΑΣ» Λευκωσία• Συμβουλευτικό Κέντρο «ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ» Λευκωσία• Πρόγραμμα Υποκατάστασης «ΓΕΦΥΡΑ» Λευκωσία• Πρόγραμμα Μείωσης της Βλάβης «ΣΤΟΧΟΣ» Λευκωσία• Κέντρο Εφήβων «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» Λεμεσός• Πρόγραμμα Υποκατάστασης «ΣΩΣΙΒΙΟ» Λεμεσός

Γενικά, ο τομέας της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας στο τόπο μας, έχει εξελιχθεί ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες με την ανάπτυξη ενός ευρύτερου φάσματος ψυχοεκπαιδευτικών μεθόδων, κοινωνιοθεραπειών παρεμβάσεων και τεχνικών και έχει συμβάλει τα μέγιστα στη διεργασία της Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης μέσα από την εφαρμογή προγραμμάτων για κοινωνικές αλλαγές και τον αποϊδρυματισμό.

Οι Κοινοτικοί Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας συνεχίζουν μέσα από τον πολυδιάστατο ρόλο τους να οικοδομούν δίκτυα συνεργασίας με όλους τους αρμόδιους κοινοτικούς φορείς και υπηρεσίες για την ολοκλήρωση της προσφοράς για σχέδια φροντίδας ψυχικής υγείας αλλά και για παρεμβάσεις στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας πρόληψης και της προαγωγής της ψυχικής υγείας μ' ένα μεγάλο φάσμα υπηρεσιών και δραστηριοτήτων:

- Κατ' οίκον επισκέψεις
- Καθημερινή διαχείριση σχεδίων φροντίδας και άλλων εξειδικευμένων προγραμμάτων στη κοινότητα
- Συμμετοχή σε συνεταιριστικά προγράμματα
- Παρεμβάσεις σε κρίσεις
- Εξειδικευμένες παρεμβάσεις σε Εξωτερικά Ιατρεία, Συμβουλευτικά Κέντρα, σε ΑΥΚ και Στέγες
- Συνεργασία με ομάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
- Συνεργασία με κυβερνητικές και μη κυβερνητικές υπηρεσίες
- Συνεργασία με ομάδες ενδονοσοκομειακών δομών
- Επικοινωνία με ιδιώτες ψυχιάτρους
- Διασυνδεδετική/Συμβουλευτική εργασία

Οι Κοινοτικοί Νοσηλευτές τους οποίους Π.Ο.Υ. χαρακτηρίζει, ως τους στρατιώτες της πρώτης γραμμής για την περιφρούρηση της ψυχικής υγείας του ευρύτερου πληθυσμού, εδρεύουν στα Κοινοτικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας και καλύπτουν τις ανάγκες για κατ' οίκον φροντίδα παγκύπρια. Η Κύπρος θεωρείται ότι έχει ένα πολύ καλά οργανωμένο σύστημα εξωνοσοκομειακής παρακολούθησης για τους ψυχικά ασθενείς που κυρίως βασίζεται στην προσφορά των Κοινοτικών Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας

Επίσης, τα τελευταία χρόνια η Κοινοτική Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας έχει συνεισφέρει σημαντικά στην ολοκλήρωση της φροντίδας υγείας των ατόμων τρίτης ηλικίας στην κοινότητα, για υγιή και αξιοπρεπή γηρατειά. Βασικό πλεονέκτημα των παρεμβάσεων είναι ότι οι προσεγγίσεις βασίζονται και στους **4 πυλώνες της φροντίδας** (Βιολογικό, Ψυχολογικό, Κοινωνικό, Πολιτισμικό), λαμβάνοντας υπόψη την ατομικότητα, ανεξαρτησία, απομόνωση, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις προκαθορισμένες αντιλήψεις, το φόβο και προκαταλήψεις μπροστά στην αρρώστια και το θάνατο, αλλά και τη συναισθηματική επιβάρυνση των οικογενειών.

Οι παρεμβάσεις γίνονται μέσα από ένα ολοκληρωμένο φάσμα υπηρεσιών με κατ'οίκον επισκέψεις, μέσα από τα Κοινοτικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Συμβουλευτικά Κέντρα, Κέντρα Π.Φ.Υ., Στέγες Ηλικιωμένων Ατόμων, Διασυνδετική/Συμβουλευτική Υπηρεσία, Πολυδύναμα Κοινοτικά Κέντρα για:

- Υποστήριξη ατόμων τρίτης ηλικίας
- Εκπαίδευση και υποστήριξη οικογενειών/φροντιστών
- Εκπαίδευση των φροντιστών που εργάζονται στα Πολυδύναμα Κέντρα και Οίκους Ευγηρίας για εκπαίδευση στη φροντίδα των ατόμων Τρίτης Ηλικίας (όπου διαμορφώνεται αίτημα), για να ανταπεξέλθουν στο ρόλο τους
- Αγωγή της κοινότητας με τη συμβολή των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού, ΜΚΟ κ.α.

Οι δράσεις των Κοινοτικών Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα (Πίνακας 19)

B.7.4.3.3 Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων

Οι Νοσηλευτές της Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής προσφέρουν διάφορες θεραπευτικές προσεγγίσεις παιδιών, εφήβων και γονιών μέσω εξωτερικών ιατρείων, διάφορων ενδιάμεσων δομών, σχολείων και κατ'οίκον επισκέψεων.

Δράσεις Νοσηλευτών Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής

Οι υπηρεσίες προς τα παιδιά, τους εφήβους και τις οικογένειες τους περιλαμβάνουν

	Πελάτες ΚΝΨΥ				Νοσηλευτικές παρεμβάσεις			
	Εντατική παρεμ. Με κατ'οίκον επισκέψεις	Νοσηλευτική . Παρεμβ. Συμβουλευτική	Έκτακτες νοσηλ. Κατ'οίκον Παρεμβάσεις	Σύνολο πελατών	Σύνολο κατ'οίκον επισκέψεων	Σύνολο συνεδριών συμβουλευτικής	Σύνολο παρεμβάσεων σε κρίσεις	Τηλεφωνική ανταπόκριση (συμβουλευτική)
Λευκωσία Τομέας Α	308	63	45	353	2330	1995	222	6670
Λευκωσία Τομέας Β'	383	68	175	465	5376	2777	350	8802
Λεμεσός	256	184	86	440	1790	1533	172	15315
Λάρνακα και Ελ. Αμμόχωστος	281	64	171	345	1857	2507	242	4147
Πάφος	176	43	217	262	2540	1075	434	1239
ΣΥΝΟΛΟ	1404	422	694	1865	13893	9887	1420	36173

ένα ευρύ φάσμα προφοράς:

Εναλλακτικές θεραπευτικές προσεγγίσεις

Η Κοινωνική Νοσηλευτική, η παρέμβαση σε κρίση και η Διασυνδεδετική/συμβουλευτική, πολύ συχνά προσφέρονται ως εναλλακτική λύση στην έλλειψη Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας και Κέντρων Ημέρας Εφήβων. Αποτελούν δε, τη φιλοσοφία και τον άξονα γύρω από τους οποίους περιστρέφεται η νοσηλευτική φροντίδα.

Κοινωνική Νοσηλευτική

Οι κοινωνικές νοσηλευτικές παρεμβάσεις ως εναλλακτική υπηρεσία έναντι της κλασσικής κλινικής εργασίας, δίνει τη δυνατότητα της αξιολόγησης μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της οικογένειας, του σχολείου, της κοινότητας για πιο ολιστική εκτίμηση της όλης κατάστασης (βιολογική, ψυχολογική, κοινωνική, πολιτιστική διάσταση).

Η Κοινωνική Νοσηλευτική του Τμήματος Παιδιών και Εφήβων, ως εναλλακτική παρέμβαση, είναι αποδοτική διότι στηρίζεται στις αρχές για αποδοτικές υπηρεσίες, όπως είναι:

- Εύκολη πρόσβαση
- Διαθεσιμότητα
- Ανταποκρισιμότητα
- Μειωμένο κόστος

Παρέμβαση σε κρίση

«Η νοσηλευτική παρέμβαση σε μια ψυχολογική κρίση αποβλέπει στη βοήθεια του ατόμου να επανέλθει το συντομότερο, στο προ της κρίσης επίπεδο λειτουργίας του». Η νοσηλευτική παρέμβαση περιλαμβάνει:

- Αξιολόγηση
- Άμεση νοσηλευτική φροντίδα
- Συνεργασία με Διεπαγγελματική Ομάδα
- Συντονισμό παρεχόμενων υπηρεσιών
- Συμβουλευτική
- Τήρηση γραπτών στοιχείων
- Προληπτικό προγραμματισμό
- Σχεδιασμό θεραπευτικού πλάνου
- Συντονισμό του θεραπευτικού πλάνου και εμπλεκόμενων υπηρεσιών (case/ service coordination).
- Αξιολόγηση ψυχικής κατάστασης του παιδιού/εφήβου (NANDA).
- Διαχείριση φαρμακοθεραπείας (δράση, αποτέλεσμα, παρενέργειες).
- Εκπαίδευση της οικογένειας για κατανόηση της επίδρασης της φαρμακοθεραπείας και τη σημασία της συνέπειας στη λήψη της (αντιμετώπιση του φόβου για πιθανές παρενέργειες)
- Λήψη και παρακολούθηση ζωτικών σημείων
- Υποστηρικτική συμβουλευτική γονιών και άλλων μελών της οικογένειας
- Εντοπισμό και ενίσχυση κοινωνικού υποστηρικτικού συστήματος

- Εμπλοκή άλλων υπηρεσιών π.χ. ΥΚΕ, εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι, ΥΨΥ ενηλίκων κ.α.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων της οικογένειας (family skills training)
- Συνοδεία παιδιών στο σχολείο (έντονη σχολική φοβία)
- Τηλεφωνικές επικοινωνίες με γονείς (διαθεσιμότητα στο να ακούονται οι γονείς για στήριξη και άλλες απαραίτητες παρεμβάσεις).

Διασυνδεδετική /Συμβουλευτική Υπηρεσία

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής – Διασυνδεδετικής Παιδοψυχιατρικής βρίσκεται στο Νοσοκομείο Αρχιεπισκόπου Μακάρειου ΙΙΙ (ΝΑΜ ΙΙΙ) από το 1990 και στελεχώνεται από Νοσηλεύτες Ψυχικής Υγείας, Παιδοψυχιάτρους, Ψυχολόγους και Εργοθεραπευτές.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι:

- Διαγνωστική αξιολόγηση και θεραπεία σε παιδιά και εφήβους που νοσηλεύονται στις διάφορες κλινικές του νοσοκομείου ή επισκέπτονται τα εξωτερικά ιατρεία των άλλων ειδικοτήτων.
- Θεραπευτική παρακολούθηση
 - Συμβουλευτική στο παιδί και στην οικογένεια του
 - Συμβουλευτική γονέων
 - Συμβουλευτική στο προσωπικό των κλινικών και των θαλάμων
 - Ατομική και οικογενειακή ψυχοθεραπεία
 - Ψυχοφαρμακευτική αγωγή
- Κοινοτικές επισκέψεις, στα πλαίσια κυρίως της διαγνωστικής αξιολόγησης και της θεραπευτικής παρέμβασης.
- Διασυνδεδετική εργασία με τα σχολεία, Υπηρεσίες Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Ενηλίκων, Συντονιστική Υπηρεσία Έγκαιρης Παιδικής Παρέμβασης, Υπηρεσίες Επισκεπτριών Υγείας, Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Συμβουλευτική Επιτροπή για τη Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, Εθελοντικές οργανώσεις, Μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς κ.α..

Κέντρο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Διατροφικών Διαταραχών (ΚΕΠΑΔΔ)

Το Κέντρο Πρόληψης και Αντιμετώπισης Διατροφικών Διαταραχών (ΚΕΠΑΔΔ) είναι μια εξειδικευμένη υπηρεσία των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, το οποίο βρίσκεται στο ΝΑΜ ΙΙΙ και στελεχώνεται από Διεπαγγελματική Ομάδα (ΔΟ). Η ΔΟ του ΚΕΠΑΔΔ αποτελείται από Παιδοψυχίατρο, Ψυχολόγο, Νοσηλευτικό προσωπικό ψυχικής υγείας, εργασιοθεραπεύτρια. Συνεργάτες της ομάδας είναι η παιδίατρος και Διαιτολόγος.

Το ΚΕΠΑΔΔ παρέχει υπηρεσίες σε παιδιά και εφήβους μέχρι 19 ετών και χρησιμοποιεί την οικογενειακή θεραπεία σύμφωνα με το μοντέλο του Maudsley. Μέσω των οικογενειακών συναντήσεων οι γονείς αλλά και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας ενισχύονται για να μπορέσουν να σιτίσουν από μόνοι τους το παιδί ή τον έφηβο που νοσεί. Οι συναντήσεις αρχικά είναι εβδομαδιαίες και η θεραπεία ολοκληρώνεται σε ένα χρόνο.

Διαπολιτισμική φροντίδα υγείας

Τα τελευταία χρόνια στις ΥΨΥ παιδιών και εφήβων, υπάρχει μεγάλος αριθμός παραπομπών από μετανάστες, αιτητές πολιτικού ασύλου ή παιδιών που ένας εκ των δύο γονιών του είναι Κύπριος. Μπορεί να χρειαστεί νοσηλεία του παιδιού ή παρέμβαση σε κρίση με άμεση κοινοτική επίσκεψη. Οι δράσεις των Νοσηλευτών του Τμήματος Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής παρουσιάζονται στο πιο κάτω πίνακα 20 ανά επαρχία:

Πίνακας 20. Νοσηλευτικές Δραστηριότητες – Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων Παγκύπρια

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤ ΕΣ	ΝΑΜ ΙΙΙ						ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑΣ - ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ Υ			ΛΕΜΕΣΟΥ			ΠΑΦΟΥ		
	*ΔΣΠΥ			ΚΕΠΑΔΔ			*ΚΕ.Π.ΨΥ.ΠΑ			ΚΕ.Π.ΨΥ.ΠΑ			ΚΕ.Π.ΨΥ.ΠΑ			ΚΕ.Π.ΨΥ.ΠΑ		
	Α	Κ	Σ	Α	Κ	Σ	Α	Κ	Σ	Α	Κ	Σ	Α	Κ	Σ	Α	Κ	Σ
Λήψη Νέων Παραπομπών	1 1 8	11 1	229	2	2 2	24	254	18 7	441	16 7	14 0	307	20 7	20 3	410	7 9	7 9	158
Νέα Διεκπεραιωμένα Περιστατικά	8 6	11 5	215	2	2 2	24	197	14 4	341	13 5	10 1	236	18 5	17 6	361	7 0	6 4	134
Επείγοντα- Έκτακτα Περιστατικά			76						126			75			38			11
Συνεντεύξεις – Λήψη Αναπτυξιακού Ιστορικού			261						461			364			500			156
Λήψη Επανασυνδέσεων			42						112			55			97			14
Συμπληρωματικ ό Ιστορικό Επανασυνδέσεων	2 3	29	52				633 4		97	22	12	34	37	19	56	7	2	9
Περιστατικά που μεταφέρονται από άλλες δομές			29						23			3						
Συμβουλευτική γονέων			182						421			242			165			62
Συναντήσεις με παιδιά και έφηβους			333						210			80			95			9
Κοινά ραντεβού με άλλες ειδικότητες			379						618			565			812			81
Πολυθεματικές συναντήσεις			56						96			49			157			25
Καθοδήγηση Διασύνδεση			224						116			136						
Διασυνδετική – Συμβουλευτική Ψυχολογική Στήριξη Νοσηλευομένων παιδιών και των γονιών			417									4			21			4
Ευαισθητοποίησ η και εκπαίδευση			297									54						

προσωπικού και άλλων συνεργατών																	
Κλινικές Συναντήσεις			95			53			50			99			430		93
Οικογενειακές Συναντήσεις						30 6											
Συναντήσεις Διεπαγγελματικών Ομάδων			82						96			6					
Πρόγραμμα Συμπεριφορικού Τύπου			9						32			71					
Κοινωνικές Επισκέψεις	1		1				9	4	13			37	21	58		3	3
Διανυθέντα χιλιόμετρα			65						496					791			192
Τηλεφωνικές Παρεμβάσεις			711 5						1450 0			562 0		498 8			231 5
Νοσηλεία παιδιών στο TENE			23						29			8		7			1
Νοσηλεία παιδιών στο Νοσοκομείο Αθαλάσσης												4					
Ομάδες Εφήβων									10								
Εκπαίδευση Φοιτητών ΤΕΠΑΚ, Ιδιωτικών Πανεπιστημίων																	

B.7.4.3.4 Τμήμα Ενδονοσοκομειακής Νοσηλείας Εφήβων

Το Τμήμα Ενδονοσοκομειακής Νοσηλείας Εφήβων (TENE) λειτουργεί από τις 29/11/2012 και καλύπτει Παγκύπριες ανάγκες των παιδιών και εφήβων που χρειάζονται νοσηλεία λόγω σοβαρών ψυχιατρικών και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Στεγάζεται στον 2ον όροφο του Νοσοκομείου Αρχ. Μακάριου ΙΙΙ στη Λευκωσία και έχει χωρητικότητα 8 κρεβάτια (3 δίκλινα δωμάτια και 2 μονόκλινα). Η Μονάδα αποτελεί «Κέντρο Ασφαλούς Νοσηλείας».

Το Νοσηλευτικό Προσωπικό εργάζεται με σύστημα βάρδιας καλύπτοντας όλο το 24ωρο κι έχει να διαδραματίσει ένα πολύ σημαντικό ρόλο από την στιγμή της υποδοχής του εισαγόμενου παιδιού/εφήβου και της οικογένειας του στη Μονάδα. Στοχεύει στην ομαλότερη προσαρμογή της παραμονής του παιδιού/ εφήβου στο TENE, καθώς και στην στήριξη της οικογένειας η οποία με την σειρά της να μπορέσει να υποστηρίξει την νοσηλεία και θεραπεία του παιδιού της.

Η Νοσηλευτική Φροντίδα παρέχεται εξατομικευμένα στον κάθε έφηβο, σύμφωνα με τις ανάγκες του. Για το σκοπό αυτό, υιοθετήθηκε ο θεσμός του πρώτου προσωπικού νοσηλευτή ως κύριο πρόσωπο αναφοράς και η ποιότητα της Νοσηλευτικής φροντίδας διασφαλίζεται με τον αναπληρωτή δεύτερο προσωπικό νοσηλευτή που τον αντικαθιστά στην απουσία του.

Ο Προσωπικός Νοσηλευτής πέραν από τις ατομικές συμβουλευτικές και υποστηρικτικές συναντήσεις με τον έφηβο και τους γονείς, πραγματοποιεί επιπλέον και ξεχωριστές συμβουλευτικές – υποστηρικτικές συναντήσεις με τους γονείς για την εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων στις δυσκολίες τους. Ο ρόλος του δεν περιορίζεται μόνο εντός της Μονάδας αλλά αρκετές φορές πραγματοποιεί θεραπευτικά προγράμματα μαζί με τον έφηβο και εκτός Μονάδας.

Πέραν από τις νοσηλευτικές ευθύνες και κλινικές νοσηλευτικές αρμοδιότητες του προσωπικού νοσηλευτή, η νοσηλευτική ομάδα έχει την ευθύνη αρκετών ομαδικών θεραπευτικών προγραμμάτων όπως ομάδα Ψυχοεκπαίδευσης των εφήβων, ομάδα Επικαιρότητας, ομάδα Μαγειρικής και έξοδοι με εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα που πραγματοποιούνται εβδομαδιαία.

Η Νοσηλευτική ομάδα επιπλέον, σε συνεργασία με την υπόλοιπη διεπιστημονική ομάδα, λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν τόσο την διαχείριση των κλινικών περιστατικών όσο και για οργανωτικά-διοικητικά θέματα, καθώς και για θέματα συνεχούς εκπαίδευσης και αναβάθμισης της παροχής των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Στον πιο κάτω πίνακα αναγράφονται οι εισδοχές και επανεισδοχές για το έτος 1/01/2014-31/12/2014

	ΕΙΣΔΟΧΕ Σ Καινούρι α Περιστατι κά	ΕΠΑΝΕΙΣΔΟ ΧΕΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΙΣΔΟΧ ΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΠΑΝΕΙΣΔΟ ΧΗΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΝΟΣΗΛΕΙ ΑΣ	ΜΕΣΟ Σ ΟΡΟΣ ΗΛΙΚΙ ΑΣ
ΕΦΗΒ ΟΙ	12	4	41 Π/Ν* 6 Υ/Ν*	24 Π/Ν* 3 Υ/Ν*	39.61	15
ΕΦΗΒ ΕΣ	35	23				
ΣΥΝΟ ΛΟ	47	27				

*Π/Ν = προαιρετική νοσηλεία

*Υ/Ν= Υποχρεωτική νοσηλεία

Το Νοσηλευτικό Προσωπικό εργάζεται με βάρδιες καλύπτοντας όλο το 24ωρο κι έχει να διαδραματίσει ένα πολύ σημαντικό ρόλο από την στιγμή της υποδοχής του εισαγόμενου παιδιού/έφηβου και της οικογένειάς του στη Μονάδα. Στοχεύει στην ομαλότερη προσαρμογή της παραμονής του παιδιού/εφήβου στο ΤΕΝΕ, καθώς και στην στήριξη της οικογένειας η οποία με την σειρά της να μπορέσει να υποστηρίξει την νοσηλεία και θεραπεία του παιδιού της.

Η Νοσηλευτική Φροντίδα παρέχεται εξατομικευμένα στον κάθε έφηβο, σύμφωνα με τις ανάγκες του. Για το σκοπό αυτό, υιοθετήθηκε ο θεσμός του πρώτου προσωπικού νοσηλευτή, ως κύριο πρόσωπο αναφοράς και η ποιότητα της Νοσηλευτικής Φροντίδας διασφαλίζεται με τον αναπληρωτή δεύτερο προσωπικό νοσηλευτή που τον αντικαθιστά στην απουσία του.

Ο Προσωπικός Νοσηλευτής πέραν από τις ατομικές συμβουλευτικές-υποστηρικτικές συναντήσεις με τον έφηβο, πραγματοποιεί επιπλέον και ξεχωριστές συμβουλευτικές-υποστηρικτικές συναντήσεις με τους γονείς για την εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων στις δυσκολίες τους. Ο ρόλος του δεν περιορίζεται μόνο εντός της Μονάδας αλλά αρκετές φορές πραγματοποιεί θεραπευτικά προγράμματα μαζί με τον έφηβο και έκτος της μονάδας.

Πέραν από τις νοσηλευτικές ευθύνες και κλινικές νοσηλευτικές αρμοδιότητες του προσωπικού νοσηλευτή, η νοσηλευτική ομάδα έχει την ευθύνη αρκετών ομαδικών θεραπευτικών προγραμμάτων όπως ομάδα Ψυχοεκπαίδευσης των εφήβων, ομάδα Επικαιρότητας, ομάδα Μαγειρικής και έξοδοι με εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα που πραγματοποιούνται εβδομαδιαία.

Η Νοσηλευτική ομάδα επιπλέον, σε συνεργασία με την υπόλοιπη διεπιστημονική ομάδα, λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν τόσο την διαχείριση των κλινικών περιστατικών όσο και για οργανωτικά-διοικητικά θέματα, καθώς και για θέματα συνεχούς εκπαίδευσης και αναβάθμισης της παροχής των προσφερόμενων υπηρεσιών.

B.7.4.3.5 Νοσηλευτική στον τομέα των Τοξικοεξαρτήσεων

Οι νοσηλευτές εργάζονται σε όλες τις μονάδες Τοξικοεξάρτησης και ανάλογα με την ιδιαιτερότητα των υπηρεσιών, ασκούν διάφορους ρόλους και αναλαμβάνουν ειδικευμένα καθήκοντα τα οποία απαιτούν ειδικευμένες γνώσεις. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τους νοσηλευτές στις διάφορες μονάδες Τοξικοεξάρτησης είναι:

Αξιολόγηση

- Ο νοσηλευτής αξιολογεί το άτομο στην πρώτη φάση του προγράμματος με την χρήση εργαλείων αξιολόγησης (ανάλογα του προγράμματος όπου εργάζεται) όπως το EurorASI, το TDI, ΔΕΜΑ, το ADAD αλλά και άλλα μοντέλα νοσηλευτικής αξιολόγησης π.χ. το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο.
- Η αξιολόγηση είναι πολυδιάστατη και αφορά στη βιολογική κατάσταση του ατόμου, την συναισθηματική και ψυχική του κατάσταση καθώς επίσης και το βαθμό λειτουργικότητας αλλά και το αίτημα θεραπείας.
- Ο νοσηλευτής καθοδηγεί, κινητοποιεί και παραπέμπει το άτομο στις κατάλληλες μονάδες υγείας για εξετάσεις αίματος βιοχημικού και μολυσματικού έλεγχου.

Διασυνδεδετική Νοσηλευτική Υπηρεσία

- Ευαισθητοποίηση της κοινότητας για μείωση των αντιδράσεων και την αποδοχή των ατόμων στο χώρο του προγράμματος και την ενίσχυση της συνεργασίας με στόχο την αποφυγή της περιθωριοποίησης.
- Ενημέρωση άλλων συναφών υπηρεσιών με στόχο τη δικτύωση και την καλύτερη συνεργασία.
- Διασυνδεδετική εργασία σε περιπτώσεις παραπομπής ή αιτήματος γνωμάτευσης από άλλες ειδικότητες.

Συντονιστικός νοσηλευτικός ρόλος – case management (Σύμβουλος ή Συντονιστής)

Μετά την πρώτη αξιολόγηση του ατόμου και την ένταξη του, ο νοσηλευτής Ψυχικής Υγείας, αναλαμβάνει:

- Το **σχεδιασμό του θεραπευτικού πλάνου** (σε ποιες ομάδες θα συμμετέχει το άτομο, τη διάρκεια της θεραπείας του, τον αριθμό των ατομικών συναντήσεων, την πιθανή παραπομπή του, κ.α.).
- **Συντονίζει την θεραπευτική προσπάθεια** και οργανώνει τις παρεμβάσεις από τους νοσηλευτές και τις άλλες ειδικότητες.
- Επαναξιολογεί και αναθεωρεί σε συχνά τακτικά διαστήματα τον θεραπευτικό σχεδιασμό του ατόμου. Παρακολουθεί τη βελτίωση της θεραπευτικής του προσπάθειας και ενημερώνει τη Διεπαγγελματική Ομάδα.
- Έχει την **ευθύνη της καταγραφής της κλινικής πορείας** στον ατομικό φάκελο.
- **Κινητοποιεί** το άτομο στην εξεύρεση εργασίας και στην εξεύρεση χώρου διαμονής όπου είναι αναγκαίο. Ενισχύει το άτομο για ανάπτυξη σχέσεων με το στενό του οικογενειακό περιβάλλον.
- **Ψυχοεκπαίδευση/Εκπαιδεύει** το άτομο και την οικογένεια του.
- Συνοδεύει το άτομο σε αθλητικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες όπως (Θέατρο, bowling, ποδόσφαιρο κ.α.), δημιουργώντας τις συνθήκες ανάπτυξης ενός υγιούς τρόπου ζωής με τεχνικές εκπαίδευσης σε κοινωνικές δεξιότητες.

A. Προγράμματα εφήβων

Στα προγράμματα εφήβων ο νοσηλευτής παρεμβαίνει με:

- Ψυχοεκπαίδευση και παρεμβάσεις μείωσης της βλάβης σε έφηβους χωρίς αίτημα αποχής ή ένταξης σε πρόγραμμα (ομάδα γνωριμίας).
- Πρόγραμμα Fred Goes net (αξιολόγηση περιπτώσεων και συντονισμός ομαδικής παρέμβασης).
- Διαχείριση Ανοικτής Τηλεφωνικής Γραμμής.
- Αξιολόγηση οικογένειας μέσω POSIP (Problem Oriented Screening Instrument for Parents) και μέσω του FACES (Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scale).
- Συμβουλευτική γονιών (ζεύγος) και ατομική συμβουλευτική γονιών.
- Ομαδική συμβουλευτική γονιών.
- Ψυχοεκπαίδευση γονιών και εκπαίδευση σε ανάπτυξη επικοινωνίας και γονικών δεξιοτήτων.

B. Υπηρεσίες που προσφέρει ο Νοσηλευτής σε εξωτερικά προγράμματα Απεξάρτησης Παράνομων ουσιών, Αλκοόλ, Τυχρά παιχνίδια.

- Αξιολόγηση και παραπομπή των ατόμων σε θεραπευτικά προγράμματα νόμιμων και παράνομων ουσιών για αποτοξίνωση και απεξάρτηση.

- Συντονισμό της Ομάδας Ενημέρωσης και Προετοιμασίας για παραπομπή σε Θεραπευτικά Προγράμματα για Αποτοξίνωση και Απεξάρτηση από παράνομες ουσίες και σε ειδικότητες.
- Λήψη και ανάλυση ούρων για ανίχνευση ουσιών με πενταπλό test και Alcotest.
- Ψυχοεκπαίδευση / Εκπαιδεύει το άτομο και την οικογένεια του.
- Συντονισμό της Ομάδας Στήριξης για Απεξάρτηση από το Αλκοόλ.
- Συντονισμό των Ομάδων Στήριξης για αποχή από παράνομες ουσίες και της Ομάδας Απεξάρτησης από τυχερά παιχνίδια.

Γ. Υπηρεσίες των νοσηλευτών στα προγράμματα θεραπείας/επανένταξης Συντονισμός θεραπευτικών ομάδων

Ο νοσηλευτής συντονίζει:

i Την ομάδα προετοιμασίας

- Αναπτύσσει και ενισχύει τα προσωπικά κίνητρα του ατόμου για διατήρηση και ενίσχυση της αποχής.

ii Την ομάδα Πρόληψης Υποτροπής

- Βοηθά το άτομο να αναγνωρίσει τις καταστάσεις υψηλού κινδύνου.
- Αναπτύσσει συνεργασία με το άτομο, για προσωπικό σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης κατάστασης και κατάστασης υψηλού κινδύνου.

iii Την Ομάδα Θεραπείας ή/και Συμβουλευτικής

- Υποκινεί το άτομο να αναγνωρίσει δυσλειτουργικές συμπεριφορές.
- Φέρνει το άτομο σε επαφή και αναγνώριση αρνητικών συμπεριφορών, με την χρήση του εργαλείου προσομοίωσης.
- Ενισχύει την έκφραση των συναισθημάτων, το μοίρασμα των εμπειριών και απόψεων καθώς και την ενδυνάμωση του αισθήματος του ανήκειν μεταξύ των μελών.

iv Την Ομάδα Κινητοποίησης

- Βοηθά το άτομο να μετρήσει τα θετικά της αποχής και τα αρνητικά της χρήσης, ενισχύοντας τα θετικά της αποχής, με τη χρήση του εργαλείου ανάπτυξης και ενίσχυσης προσωπικών κινήτρων για αλλαγή.

v Την Ομάδα Στήριξης Συγγενών και Φίλων

- Ενημερώνει την οικογένεια και τους φίλους για την εξάρτηση και όλα τα συνεπακόλουθα της.
- Ενημερώνει για την υποτροπή και εκπαιδεύει τους συγγενείς και φίλους.
- Παρακολουθεί τη συνέχεια της θεραπευτικής προσπάθειας και ενημερώνει τη διεπαγγελματική ομάδα.
- Πρωθεί τα θεραπευόμενα μέλη στο πρόγραμμα της Οικονομικής Ενίσχυσης Πρώην Εξαρτημένων Ατόμων του Γραφείου Ευημερίας.
- Ενημερώνεται από λειτουργό του Γραφείου Ευημερίας για την πορεία της οικονομικής Ενίσχυσης.
- Διασύνδεει τα άτομα με εργοδότες και προγράμματα εκπαίδευσης του ΚΕΠΑ με στόχο την επαγγελματική αποκατάστασή τους.

Δ. Νοσηλευτικές υπηρεσίες στις μονάδες μείωσης της βλάβης

Ο νοσηλευτής προσφέρει:

Παρεμβάσεις μείωσης της βλάβης

- Αξιολόγηση φυσικής κατάστασης - ζωτικών σημείων και όπου χρειάζεται περιποίηση πληγών από ενδοφλέβια χρήση, ενημέρωση σε θέματα προσωπικής υγιεινής.
- Σεμινάρια υγείας (ασφαλούς σεξουαλικής συμπεριφοράς, προστασία και αποφυγή μόλυνσης και μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών)
- Υπηρεσίες ανταλλαγής συριγγών
- Μαθήματα Πρώτων Βοηθειών
- Αξιολόγηση για τυχόν εμφάνιση συμπτωμάτων υπερβολικής δόσης και παραπομπή στις Α' Βοήθειες.
- Παραπομπές σε ειδικότητες (π.χ. πνευμονολόγο, ηπατολόγο, οδοντίατρο, παθολόγο).

Υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας

- Σίτιση
- Φροντίδα ατομικής υγιεινής (μπάνιο κτλ)
- Ψυχαγωγία - Δημιουργική απασχόληση

Παρεμβάσεις εκτός δομής (outreach work, street work)

- Ενημέρωση με έντυπο υλικό
- Ανταλλαγή συριγγών
- Παροχή προφυλακτικών
- «Γέφυρα» Κέντρου και δρόμου

Υλοποίηση προγραμμάτων «Χιονοστιβάδας» (Boule de Neige)*

- Ατομική & Ομαδική συμβουλευτική
- Κινητοποίηση
- Παραπομπή

Ε. Νοσηλευτικές υπηρεσίες στα προγράμματα υποκατάστασης οπιοειδών

- Χορήγηση φαρμάκων: DDA Χορήγηση υποκατάστατων φαρμάκων με βάση αυστηρά πρωτόκολλα.
- Αξιολόγηση πριν τη χορήγηση που αφορά στη βιολογική διάσταση (ζωτικά σημεία) αλλά και στις γνωστικές λειτουργίες του ατόμου. Επαναξιολόγηση μετά τη χορήγηση του φαρμάκου.

i. Παροχή Στήριξης

- Ανάπτυξη κινήτρων για επανέναρξη της χορήγησης των υποκατάστατων.
- Παρακολούθηση της κλινικής εικόνας και παθολογικών προβλημάτων που πιθανόν να προέκυψαν λόγω χρήσης.
- Ενημερώνει για τους κανονισμούς, τη λειτουργία του προγράμματος και τη διαδικασία εισαγωγής (κάρτα νοσηλείας κλπ).
- Προσανατολισμός και εξοικείωση με το Πρόγραμμα.

iii Διαχείρισης Υποτροπής

- Στόχος είναι η διακοπή της χρήσης και η συνέχιση της θεραπείας. χρησιμοποιεί ημιδομημένο εργαλείο πρόληψης υποτροπής το οποίο έχει διαμορφωθεί ανάλογα και εφαρμόζεται σε πέντε συναντήσεις.

iv Εκπαίδευση

- Εκπαίδευση των θεραπευμένων σε θέματα υγείας (ψυχικής ή σωματικής) με σκοπό την βελτίωση της ποιότητας ζωής. Ο νοσηλευτής έχοντας το ρόλο του εκπαιδευτή/ καθοδηγητή διαχειρίζεται το υλικό έτσι ώστε να βελτιωθεί η γνώση των θεραπευμένων μέσα από βιωματικές τεχνικές.

v Έλεγχος ούρων και Alcotest

- Ο νοσηλευτής έχει την ευθύνη της λήψης ούρων και της διαδικασίας της ανάλυσης με stick ανίχνευσης ουσιών καθώς επίσης της ανακοίνωσης και διαχείρισης του αποτελέσματος του test. Ανάλογα αφορά και το αλκοόλ.

ΣΤ. Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στα προγράμματα θεραπείας αλκοόλ

- Παροχή 24ωρης νοσηλευτικής φροντίδας
- Αντιμετώπιση εκδήλωσης πιθανού Συνδρόμου Στέρησης
- Αξιολόγηση και παρακολούθηση στερητικών συμπτωμάτων και αντιμετώπιση τους. Ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών του συνδρόμου όπως: χορήγηση υγρών και φαγητού, λήψη ζωτικών σημείων, χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής, αυτομέριμα και προσανατολισμός
- Συντονισμός ομάδων: αυτοβοήθειας, Θεραπείας, Πρόληψης υποτροπής, Εκπαίδευσης,
- Ψυχοεκπαίδευση / Εκπαιδεύει το άτομο και την οικογένεια του.
- Διαχείριση 24ώρης γραμμής επικοινωνίας
- Λήψη αίματος – αιματολογικές εξετάσεις
- Συνοδεία στο Γ.Ν.Λ. για παθολογικά προβλήματα
- Έλεγχος ούρων, αναπνοής για ανίχνευση ουσιών-αλκοόλ.

Νέο Πρόγραμμα για τα εξαρτημένα άτομα

Στον τομέα των Τοξικοεξαρτήσεων, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του υπουργείου Υγείας τον Οκτώβριο του 2013, ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες ανάγκες που αφορούν την θεραπεία των εξαρτημένων ατόμων, προχώρησε σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Αντιναρκωτικό Σύνδεσμο Κύπρου στη δημιουργία συνεταιριστικού προγράμματος με την επωνυμία «ΣΤΟΧΟΣ». Το πρόγραμμα είναι εγκεκριμένο από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, είναι στελεχωμένο με ειδικευμένους Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας και είναι κάτω από την Διοικητική και επιστημονική εποπτεία της ΔΝΥ.

Το πρόγραμμα ΣΤΟΧΟΣ απευθύνεται σε ενήλικες χρήστες ουσιών που δεν επιθυμούν διακοπή της χρήσης ή θεραπεία εντός των παραδοσιακών προγραμμάτων, σε χρόνιους χρήστες με υψηλό βαθμό περιθωριοποίησης, οι οποίοι είναι αποκομμένοι από δίκτυα και πηγές βοήθειας (πχ άστεγοι, μετανάστες) και σε

χρήστες ουσιών με επιβαρυνμένη σωματική και ψυχική υγεία, με πολλαπλές αποτυχημένες προσπάθειες θεραπείας.

Το Μάρτιο – Ιούνιο του 2014, ο ΣΤΟΧΟΣ σε συνεργασία με το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου προχώρησε στο πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα «Χιονοστιβάδα» στην Κύπρο.

Βασικές παρεμβάσεις του Προγράμματος για το 2014

Το πρόγραμμα «ΣΤΟΧΟΣ» αποτελεί ένα συνεταιριστικό πρόγραμμα μεταξύ της Διεύθυνσης των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών (Υπουργείο Υγείας) και του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Συνδέσμου (ΠΑΣ). Πρόκειται για Πρόγραμμα Άμεσης Πρόσβασης και Μείωσης της Βλάβης που απευθύνεται σε ενήλικους χρήστες ουσιών που δεν επιθυμούν διακοπή της χρήσης ή θεραπεία, σε χρόνιους χρήστες με υψηλό βαθμό περιθωριοποίησης, οι οποίοι είναι αποκομμένοι από δίκτυα και πηγές βοήθειας καθώς και σε χρήστες ουσιών με επιβαρυνμένη σωματική και ψυχική υγεία. Το πρόγραμμα στην παρούσα του μορφή (τοποθεσία, παρεμβάσεις, στελέχωση) άρχισε την λειτουργία του τον Φεβρουάριο του 2014.

Οι βασικές παρεμβάσεις του Προγράμματος για το 2014 περιλάμβαναν:

- Υπηρεσίες Άμεσης Πρόσβασης και Ημερήσιας Φροντίδας
- Πρόγραμμα Ανταλλαγής Συριγγών
- Παρεμβάσεις εκτός Δομής
- Υλοποίηση προγράμματος τύπου «Χιονοστιβάδας»
- Υπηρεσίες «Ανοικτής Τηλεφωνικής Γραμμής»
- Παραπομπές

Παρέμβαση	Αποδέκτες παρέμβασης
<p>Υπηρεσίες Άμεσης Πρόσβασης, Ημερήσιας Φροντίδας και Συμβουλευτικής</p> <p>Οι υπηρεσίες Άμεσης Πρόσβασης, Ημερήσιας Φροντίδας και Συμβουλευτικής προσφέρονται από Δευτέρα – Παρασκευή από τις 08:00 – 19:00 Επιπλέον από τον Οκτώβριο του 2014 και μετά από εισήγηση του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου άρχισε σε δοκιμαστική βάση η επέκταση της λειτουργίας του Προγράμματος και κατά την διάρκεια του Σαββατοκύριακου με ωράριο 14:00 – 20:00</p>	<p>62 άτομα</p>
<p>Πρόγραμμα (υπηρεσίες) Ανταλλαγής Συριγγών</p> <p>Οι υπηρεσίες Ανταλλαγής Συριγγών προσφέρονται κατά την διάρκεια των ωρών λειτουργίας του Προγράμματος. Πρόκειται για υπηρεσίες νόμιμης πρόσβασης σε καθαρά σύνεργα χρήσης με σκοπό την ασφαλή χρήση και που στοχεύουν στην πρόληψη και έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει την ανταλλαγή/επιστροφή συριγγών αλλά δεν την απαιτεί. Συνδυάζεται με συμβουλευτική για ασφαλή χρήση</p>	<p>8 άτομα</p> <p>Το 2014 δόθηκαν 382 σύριγγες</p>
<p>Παρεμβάσεις εκτός Δομής</p> <p>Οι παρεμβάσεις εκτός δομής επικεντρώνονται στην εγκατάσταση επαφών, κυρίως με χρήστες οι οποίοι δεν έρχονται σε επαφή με τα θεραπευτικά προγράμματα καθώς και στην γενικότερη ενημέρωση και πληροφόρηση. Πραγματοποιούνται 2 φορές εβδομαδιαίως ή όποτε παραστεί ανάγκη.</p> <p>Από τον Μάρτιο 2014 θεσμοθετήθηκε συνεργασία με το πρόγραμμα «Δουλεία στον Δρόμο» του Δήμου Στροβόλου στα πλαίσια του οποίου πραγματοποιούνται κοινές εξορμήσεις και παρεμβάσεις με τους λειτουργούς του δήμου σε χώρους «ψηλού κινδύνου»</p>	

<p>Υλοποίηση προγράμματος τύπου «Χιονοστιβάδας»</p> <p>Από τον Μάρτιο μέχρι και τον Ιούνιο το Κέντρο σε συνεργασία με το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου προχώρησε στην πιλοτική υλοποίηση του πρώτου προγράμματος «Χιονοστιβάδας» στην Κύπρο.</p>	<p>4 συνεργάτες και 18 χρήστες</p>
<p>Υπηρεσίες «Ανοικτής Τηλεφωνικής Γραμμής»</p> <p>Οι υπηρεσίες τύπου «Ανοικτής Τηλεφωνικής Γραμμής» προσφέρονται κατά την διάρκεια των ωρών λειτουργίας του Κέντρου. Προσφέρεται συμβουλευτική, στήριξη, καθοδήγηση και παραπομπή. Από τον Φεβρουάριο μέχρι και τον Οκτώβριο έγινε</p>	<p>Το 2014 έγινε διαχείριση 245 τηλεφωνικών κλήσεων</p>

Β.7.4.3.6 Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας στο Τμήμα Φυλακών

1. Κέντρο Ψυχικής Υγείας

Οι Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας συμμετέχουν ενεργά στη Διεπαγγελματική ομάδα, εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση διαφόρων προγραμμάτων θεραπευτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

Η παρουσία και η εμπλοκή των Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας ανάμεσα στον πληθυσμό των φυλακών είναι άμεση, εξαιτίας των δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων, που αναλαμβάνουν καθημερινά.

Νοσηλευτικές Διεργασίες:

- **Ενημέρωση για τις προσφερόμενες υπηρεσίες ψυχικής Υγείας**
Με την είσοδο του κρατούμενου στις κεντρικές φυλακές, ο Νοσηλευτής Ψυχικής Υγείας, τον ενημερώνει για τις προσφερόμενες Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας στο χώρο των φυλακών.
- **Λήψη Ιστορικού**
Ατομικό, οικογενειακό, κοινωνικό, ψυχιατρικό, παθολογικό.
- **Νοσηλευτική αξιολόγηση και Νοσηλευτική διάγνωση**
Εξετάζει το επίπεδο των λειτουργιών, όπως κρίση, αντίληψη, προσανατολισμό, μνήμη και αξιολογεί την ανάγκη παροχής ψυχιατρικής βοήθειας, τον βαθμό επικινδυνότητας, βιαιότητας, αυτοκτονικού ή ετεροκτονικού ιδεασμού και ανάλογα με την αξιολόγηση γίνονται οι κατάλληλες παρεμβάσεις και παραπομπές.
- **Διαχείριση φαρμακοθεραπείας**
Οι Νοσηλευτές Ψυχικής Υγείας ενημερώνονται για τη σωστή λήψη φαρμακευτικής αγωγής των κρατουμένων, αν αρνούνται ή όχι τη φαρμακευτική αγωγή, αν υπάρχουν παρενέργειες και την εξελικτική πορεία της ψυχικής τους κατάστασης. Διαχειρίζονται επίσης την χορήγηση ενέσιμης φαρμακευτικής αγωγής.

- **Καθημερινή προετοιμασία Εξωτερικού Ιατρείου**
 - Καθορίζονται οι συναντήσεις των κρατουμένων με τον ψυχίατρο ή τις άλλες ειδικότητες αφού αξιολογηθούν τα αιτήματά τους
 - Δημιουργία /Εξεύρεση/ Αρχαιοθέτηση φακέλων.
 - Αναζήτηση τυχόν αλλαγής πτέρυγας, αριθμού κατάδικου ή τυχόν απόλυσης.
 - Περισυλλογή και καταγραφή ατομικών στοιχείων στους ψυχιατρικούς φακέλους.
- **Διαχείριση Υποτροπών και κρίσεων**
Κρατούμενοι με προβλήματα ψυχικής υγείας, κατά διαστήματα παρουσιάζουν υποτροπές ή κρίσεις και ο νοσηλευτής ψυχικής υγείας καλείται να τους αξιολογήσει και να δώσει τις πρώτες θεραπευτικές παρεμβάσεις. Ανάλογα με την αξιολόγηση γίνονται οι κατάλληλες παρεμβάσεις και παραπομπές.
- **Προκαθορισμένες ατομικές συναντήσεις**
Οι κρατούμενοι με σοβαρή ψυχοπαθολογία κατανέμονται αναλόγως στους νοσηλευτές ψυχικής υγείας, που λειτουργούν ως προσωπικοί νοσηλευτές. Οι κρατούμενοι αυτοί παρακολουθούνται συστηματικά και αξιολογείται η ψυχική τους κατάσταση, τα αιτήματα και οι ανάγκες τους όπως θα ήταν και στην κοινότητα.
- **Τήρηση στατιστικών στοιχείων**
Συλλογή και ταξινόμηση στοιχείων /πληροφοριών που αφορούν τους κρατούμενους όπως για παράδειγμα αλλοδαπούς, ευρωπαϊούς πολίτες, νεαρά άτομα, άντρες/ γυναίκες, κ.α.
- **Εμπλοκή στις δραστηριότητες του τμήματος φυλακών (ψυχαγωγικές-εκπαιδευτικές)**
Η Νοσηλευτική ομάδα λαμβάνει μέρος σε διάφορες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις του τμήματος φυλακών, μέσα στα πλαίσια της κοινωνικοποίησης και ομαλής επανένταξης των κρατουμένων στο κοινωνικό σύνολο.
Επίσης λαμβάνει μέρος σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν την επιμόρφωση δεσμοφυλάκων.
- **Συνεχής Επιμόρφωση**
Η Νοσηλευτική ομάδα συμμετέχει εκ περιτροπής σε εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια με σκοπό τη συνεχή επιμόρφωση.
- **Διασυνδετική**
Ο νοσηλευτής αναλαμβάνει ρόλο διασυνδετή που λειτουργεί ως διευκολυντής/σύμβουλος του ψυχικά ασθενή-κρατούμενου μεταξύ των εμπλεκόμενων θεραπευτικών ομάδων-επαγγελματιών υγείας, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση του θεραπευτικού συνεχούς κατά την αποφυλάκιση του.

2. Πτέρυγα 10

Από το Σεπτέμβριο άρχισε τη λειτουργία της η Πτέρυγα 10 η οποία θεωρείται χώρος κράτησης φυλακισμένων που παρουσιάζουν προβλήματα ψυχικής υγείας.

Ο ρόλος του Νοσηλευτή Ψυχικής Υγείας στην Πτέρυγα 10 είναι πολυδιάστατος και καθοριστικός. Προσφέρει εξειδικευμένες παρεμβάσεις και κατέχει ένα εύρη φάσμα αρμοδιοτήτων και καθηκόντων προς αντιμετώπιση και κάλυψη των αναγκών ενός

ευάλωτου πληθυσμού με σοβαρά προβλήματα ψυχικής υγείας που πολλές φορές τους οδήγησαν στην αδικοπραγία.

Νοσηλευτικές Διεργασίες:

- Συμμετοχή στην Διεπαγγελματική ομάδα με σκοπό την αλληλοενημέρωση, των σχεδιασμό των θεραπευτικών πλάνων και άλλων.
- Αξιολόγηση κρατουμένων και συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων στο χώρο της Πτέρυγας 10.
- Νοσηλευτική αξιολόγηση, Νοσηλευτική διάγνωση των αναγκών του ασθενή/κρατουμένου και παρεμβάδουν ανάλογα. (Συμβουλευτική υποστήριξη, Ψυχοεκπαίδευση, Παραπομπή σε Ψυχίατρο και ΤΑΕΠ)
- Προμήθεια, έλεγχος, φύλαξη και χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής σύμφωνα με την νομοθεσία και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών.
- Ο νοσηλευτής αναλαμβάνει ρόλο διασυνδετή που λειτουργεί ως διευκολυντής/σύμβουλος του ψυχικά ασθενή-κρατούμενου μεταξύ των εμπλεκόμενων θεραπευτικών ομάδων-επαγγελματιών υγείας, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση του θεραπευτικού συνεχές κατά την αποφυλάκιση του.

B.7.4.4. Μαιευτική

Η μαιευτική φροντίδα προσφέρεται από τη/το Μαία/Μαιευτή που σύμφωνα με την Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών (2011 στο Ντέρπαν) και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) «είναι το άτομο το οποίο έχει επιτυχώς ολοκληρώσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη μαιευτική πλήρως αναγνωρισμένο στη χώρα που εκπονείται και το οποίο είναι βασισμένο στις Θεμελιώδεις Δεξιότητες της Βασικής Μαιευτικής Πρακτικής της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών, έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα προσόντα για να εγγραφεί στο Μητρώο Μαιών ή/και είναι νόμιμα αδειούχος για να ασκεί τη μαιευτική και να χρησιμοποιεί το τίτλο «μαία» ή «μαιευτής», και η/ο οποία/ος επιδεικνύει ικανότητα στην άσκηση της μαιευτικής».

Η μαιευτική φροντίδα και οι δραστηριότητες της Μαίας/του Μαιευτή καθορίζονται από την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2005/36/ΕΟΚ η οποία συμπεριλαμβάνεται στους Περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012. Επίσης με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012 έχουν εκδοθεί Κανονισμοί οι οποίοι θα αναφέρονται ως οι περί Μαιευτικής Κανονισμοί του 2012 (Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών και Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών).

Η παροχή μαιευτικής φροντίδας παρέχεται μέσα από την οργάνωση και λειτουργία διαφόρων τμημάτων όπως Κλινική Προγεννητικής Φροντίδας, Τμήμα Υπερήχων και Προγεννητικής Διάγνωσης, Τμήμα Τοκετών και τα Μαιευτικά Τμήματα.

B.7.4.4.1 Κλινική Προγεννητικής Φροντίδας

Οι Κλινικές Προγεννητικής Φροντίδας λειτουργούν στα εξωτερικά ιατρεία του Νοσοκομείου «Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ» των Γενικών Νοσοκομείων Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου. Οι μαιές στις Κλινικές Προγεννητικής Φροντίδας προσφέρουν μαιευτική φροντίδα στην έγκυο από την πρώτη επίσκεψη της και καθόλη τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Στόχοι της παρεχόμενης προγεννητικής φροντίδας

- Η καλή φυσική και ψυχική υγεία της γυναίκας κατά τη κύηση
- Φυσιολογική ανάπτυξη του εμβρύου
- Την ψυχοπροφύλαξη της εγκύου – μέθοδος Lamaze
- Την προετοιμασία της εγκύου για τον τοκετό, λοχεία
- Τον έγκαιρο εντοπισμό και αντιμετώπιση πιθανών επιπλοκών κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όπως προεκλαμψία, διαβήτη κύησης, υπολειπόμενη ανάπτυξη εμβρύου.
- Την προετοιμασία για το μητρικό θηλασμό και τη φροντίδα του νεογνού
- Την ενδυνάμωση του θεσμού της οικογένειας ενθαρρύνοντας την συμμετοχή του συντρόφου της εγκύου σε όλες τις φάσεις της εγκυμοσύνης τοκετού και λοχείας και την προετοιμασία τους για το γονεϊκό τους ρόλο

Παρεχόμενη Μαιευτική Φροντίδα

Η μαιευτική φροντίδα είναι η φροντίδα που παρέχεται από την μαιά στην έγκυο γυναίκα και περιλαμβάνει όλες τις παραμέτρους που επηρεάζουν την υγεία της σε ψυχοκοινωνικό, σωματικό τόσο στην ατομική όσο και στην οικογενειακή της ζωή.

Μέσω της παρεχόμενης μαιευτικής φροντίδας η μαιά:

- Έχει σαν στόχο την προώθηση ενός υγιούς μοντέλου ζωής, δίνοντας τις απαραίτητες πληροφορίες και συμβουλές στην έγκυο στα θέματα της διατροφής, άσκησης, καπνίσματος και σωστής διατροφής του νεογνού προωθώντας το μητρικό θηλασμό.
- Έχει σαν επίκεντρο τη φροντίδα της γυναίκας λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της ίδιας και της οικογένειας της
- Συναντά τη γυναίκα σε μια πολύ σημαντική φάση της ζωής της, έτοιμη για συμβουλευτική και προαγωγή υγείας μέσα από τα πρόγραμμα τακτικών επισκέψεων της γυναίκας κατά την εγκυμοσύνη και μετά το τοκετό καθώς επίσης και μέσω των μαθημάτων προετοιμασίας για το γονικό ρόλο που προσφέρονται σε οργανωμένη βάση στα πλαίσια της μαιευτικής φροντίδας
- Ενδυναμώνει τη γυναίκα συνεργαζόμενη μαζί της στην λήψη αποφάσεων και επιλογών για τη δική της φροντίδα μετά από την κατάλληλη ενημέρωση

- Μπορεί μέσα από το πλαίσιο διαχείρισης της ευημερίας της γυναίκας πριν και μετά τον τοκετό η μαία να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει πιθανά προβλήματα και καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν όπως επιλόχεια κατάθλιψη, βία στην οικογένεια, και κοινωνικά προβλήματα
- Εργάζεται ατομικά με τη γυναίκα αλλά και σε συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας ως μέλος μιας διεπιστημονικής και πολυθεματικής ομάδας
- Προωθεί το μητρικό θηλασμό ο οποίος αποτελεί προτεραιότητα στη προαγωγή της υγείας
- Προγραμματίζει τις αναγκαίες προγεννητικές εξετάσεις, εργαστηριακές εξετάσεις και προγεννητικές μη επεμβατικές εξετάσεις όπως υπερηχογράφημα κ.α.

Σημαντική είναι η συνεισφορά της μαίας στον ανιχνευτικό έλεγχο ανοχής γλυκόζης για τη διάγνωση του Διαβήτη Κύησης ο οποίος προσφέρεται με επιτυχία στις έγκυες που επισκέπτονται τις Κλινικές Προγεννητικής Φροντίδας κατά τη 24- 28 εβδομάδα κύησης. Η αναγκαιότητα του ανιχνευτικού ελέγχου στόχο έχει την πρόληψη των επιπλοκών του Διαβήτη Κύησης τόσο για τη μητέρα όσο και για το νεογνό.

Με τη διάγνωση του Διαβήτη Κύησης προσφέρεται συμβουλευτική καθοδήγηση στην έγκυο, η οποία πρέπει να προσέρχεται για επίσκεψη στην Κλινική Προγεννητικής Φροντίδας κάθε εβδομάδα για καρδιοτοκογράφημα και μαιευτική εξέταση. Επιπρόσθετα προγραμματίζεται υπερηχογράφημα ανάπτυξης του εμβρύου την 30^η και 34^η εβδομάδα κύησης για έλεγχο της ανάπτυξης του, που αποτελεί και ένδειξη αν ο Διαβήτης έχει ρυθμιστεί ή όχι. Ως αποτέλεσμα γίνεται πρόληψη των επιπλοκών που ενδεχομένως θα επέφερε ο διαβήτης τόσο στη μητέρα όσο και το νεογνό.

B.7.4.4.2 Τμήμα Προγεννητικής Διάγνωσης

Η μαία Προσφέρει Συμβουλευτική που αφορά τις προγεννητικές επεμβάσεις, προγεννητικές μη επεμβατικές εξετάσεις όπως τα υπερηχογραφήματα 1^{ου} και 2^{ου} τριμήνου εγκυμοσύνης.

B.7.4.4.3 Τμήμα Τοκετών

Στο τμήμα τοκετών διεκπεραιώνονται όλοι οι τοκετοί. Η μαία αναλαμβάνει φυσιολογικούς τοκετούς τους οποίους εκτελεί με δική της ευθύνη.

Κατά το τοκετό ενθαρρύνεται ο πατέρας να παρευρίσκεται και να στηρίζει τη μητέρα καθ' όλη τη διάρκεια του τοκετού, συμμετέχει στο πρώτο μπάνιο του νεογνού η οποία οδηγεί στη δημιουργία στενού οικογενειακού δεσμού..

B.7.4.4.4 Μαιευτικά Τμήματα (Προγεννητικής και Μεταγεννητικής Φροντίδας)

Μέσα στα καθήκοντα και τις δραστηριότητες των Μαιών περιλαμβάνονται και τα πιο κάτω:

- Νοσηλεία εγκύων υψηλού κινδύνου είτε μέσω της Κλινικής Προγεννητικής Φροντίδας είτε από νοσοκομεία άλλων επαρχιών. Παραπομπές γίνονται από ιδιωτικές κλινικές Παγκύπρια, τις Βρετανικές Βάσεις και τις τουρκοκρατούμενες περιοχές.

- Φροντίδα της γυναίκας κατά την περίοδο της λοχείας
- Συμβουλευτική για θέματα μητρότητας
- Εκπαίδευση και συμμετοχή της μητέρας στη φροντίδα του νεογέννητου, προωθείται η συνδιαμονή του νεογνού με τη μητέρα του για όλο το 24ωρο.
- Συμμετοχή σε προσφερόμενα νεογνικά ανιχνευτικά προγράμματα όπως η ανίχνευση του συγγενούς υποθυρεοειδισμού και άλλων μεταβολικών νοσημάτων με τη λήψη αίματος από τα νεογνά και την αποστολή των δειγμάτων στο κέντρο προληπτικής ιατρικής
- Προώθηση αποκλειστικού Μητρικού Θηλασμού
- Τήρηση στατιστικών στοιχείων και καταγραφή φυσιολογικών τοκετών, καισαρικών τομών, εμβρυουλκιών, σικουουλκιών και ισχιακών τοκετών, τον αριθμό των πρόωρων και τελειόμηνων τοκετών, καθώς και τον αριθμό των πολύδυμων κυήσεων και των γενετικών ανωμαλιών.

B.7.4.4.5 Προώθηση Μητρικού Θηλασμού

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών (ΔΝΥ) του Υπουργείου Υγείας εκπροσωπείται στη Εθνική Επιτροπή με μία μαία. Η μαία μαζί με άλλους επαγγελματίες υγείας εργάζεται με στόχο την δημιουργία και εξασφάλιση υποστηρικτικού Περιβάλλοντος και Υπηρεσιών για Διασφάλιση του Μητρικού Θηλασμού. Η μαία προωθεί το μητρικού θηλασμού με την

- Υποστήριξη του μητρικού θηλασμού σε όλους τους χώρους φροντίδας του νεογνού.
- Ενημέρωση και εκπαίδευση των εγκύων στα προτερήματα, προετοιμασία και τεχνική του θηλασμού σε κάθε περίπτωση προγεννητικής φροντίδας.
- Τεκμηρίωση της εκπαίδευσης των εγκύων για διασφάλιση της συνέχειας, συνοχής και εξατομίκευσης της προετοιμασίας της κάθε εγκύου για το θηλασμό.
- Εφαρμογή γραπτής πολιτικής για το μητρικό θηλασμό η οποία κοινοποιείται σε όλο το προσωπικό και τους γονείς και καθορισμός υπεύθυνου επαγγελματία υγείας για την εφαρμογή της πολιτικής.
- Εφαρμογή προγράμματος ενθάρρυνσης και στήριξης του μητρικού θηλασμού βασισμένο στις υποδείξεις της πρωτοβουλίας «Νοσοκομεία Φιλικά προς το Βρέφος», κατευθυντήρια οδηγία, www.babyfriendly.org.uk.
- Συνεχής στήριξη στη μητέρα και στο νεογέννητο για την έναρξη, συνέχιση και διατήρηση του θηλασμού, τίθεται σε προτεραιότητα από τους επαγγελματίες υγείας.
- Δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς το νεογέννητο στους χώρους φροντίδας. Αυτό συνεπάγεται:
 - Εφαρμογή «Σχεδίου Συμβίωσης» που σημαίνει ότι το νεογέννητο παραμένει και φροντίζεται δίπλα στη μητέρα του 24 ώρες το 24ώρο διατηρώντας συνεχή σωματική επαφή με τη μητέρα, όταν αυτό είναι δυνατό.
 - Διασφάλιση ιδιωτικού χώρου μητέρας και νεογέννητου.
 - Διασφάλιση επαρκούς και συνεχούς ξεκούρασης και ανάπαυσης για τη μητέρα και αποφυγή διακοπής της ανάπαυσης λόγω των πρακτικών ρουτίνας του νοσοκομείου.
 - Διασφάλιση πρόσβασης σε σωστή διατροφή και λήψη υγρών καθ' όλο το 24ωρο σε οποιοδήποτε χώρο φροντίδας.

- Μη χορήγηση υποκατάστατων μητρικού γάλακτος σε βρέφη που θηλάζουν εκτός αν υπάρχει ιατρική ένδειξη ή ενυπόγραφη ενημερωμένη επιλογή της μητέρας.
- Απαγόρευση της διανομής διαφημιστικών πακέτων τεχνητής σίτισης στις μητέρες κατά την έξοδο τους από το νοσοκομείο.
- Διασφάλιση συνέχισης και διατήρησης του θηλασμού μετά το εξιτήριο από το νοσοκομείο, συμπεριλαμβανομένου και του πρόωρου εξιτηρίου.
- Αποφυγή χρήσης διαφημιστικού έντυπου υλικού από μόνο του για την εκπαίδευση των μητέρων στον θηλασμό.

Εκδηλώσεις Προώθησης Μητρικού Θηλασμού

Όπως κάθε χρόνο οργανώθηκαν και το 2014 διάφορες εκδηλώσεις για την Παγκόσμια Εβδομάδα Μητρικού Θηλασμού οι οποίες ήταν κάτω από την αιγίδα της Εθνικής Επιτροπής Θηλασμού .

Στις εκδηλώσεις αυτές συμμετείχαν οι μαίες οι οποίες σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών οργάνωσαν σε όλα τα κρατικά Νοσοκομεία σεμινάρια μητρικού θηλασμού για γονείς. Οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο . Το κάθε σεμινάριο ήταν διάρκειας 2-3 ωρών και είχε επίκεντρο τη συμμετοχή και την ευαισθητοποίηση των γονέων για τη στήριξη του μητρικού θηλασμού.

Επίσης τα κρατικά μαιευτήρια όλων των επαρχιών αλλά και ιδιωτικά μαιευτήρια συμμετείχαν στην εκδήλωση «Παγκόσμιος Ταυτόχρονος Μητρικός Θηλασμός» στις 4 Οκτωβρίου 2014 με θηλάζουσες μητέρες στο χώρο των μαιευτηρίων ταυτόχρονα με την εκδήλωση. Η εκδήλωση αυτή οργανώνεται κάθε χρόνο από τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Μητρικού Θηλασμού «Δώρο Ζωής» σε συνεργασία με τις μαίες.

Στόχοι των εκδηλώσεων του Μητρικού Θηλασμού:

- Να δοθεί περισσότερη σημασία στην συνεισφορά των δέκα βημάτων για τον αποκλειστικό θηλασμό
- Αναζωογόνηση των δραστηριοτήτων μέσα στο σύστημα υγείας και ανάμεσα στους επαγγελματίες υγείας καθώς και στην κοινότητα για την υποστήριξη των γυναικών για να επιτύχουν το θηλασμό
- Ενημέρωση του κοινού, σ' όλο το κόσμο, ότι η προστασία, προώθηση και υποστήριξη του μητρικού θηλασμού είναι δικαίωμα της μητέρας, του παιδιού και πάνω από όλα είναι ανθρώπινο δικαίωμα.
- Ενδυνάμωση των γυναικών και όλων όσων ενδιαφέρονται για τα ανθρώπινα δικαιώματα, να αγωνιστούν για τα συστήματα υγείας τα οποία υποστηρίζουν το θηλασμό.
- Διασφάλιση ότι οι επαγγελματίες υγείας που φροντίζουν τις μητέρες και τα βρέφη είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι στην συμβουλευτική και υποστήριξη τους για την ιδανική σίτιση του βρέφους.

Τα δέκα βήματα παρουσιάστηκαν παγκοσμίως το 1989 από τον ΠΟΥ και UNICEF για την προστασία, υποστήριξη και προώθηση του θηλασμού σαν «Ο σημαντικός ρόλος των μαιευτικών υπηρεσιών».

B.7.4.4.6 Εκδηλώσεις Προώθηση Φυσιολογικού Τοκετού

Η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών στήριξε τις εκδηλώσεις των Μαιών με στόχο την προώθηση του φυσιολογικού τοκετού. Στο πλαίσιο της εκστρατείας αυτής οι μαιές εκπρόνησαν «Εργαστήριο Φυσιολογικού Τοκετού» όπου προβλήθηκε φιλμάκι που παρουσίαζε εμπειρίες μητέρων που γέννησαν φυσιολογικά με στόχο την ενημέρωση των νέων ζευγαριών για την αξία που έχει η διατήρηση της φυσιολογίας της γέννησης στη ζωή ενός ζευγαριού.

B.7.4.4.6 Διαλέξεις για Μέλλοντες Γονείς και Εγκύους – Ψυχοπροφυλακτική για εγκύους

Διαλέξεις για Μέλλοντες Γονείς και Εγκύους προσφέρονται από τις μαιές σε συνεργασία με τις επισκέπτριες υγείας και άλλους επαγγελματίες υγείας σε όλα τα Κρατικά νοσηλευτήρια όπου παρέχεται μαιευτική φροντίδα. Επίσης οι μαιές του Γ.Ν. Λεμεσού προσφέρουν πρόγραμμα ψυχοπροφυλακτικής σε εγκύους. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν διάφορα θέματα σχετικά με την εγκυμοσύνη, το τοκετό, τη λοχεία φροντίδα νεογνού, την έγκυο και το σύντροφο της, το μητρικό θηλασμό. Το σύνολο των διαλέξεων για μέλλοντες γονείς παρακολούθησαν 2200 άτομα παγκύπρια και στο πρόγραμμα ψυχοπροφυλακτικής σε εγκύους συμμετείχαν 300 ζευγάρια από τη επαρχία Λεμεσού.

Οι μαιές παρουσίασαν τις πιο κάτω διαλέξεις κατά το έτος 2014:

- ❖ Λειτουργία Κλινικής προγεννητικής Φροντίδας
- ❖ Αναπαραγωγικό Σύστημα του ανθρώπου
- ❖ Σύλληψη-Σημεία και συμπτώματα εγκυμοσύνης
- ❖ Ανάπτυξη εμβρύου-προγεννητικός έλεγχος
- ❖ Σωματικές και Ψυχολογικές αλλαγές της εγκύου
- ❖ Αντιμετώπιση κοινών ενοχλημάτων εγκυμοσύνης
- ❖ Υγιεινή της εγκύου
- ❖ Διατροφή της εγκύου
- ❖ Σημεία έναρξης τοκετού
- ❖ Πότε και πως θα προσέλθει η επίτοκος στο μαιευτήριο
- ❖ Φυσιολογικός τοκετός άλλοι μέθοδοι τοκετού
- ❖ Ξενάγηση στους χώρους του Μαιευτηρίου
- ❖ Μητρικός θηλασμός και Δικαιώματα Μητέρας
- ❖ Περιποίηση και προετοιμασία μαστού-Τεχνική θηλασμού
- ❖ Ψυχοπροφυλακτική της εγκύου. Προετοιμασία για φυσιολογικό τοκετό με αναπνοές και χαλάρωση, μέθοδος Lamaze

B.7.5. Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής

Άδεια Άσκησης του Επαγγέλματος

Η έκδοση καθώς και η ανανέωση των Αδειών Ασκήσεων Επαγγέλματος των Νοσηλευτών και Μαιών εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, όπως και η ενημέρωση του προσωπικού για θέματα ανανέωσης των Αδειών Ασκήσεων Επαγγέλματος (ΑΑΕ) και Συνεχούς Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΣΕΕ).

Για το σκοπό αυτό το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής εντός του **2014**, έχει συνεχίσει την ενημέρωση μέσω διαλέξεων, σε όλα τα κρατικά αλλά και σε ιδιωτικά νοσηλευτήρια. Σχετική ενημέρωση έχει διεξαχθεί επίσης και μέσα στα πλαίσια ημερίδων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων που έχουν διοργανωθεί από φορείς της Νοσηλευτικής ή από εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς και στα πλαίσια των προγραμμάτων εκπαίδευσης νεοεισερχομένων νοσηλευτών στον Κρατικό Τομέα.

Κατά το 2014 επίσης, έχουν ετοιμαστεί και αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΥ ενημερωτικά φυλλάδια/οδηγίες και σχετικά έντυπα αιτήσεων που αφορά όλες τις διαδικασίες για εύκολη πρόσβαση προς του ενδιαφερόμενους αιτητές.

Το πρώτο τρίμηνο του 2014 συνεχίστηκε από την Γραμματέα του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, η συλλογή των τεκμηρίων ΣΕΕ και έχει ήδη αρχίσει η αξιολόγηση τους από όλα τα μέλη του Συμβουλίου.

Εξασφάλιση έγκρισης για πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης προσαρμογής

Μετά από συντονισμένες ενέργειες, τόσο του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής όσο και της Διεύθυνσης Νοσηλευτικών Υπηρεσιών έχει εξασφαλιστεί, από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, άδεια για πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης άνευ απολαβών σε Κρατικά Νοσοκομεία ανέργων νοσηλευτών, με σκοπό την κάλυψη των απαιτήσεων του Νόμου για ανανέωση της Άδειας Άσκησης Επαγγέλματος τους.

Αξιολόγηση Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων

Κατά την διάρκεια του 2014, συνεχίστηκε η συνεργασία με όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, κρατικά και ιδιωτικά, που προσφέρουν προγράμματα Νοσηλευτικής και Μαιευτικής. Έχει ήδη πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) καθώς και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Μαιευτικής, του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου.

Λογισμικό για σκοπούς μηχανογράφησης

Μετά από απόφαση του, το ΣΝΜ έχει προχωρήσει σε επαφές με διάφορες εταιρείες με σκοπό την αγορά/δημιουργία ηλεκτρονικού συστήματος/λογισμικού με τη δυνατότητα καταγραφής των εγγεγραμμένων νοσηλευτών και εγγεγραμμένων Μαιών, και της υποβολής των τεκμηρίων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης από τον κάθε Νοσηλευτή και Μαία, που να περιλαμβάνει την δυνατότητα υποβολής αιτήσεων ηλεκτρονικά («on line application»), όπως επίσης και άλλες δυνατότητες.

Εκπροσωπήσεις του ΣΝΜ στο εξωτερικό

1. Εκπροσώπηση του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής από μέλη του σε συνάντηση που διοργανώθηκε από το Directorate General Internal Market and Services of the EU Commission με θέμα «Modernization Conference» Safe Mobility of the Professional Qualification Directive 2005/36, στις 12/2/2014 στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Εκπροσώπηση του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής από μέλη του στο Single Market Forum 2014 Workshop 16-17/10/2014, που είχε διεξαχθεί στη Πολωνία.

Εναρμόνιση του περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμου με την τροποποιητική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2013/55

Εντός του 2014, το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών και την Έφορο, έχει αρχίσει τις διαδικασίες για τις απαιτούμενες τροποποιήσεις για την ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2013/15 στον Νόμο περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής.

Στατιστικά για τις εγγραφές στα μητρώα Νοσηλευτών και Μαιών για το 2014

Ο Έφορος Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής παρέλαβε κατά το 2014, **442** αιτήσεις για εγγραφή στο Μητρώο Νοσηλευτών Γενικής Νοσηλευτικής και **14** αιτήσεις Μαιευτικής, **59** αιτήσεις για έκδοση Πιστοποιητικού Υφιστάμενης Επαγγελματικής κατάστασης και **8** αιτήσεις για ανανέωση Άδειας Ασκήσεως Επαγγέλματος, οι οποίες προωθήθηκαν στο Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής για περαιτέρω χειρισμό.

Κατά το 2014 το Σ.Ν.Μ έχει πραγματοποιήσει **15** τακτικές συναντήσεις και **2** έκτακτες. Το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής για το 2014, ενέκρινε για εγγραφή συνολικά **426** αιτήσεις εκ των οποίων οι **414** αφορούσαν αιτήσεις Γενικής Νοσηλευτικής ενώ οι **12** αφορούσαν αιτήσεις Μαιευτικής. Επίσης μελέτησε και αξιολόγησε διάφορα αιτήματα και θέματα που εμπíπτουν άμεσα στις αρμοδιότητες του.

Πίνακας. Αριθμός Νέων Εγγραφών στα Μητρώα Νοσηλευτικής και Μαιευτικής κατά το έτος 2014

	Νέες Εγγραφές
Μητρώο Νοσηλευτών Γενικής Νοσηλευτικής	414
Μητρώο Νοσηλευτών Ψυχικής Υγείας	0
Μητρώο Μαιών	12
Σύνολο Εγγραφών	426